

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Diplomová práce

Osvobození Filipín během druhé světové války

Bc. David Šaroch

Plzeň 2022

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra historických věd

Studijní program Historické vědy

Studijní obor Moderní dějiny

Diplomová práce

Osvobození Filipín během druhé světové války

Bc. David Šaroch

Vedoucí práce:

PhDr. Roman Kodet, Ph.D.

Katedra historických věd

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2022

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval samostatně a použil jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, srpen 2022

.....

Zde bych rád poděkoval vedoucímu své bakalářské práce PhDr. Romanu Kodetovi,
Ph.d. za jeho poznámky k mé práci.

Obsah

1. Úvod.....	1
2. Situace před invazí	5
2.1. Vývoj války do bitvy ve Filipínském moři	5
2.2. Bitva ve Filipínském moři a následný postup Spojenců	6
2.3. Americké plány	8
2.4. Japonské plány	9
2.5. Letecká bitva o Formosu.....	10
2.6. Vylodění na ostrově Leyte	13
3. Bitva v Leytském zálivu.....	16
3.1. Počátek bitvy.....	16
3.2. Bitva v Sibuyanském moři	19
3.3. Bitva v úžině Surigao	21
3.4. Bitva u mysu Engaño	24
3.5. Bitva u ostrova Samar	28
4. Leyte a Mindoro.....	33
4.1. Kamikaze	33
4.2. Pozemní operace na Leyte	34
4.3. Mindoro.....	37
4.4. Tajfun	40
5. Luzon	43
5.1. Lingayenský záliv	43
5.2. Bitva o Manilu	47
5.3. Bataan, Corregidor a akce proti skupinám Kembu a Šimbu	50
5.4. Severní Luzon	53
6. Jižní Filipíny a Onoda.....	57
6.1. Palawan a Zamboangský poloostrov.....	57
6.2. Sululské ostrovy, Panay, Negros a Cebu.....	58
6.3. Mindanao	61
6.4. Hiró Onoda.....	62
7. Závěr	65
8. Zdroje.....	69

9. Resumé.....	72
10. Přílohy.....	74

1. Úvod

Tato diplomová práce se věnuje osvobození filipínského souostroví Spojenci od japonské nadvlády v letech 1944 a 1945, během druhé světové války. Filipínská kampaň byla nejrozsáhlejším střetem druhé světové války v Tichém oceánu. Během této kampaň byly Filipíny osvobozeny od japonské okupace, která probíhala od prvních dnů války v Pacifiku. Japonsko zahájilo expanzi na jih na počátku války, aby získalo kontrolu nad životně důležitými zdroji nerostných surovin v Nizozemské východní Indii. Filipíny byly obsazeny pro ochranu a bezpečí konvojů, naložených surovinami, do Japonska.

Význam osvobození archipelagu měl dvě roviny. Pro Spojence bylo důležité zastavit tuto zásobovací linii, aby se hospodářská situace ostrovního císařství zhoršila a tím i poklesla jeho válečná produkce a bylo do dalších bojů oslabeno. Toho se však dalo dosáhnout i ovládnutím ostrova Formosa, dnes známého pod jménem Tchaj—wan. Pro generála Douglase MacArthura bylo osvobození Filipín důležité z osobního hlediska. Při japonské invazi velel filipínsko-americké obraně, a když musel na rozkaz prezidenta Spojených států Franklina Delana Roosevelta opustit pevnost na ostrově Corregidor, tak pronesl slavnou větu, že se vrátí.

Boje na souostroví potvrdily převahu Spojenců nad Japonskem, které, vzhledem ke své geografické pozici a vývoji války v Evropě, bylo odříznuto od zbývajících mocností Osy a mělo podporu pouze jím ustanovených loutkových režimů v Jihovýchodní Asii. Muži císařského generálního štábu v bitvě viděli další příležitost vybojovat rozhodující bitvu, kterou by zvrátili průběh války ve prospěch Japonska. Vše bylo vsazeno na obranu archipelagu, včetně Spojeného loďstva, které však během bojů u Mariánských ostrovů přišlo o palubní letectvo. Hlavní bojovou složkou loďstva se staly bitevní lodě, vedených největšími bitevními loděmi historie, Jamatem a Musašim.

Porážka Japonska na ostrovech, na moři a i ve vzduchu potvrdila dominanci koalice vedené Američany, zatímco císařství ztratilo své nejlepší pozemní jednotky, čímž byla snížena obranyschopnost domácích ostrovů. Bitva v Leytském zálivu byla poslední bitvou, které se zúčastnilo Spojené loďstvo jako jednotná bojová síla. Po bitvě se rozpadlo na oddělené skupiny a jeho poslední velkou akcí byla sebevražedná plavba bitevní lodě Jamato s doprovodem lehkého křižníku Jahagi a jedenácti torpédoborců k Okinawě.

Boje o Filipíny ovšem přinesly Spojencům řadu zkušeností v boji s Japonci, kteří přijali novou strategii bojů a to v předem připravených opevněných pozicích v jeskyních a do skal vyhloubených bunkrů v horách. S touto strategií se již setkali při bojích na ostrově Peleliu a po osvobození Filipín při bojích o Iwodžimu a Okinawu. Japonci také nasadili novou a hrůzostrašnou zbraň, sebevražedné letecké jednotky kamikaze, které se staly postrachem nepřátelského loďstva a způsobily mu těžké ztráty.

Autor si téma práce vybral, protože ho vždy zajímaly boje za druhé světové války v Tichém oceánu. Jelikož jeho zájem byl primárně o námořní střetnutí tohoto konfliktu, tak si zvolil toto téma z důvodu, aby se při studiu pramenů dozvěděl více o pozemních střetnutích během osvobozování Filipín. Také se mohl při zpracování této práce věnovat největší námořní bitvě všech dob.

Struktura práce byla zvolena podle chronologického vývoje střetů, přičemž první kapitola práce se věnuje válce v Pacifiku od útoku na Pearl Harbor až k samotnému vyloďení na Leyte. Nejprve je shrnut průběh bojů od Pearl Harboru do doby před bitvou ve Filipínském moři. Po popisu střetu u Mariánských ostrovů a tažení generála MacArthura po severním pobřeží Nové Guinei se práce věnuje plánům Američanů a Japonců, Letecké bitvě o Formosu a kapitolu zakončuje vyloďením Spojenců na ostrově Leyte.

Druhá kapitola je rozdělena od pěti podkapitol, které se věnují jednotlivým střetům bitvy v zálivu Leyte, od útoků ponorek Darter a Dace na japonský Střední svaz, přes bitvy v Sibuyanském moři, úžině Surigao a u mysu Engaño až k bitvě u ostrova Samar, kde eskortní letadlové lodě s pomocí torpédoborců a eskortních torpédoborců americké 7. flotily dokázaly zahnat na ústup Střední svaz vedený největší bitevní lodí světa, Jamatem.

Část Leyte a Mindoro se věnuje nasazení sebevražedných pilotů na straně japonského císařství, pozemních bojů na ostrovech Leyte a Mindoro a jednomu z nejnebezpečnějších okamžiků pro 3. loďstvo pod velením admirála Williama F. Halseyho, které vplulo přímo do tajfunu. V kapitole Luzon jsou popsány boje na největším ostrově souostroví, včetně bitvy o Manilu, při které bylo hlavní město Filipín zničeno. Závěrečná kapitola se věnuje osvobozování jižních ostrovů archipelagu a příběhu japonského vojáka Hiróa Onody, který odmítl kapitulovat a na Filipínách vedl svoji válku proti nepříteli až do roku 1974.

Téma je hojně zpracováno především v Japonsku a Spojených státech amerických, jelikož boje v Tichém oceánu probíhaly především mezi těmito dvěma

státy. U nás je tématu věnována pouze okrajová pozornost a věnuje se mu ve svých pracích pouze omezené množství autorů. Tato situace vedla k tomu, že autor diplomové práce vycházel především z anglicky psané literatury, kterou doplnily knihy v češtině, ať už práce Miloše Hubáčka a profesora Aleše Skřivana staršího, tak i do češtiny přeložené knihy jako MacArthurovo námořnictvo.

Knihy Miloše Hubáčka *Boj o Filipíny*, která je sice populárně naučná, tak poskytla základní informace o bojích a posloužila jako ukázka možné osnovy. *Japonská válka. Vzestup a pád říše vycházejícího slunce 1931—1945* od profesora Aleše Skřivana staršího přinesla pohled do zákulisních informací na japonské straně. Knihy *Admiral Nimitz: The Commander of the Pacific Ocean Theater* Braytona Harrise, *A Battle History of the Imperial Japanese Navy (1941—1945)* Paula Dulla, *The Japanese Navy In World War II In the Words of Former Japanese Naval Officers* či *Eagle against the Sun* Ronalda Spectora patří k dalším přehledovým dílům, která přinášejí pohled na významné události bojů v Pacifiku. Knihy *A Battle History of The Imperial Japanese Navy (1941—1955)* od Paula Dulla jenž se věnuje námořním střetům císařského námořnictva, poskytla cenné informace k námořnímu střetu u Leyte.

MacArthurovo námořnictvo od Edwina Hoyta, *Admiral Halsey's story* od Williama Halseyho a Josepha Bryana, *Leyte* Samuela Morisona či knihy Hamlina Cannona *Leyte*, *The Return to the Philippines* a Claytona Chuna *Leyte 1944: Return to the Philippines* byly cenným zdrojem informací o bojích, které proběhly o ostrov Leyte. Knihy, které poskytly informace o kampani na největším filipínském ostrově, Luzonu, byly *Luzon* od Andradého Daleho a *Luzon 1945: The final liberation of the Philippines* Claytona Chuna, doplněné o *Battle of Manila* od autorů Richarda Connaughtona, Johna Pimlotta a Duncana Anderona, *MacArthur, Yamashita, and the Battle of Manila* Jamese Scotta a *Battle of Manila: Nadir of Japanese Barbarism, 3 February—3 March 1945* od Miguela Mirandy, které se věnují bitvě o hlavní město filipínského souostroví. Pro poslední kapitoly jsou zdrojem informací knihy *No Surrender: My Thirty-Year War* Hiróa Onody a *No Surrender!: Seven Japanese WWII Soldiers Who Refused to Surrender After the War* Williama Webba, přičemž důležitější je autobiografie Onody.

Na obou stranách bylo množství významných velitelů jako Kurita, Ozawa, Jamašita či Halsey, ale hlavním mužem filipínské kampaně byl bezpochyby generála Douglas MacArthur. Z toho důvodu jsou knihy, které jsou mu věnované, či je sám sepsal, cenným pramenem. *Reports of General MacArthur. The Campaigns of MacArthur in the Pacific, Volume II*, oba díly, *Reminiscences* od MacArthura přibližují

boje právě z perspektivy amerického generála. Taktéž *American Caesar. Douglas MacArthur 1880—1964* od Williama Manchestera, věnující se životu a kariéře MacArthura byla přínosná.

Cílem diplomové práce je popsat boje o filipínské souostroví od plánování před vyložením, přes největší námořní bitvu všech dob, hlavní boje na ostrovech Leyte a Luzon až osvobození jižních ostrovů archipelagu a boji Hiróa Onody, který desítky let odmítal kapitulovat a válčil až do sedmdesátých let. Jelikož diplomová práce vychází ze sekundárních pramenů, autor tedy neočekává, že by práce změnila pohled historiografie na osvobození Filipín, avšak klade si za cíl v závěru zanalyzovat, jaký vliv mělo toto střetnutí na vývoj války v Pacifiku a jak by válka vypadala, kdyby Japonci souostroví ubránili či ho bránili slabě a hlavní bod odporu by nebyl na Filipínách, ale na Formose či japonských ostrovech.

2. Situace před invazí

2.1. Vývoj války do bitvy ve Filipínském moři

Válka v Tichém oceánu začala v neděli ráno, 7. prosince 1941, překvapivým útokem japonských letounů z letadlových lodí Zuikaku, Šókaku, Akagi, Kaga, Hirjú a Sórjú na přístav Pearl Harbor. Překvapivý útok admirála Isoroku Jamamota zaskočil Američany, protože proběhl v neděli a udál se v době, kdy Američané očekávali přilet těžkých bombardérů B—17.¹ Japonské bombardéry potopily čtyři bitevní lodě a tři torpédoborce. Čtyři bitevní lodě a tři křižníky byly poškozeny. Tichomořské loďstvo Spojených států amerických dostalo tvrdý zásah a bylo značně ochromeno, avšak v době útoku v přístavu nebyla ani jedna letadlová loď, takže mohly být nasazeny v důležitých bitvách, které změnil průběh války.²

V Korálovém moři proběhla ve dnech 4. až 8. května 1942 první námořní bitva, kterou vybojovaly pouze letouny z letadlových lodí. Konveční válečné lodě, křižníky či torpédoborce, pouze doprovázely a kryly letadlové lodě. Bitva sice byla taktickou remízou, protože obě strany ztratily po jedné letadlové lodi a torpédoborci, ovšem byla velkým strategickým vítězstvím Spojenců, kteří zabránili japonskému vyloštění v Port Moresby na jižním pobřeží ostrova Nová Guinea.³ O měsíc později, 4.—7. června, se japonské a americké letadlové lodě střetly v bitvě u atolu Midway, ve které byl zvrácen průběh války na stranu Spojených států a jeho spojenců. Američané potopili čtyři japonské letadlové lodě, při ztrátě jedné vlastní. Ztráta Akagi, Kagy, Hirjú a Sórjú byla pro Japonsko bolestná, ovšem daleko horší byla ztráta 110 zkušených pilotů, kteří patřili k nejlepším na světě a které Japonci do konce války nedokázali nahradit.⁴

7. srpna 1942 přešli Spojenci do ofenzívy a to vyloštěním na ostrově Guadalcanal. Japonci nechtěli ostrov s nově vybudovaným letištěm ztratit, a po šest měsíců posílali na ostrov posily. Na ostrově a v okolních vodách bylo vybojováno mnoho bitev, které se zapsaly do dějin. Příkladem mohou být bitvy v Průlivu s železným dnem, u ostrova Savo či u Tassafarongy. Letadlové lodě se střetly v bojích u Východních Šalamounových ostrovů, u ostrovů Santa Cruz a námořní bitvě o Guadalcanal. Na souši se císařští vojáci střetli s americkou námořní pěchotou v bojích o Tenaru, Edsonův hřeben či o Hendersonovo letiště. Po šesti měsících tuhých bojů na

¹ HOYT, *Japan's War. The Great Pacific Conflict*, Lanham 2001, s 223.

² SPECTOR, Ronald H., *Eagle against the Sun*, New York 2020, s 23.

³ Tamtéž, s 173.

⁴ POTTER, Elmer B., *Nimitz*, Annapolis 2008, s 106. 7–2

moři, ve vzduchu i na souši, 9. února 1943 Japonci stáhli své jednotky z ostrova z důvodu vysokých ztrát a stále obtížnějšího zásobování ostrova materiálem a vojáky.⁵

Následoval postup americké armády skrz Šalamounovy ostrovy během operace Cartwheel, kde Japonci ztráceli základny jak na Šalamounových ostrovech a také na severním pobřeží Nové Guinee. Tichomořské námořnictvo v té době dobylo Gilbertovy a Marshallovy ostrovy. Američané začali využívat strategii žabích skoků, kterou se přesouvali z ostrova na ostrov, přičemž silné základny, jako třeba Rabaul, izolovali, avšak nepokusili se je dobýt, protože ztráty by byly příliš vysoké.⁶ Když byl Rabaul izolován, MacArthur podnikl tažení severním pobřežím Nové Guinee, kde dobyl Hollandii, Vogelkop či Biak. Během operace Hailstone provedlo pacifické loďstvo útok na atol Truk v souostroví Karolíny a to 17. a 18. února 1944.⁷

2.2. Bitva ve Filipínském moři a následný postup Spojenců

Mariánské souostroví bylo, spolu s ostrovy Palau, obsazeno během operace Forager. Obě souostroví byla pro Japonce důležitá a to kvůli tamním letištím. Z letišť na Palau mohly startovat spojenecké stíhačky a bombardéry k útokům na Filipíny. Ovšem ztráta letištních ploch na Marianách byla pro Japonce mnohem závažnější a to z důvodu, že odtamtud mohly startovat supertěžké bombardéry B-29 Superfortress, ke strategickému bombardování letišť v samotném Japonsku. Na počátku června 1944 příplulo tichomořské loďstvo, v té době zvané 5. flotila, pod velením Raymonda A. Spruanceho Spojených států amerických k Marianám a zahájilo námořní ostřelování a letecké bombardování japonských pozic.⁸ Tento útok vedl k poslednímu nasazení japonských letadlových lodí v bitvě, jakožto bojové síly. Viceadmirál Džisaburó Ozawa vyplul k Marianám s 1. mobilním loďstvem, aby vybojoval rozhodující bitvu, ve které by zvrátil průběh války. Bitva ve Filipínském moři ovšem dopadla pro Japonské císařství katastrofálně. Proti Ozawovi stanul viceadmirál Marc A. Mitscher, velitel 58. operačního svazu.⁹

⁵ HOYT, Edwin, P., *MacArthurovo námořnictvo*, Praha 2004, s 11—12.

⁶ HERMAN, Arthur, *Douglas MacArthur. American Warrior*, New York, 2016, s 412—413.

⁷ HOYT, *Námořnictvo*, s 63—64.

⁸ Tato flotila byla označována jako 3. a 5. flotila Spojených států a to podle toho, kdo ji v dané době velel. Pod vedením admirála Williama F. Halseyho byla označena jako 3. flotila a svaz letadlových lodí byl Operační svaz 38, zatímco pod vedením Raymonda A. Spruanceho dostala označení 5. flotil. Letadlové lodě sloužily v Operačním svazu 58. Byla to pořád stejná flotila, jen se měnilo její označení podle aktuálního velitele. Jeden z admirálů ji velel, zatímco druhý z nich, spolu se svým štábem, plánoval další operaci.

⁹ SKŘIVAN, Aleš, *Japonská válka, Vzestup a pád říše vycházejícího slunce 1931—1945*, Praha 2021, s 372—375.

Střet pilotů 19. června 1944 nad 5. flotilou vešel do dějin jako Velké střelení krocanů u Marian. Na jedné straně totiž byli dobře vycvičení piloti z amerických letadlových lodí, zatímco proti nim stáli špatně vycvičení piloti císařského námořnictva. Američané odrazili útok čtyř vln japonských letounů a zaznamenali 346 sestřelů, při vlastní ztrátě 20 letounů.¹⁰

Ponorky Albacore a Cavalla zasadily dva těžké údery 1. mobilnímu loďstvu, když jejich torpéda potopila letadlové lodě Taihó a Šókaku.¹¹ Následující den byla odhalena pozice japonských letadlových lodí a Mitscher vyslal z vlastních letadlových lodí bombardéry, aby zničily nepřátelský svaz. Ovšem tento útok 216 letadel se ukázal jako neefektivní, potopena byla pouze letadlová loď Hijó a poškozeny letadlové lodě Zuikaku, Čijoda, bitevní loď Haruna a těžký křižník Maja. Američané přišli o 20 letounů, které byly sestřeleny japonskými stíhači a protiletadlovou palbou a téměř 80 letounů muselo při návratu přistát na moři, z důvodu vyčerpání paliva, protože obě flotily byly od sebe vzdáleny 450 kilometrů. Většinu posádek letadel, která přistála na hladině, se podařilo zachránit.¹²

Generál Douglas MacArthur, postupoval po severním pobřeží nové Guineje. K dispozici měl takzvané MacArthurovo námořnictvo, oficiálně 7. flotilu pod velením admirála Thomase C. Kinkaida. Na konci července zahájil MacArthur útok na poloostrov Sansapor a vesnici Mar na severu provincie Západní Papua a na konci srpna byly tyto oblasti dobyty. Mezi 15. zářím a 4. říjnem obsadili jeho vojáci ostrov Morotai, kde získaly letiště pro stíhačky a střední bombardéry, které mohly z ostrova startovat k útokům na Leyte.¹³

V době, kdy MacArthurovy jednotky bojovaly o Morotai, zahájil Nimitz útok na Palauské ostrovy. Spruanceho ve velení vystřídal admirál William F. Halsey, zvaný Býk. Halsey rozdělil 3. flotilu na dvě části, kdy 30. operační svaz pod jeho velením zajišťoval krytí 31. operačnímu svazu, což byly obojživelné jednotky 3. flotily, které provedly vyloďení. To proběhlo 15. září a krátce po půl deváté ráno dosáhly první jednotky vyloďovacích pláží. Velitel amerických sil, generálmajor Williama H. Ruprta, odhadoval, že ostrov bude dobyt během několika dní, ovšem japonský plukovník Kunio Nakagawa proměnil ostrov v pevnost a hlavní boje byly o Umurbrogolský hřeben.

¹⁰ Y'BLOOD, *Red Sun Setting: The Battle of the Philippine Sea*, Annapolis 1981, s 99—102.

¹¹ TOLL, Ian W, *The Conquering Tide: War in the Pacific Islands, 1942—1944*, New York 2015, s 443.

¹² DULL, Paul S., *A Battle History of the Imperial Japanese Navy (1941—1945)*, Annapolis 2007, s 307—308.

¹³ MACARTHUR, Douglas, *Reports of General MacArthur. The Campaigns of MacArthur in the Pacific, Volume II, Part I*, New York 2016, s 303.

Japonci se na hřebenu bránili až do 27. listopadu, kdy skončil organizovaný odpor. Boj o tento ostrov přinesl smrt 1252 Američanům a zhruba 10 900 Japoncům. Ostrovní letiště nebyla využita k útokům na Leyte, takže největší přínos této bitvy byl v získání zkušeností pro boje na Iwodžimě a Okinawě.¹⁴

2.3. Americké plány

Na jaře roku 1943 vypracoval americký Výbor náčelníků štábů plán k porážce Japonska, který předpokládal obsazení Luzonu. Jihočínského pobřeží a ostrova Formosa, čímž by se utáhla smyčka kolem Japonských ostrovů. I když Japonci prohrávali v Pacifiku, tak japonská armáda, byla schopna útočit na jihovýchodě Číny. Velitel námořnictva Spojených států, admirál Ernest King, za takové situace byl ochoten vynechat Filipíny a rovnou zamířit na Formosu, protože pokud by měl být ovládnut Luzon, musely by být obsazeny i jižní a střední ostrovy filipínského archipelagu.¹⁵ Jeho nejhlasitějším odpůrcem byl generál MacArthur, který chtěl dodržet svůj slib o návratu a nechtěl dopustit, aby Spojené státy poklesly v očích národů jihovýchodní Asie, tím, že nebudou osvobozeny a představil plán, ve kterém mělo být první získáno Mindanao a přes Leyte se dostat na Luzon. King tuto koncepci odmítl s tím, že to byl víc osobní sen MacArthura než praktický plán, který by vedl k porážce Japonska.¹⁶

K vyřešení sporu mělo dojít 26. července v Pearl Harboru, kde se sešli prezident Spojených států Franklin Delano Roosevelt, admirál Chester W. Nimitz a generál MacArthur. Na ní se Roosevelt zajímal, jak bude pokračovat válka v Pacifiku. Admirál se s generálem shodl, že by se měl dobýt ostrov v jižní či střední části souostroví, ale na dalším postupu již ne. Nimitz chtěl následně zaútočit přímo na Formosu, zatímco MacArthur chtěl pokračovat na Luzon. Na Havaji bylo rozhodnuto o obsazení jižní či střední části Filipín, ale spor jestli následně získat Luzon či Formosu zůstal ještě dva měsíce nevyřešen.¹⁷

Útok na Formosu postupně ztrácel podporovatele, mezi nimi byli admirálové Halsey a Nimitz, až zbyl pouze admirál King, který kapituloval, když MacArthur předložil plán, ve kterém operace na Luzonu podporovaly letouny z Mindora a tak by

¹⁴ SMITH, Robert R., *The Approach to the Philippines (United States Army in World War II: The War in the Pacific)*, Scotts Valley 2015, s 543—580.

¹⁵ SKŘIVAN, s 407.

¹⁶ HUBÁČEK, s 19.

¹⁷ GREENFIELD, Kent R., *Command Decision*, Washington 2000, s 466—470.

nebylo letadlových lodí tichomořského loďstva pro operaci potřeba, zatímco u Formosy by zůstaly letadlové lodě mnohem déle.¹⁸

Téměř měsíc před rozhodnutím Výboru náčelníků štábu se v Quebecu setkali prezident Spojených států amerických Franklin D. Roosevelt, ministerský předseda Velké Británie Winston Churchill, ministerský předseda Kanady Mackenzie King a náčelníci štábů Spojených států a Velké Británie na konferenci Octagon. Během konference byl vypracován plán bojů v Tichomoří. V první fázi měl 15. září MacArthur dobýt Morotai a Nimitz 5. října Peleliu, Ulithi a Yap. Cíly druhé fáze byla vylovení 15. října na ostrově Solebaboe, 15. listopadu na jižním pobřeží Mindanaa a 20. prosince Leyte. Při třetí fázi měla být do 20. února 1945 osvobozena Manila, 1. března Tchajwan a přístav Amoy na čínském pobřeží. Ovšem díky Halseymu byl plán platným pouze krátkou dobu.¹⁹ 3. října 1944 byla vydaná směrnice Výboru náčelníků štábů, že Luzon bude obsazen.²⁰

2.4. Japonské plány

Japonský císařský generální hlavní stan vypracoval čtyři operační plány, ve snaze odhadnout směr příštího útoku nepřítele. Operace dostala krycí název ŠÓ—GO, tedy vítězství, i když plány byly spíše ve stylu slavné porážky před nevyhnutelným koncem. Plán ŠÓ—1 byl připraven na obranu Filipín, ŠÓ—2 pro Formosu a ostrovy Rjúkjú, ŠÓ—3 by byl aktivován při útoku na jižní a střední Japonsko a napadení severního Japonska a Kurilby aktivovalo plán ŠÓ—4. Nejvíce se očekával útok na Filipíny, kde mělo za vlast bojovat 250 000 mužů císařské armády a 50 000 námořníků Spojeného loďstva.²¹

Japonci se navíc poučili z minulých bitev a bylo nařízeno, že nepřítel se má nechat vylovení a rozhodující boj bude sveden ve vnitrozemí, čímž bude snížena efektivita námořního ostřelování pobřeží. Krátce před vylovením si byli Japonci jisti, že další americký postup povede právě na Filipíny a proběhla výměna vrchního velitele. Generálporučík Šigenori Kuroda byl odvolán z důvodu, že věnuje více času osobním zálibám, než výkonu svých povinností a byl nahrazen generálporučíkem Tomojukim Jamašitou, který během Malajského tažení v roce 1942 dobyl Singapur a vysloužil si

¹⁸ HERMAN, s 513—514.

¹⁹ HUBÁČEK, s 21.

²⁰ HERMAN, s 514.

²¹ VEGO, Milan N., *The Battle for Leyte, 1944: Allied and Japanese Plans, Preparations, and Execution*, Annapolis 2014. Kindle Ebook, lokace 1217—1254.

titul Malajský tygr. Jamašita si nedělal iluze o výsledku střetu, ale nedal pesimismus najevo a začal připravovat obranu.²²

Japonci měli v říjnu 1944 k obraně Filipín připraveno deset divizí a pět brigád, tedy zhruba 260 000 mužů. Pět divizí a dvě brigády byly dislokovány na Luzonu, čtyři divize a dvě brigády bránily střední a jižní ostrovy archipelagu. Zbylá divize a brigáda byly v Číně a na Formose připraveny k okamžitému přesunu na Filipíny, pokud by to situace vyžadovala, Letectvo tvořily 1. a 2. letecká flotila vojenského námořnictva pod velením viceadmirálů Takadžiróa Ónišiho a Šigerua Fukudomeho a 4. letecká armáda generálporučíka Kjódžiho Tominagy.²³

I když císařské námořnictvo přišlo v Bitvě ve Filipínském moři o většinu pilotů, stále mělo velmi daleko ke zničení. Jeho hlavní silou nyní byly Musaši a Jamato, dvě největší bitevní lodě světa, každá s devíti děly ráže 460 milimetrů. Tvořily jádro Středního úderného svazu pod velením viceadmirála Takeo Kurity. Svaz se skládal ze 4 bitevních lodí, 6 těžkých křižníků, 2 lehkých a 17 torpédoborců. Jižní svaz viceadmirála Šódži Nišimury byl tvořen 2 bitevními loděmi, těžkým křižníkem, 4 torpédoborci a měl mít podporu viceadmirála Kijohideho Šimy se 2 těžkými křižníky, lehkým křižníkem a 7 torpédoborci. Tyto dva svazy měly zároveň zaútočit na americké předmostí ze severu a jihu. Zatímco Severní svaz pod velením Ózawy odláká Halseyho a jeho 3. flotilu na sever, aby nemohl pomoci 7. flotile Kinkaida. Severní svaz byl tvořen 4 letadlovými loděmi, 2 hybridními letadlovými loděmi, 3 lehkými křižníky, 9 torpédoborci a 6 eskortními torpédoborci.²⁴²⁵

2.5. Letecká bitva o Formosu

Letecký útok 3. flotily na tento ostrov byl součástí plánu na oslabení japonských pozic, aby nebyly schopny poslat posily obráncům Filipín. Primárním cílem byla letiště. Jednak s cílem zničit letadla na nich dislokovaná a zároveň je vyřadit z provozu, aby nedocházelo k posilování japonského letectva na souostroví dodávkami z Japonských ostrovů. Na konci září zaútočil Halsey na střední Filipíny a Luzon. 10. října flotila provedla útok na Okinawu a japonské velení předpokládalo, že druhý den bude cílem

²² HOYT, *Japan's War*, s 365.

²³ HUBÁČEK, s 87—86.

²⁴ Bitevními lodím Ise a Hjúga byla upravena zád', kde vznikly krátké letové paluby, takže mohly nést letouny a zároveň jim zbyly přední věže. Vzhledem ke konstrukci mohly letouny z lodí pouze startovat a přistát měly na konvenčních letadlových lodích či pozemních základnách.

²⁵ HOYT, *MacArthurovo námořnictvo*, s 94—95.

Formosa. Předpoklad to byl správný, ovšem útok přišel o den později, protože 11. října, bylo napadeno letiště Aparri, na severu Luzonu. Výsledek byl ovšem hubený, pětice zničených nepřátelských letounů a pro Halseyho to byla ztráta času, který byl darován Formose k přípravě obrany.²⁶

Obraně velel viceadmirál Fukudome, který se 22. října se přesunul se štábem do Manily. Od 12. do 15. října byly z palub letadlových lodí vedeny nepřetržité útoky na Formosu. První ve vzduchu byly americké stíhací letouny F6F Hellcat, které měly za úkol eliminovat nepřátelské stíhačky A6M Zero. Při prvním střetu přišli Japonci o třetinu stíhaček, po druhém náletu, kdy už útočily i nepřátelské bombardéry, přišli obránci i o zbylých 60 stíhaček, třetí vlna útočníků již měla čisté nebe a mohla nerušeně útočit. Mnoho pozemních zařízení, včetně velitelství bylo zničeno. Američané přišli o 48 letounů, ovšem získali v oblasti leteckou nadvládu.²⁷

Japonské průzkumné letouny zjistily polohu amerických letadlových lodí a v sedm hodin večer 12. října mohly střední bombardéry G4M2 Betty provést protiútok. Bombardéry vyzbrojené torpédy odstartovaly z Kjúšu. I když šlo o elitní jednotku Útočný svaz T, která byla vycvičena k útokům na letadlové lodě, pět hodin útoku přineslo 42 sestřelených japonských bombardérů, které nedocílily jediného zásahu. Druhý den se Američané věnovali ničení japonských letišť. Za soumraku bombardéry Betty podnikly další útoky na letadlové lodě. Na letadlovou loď Franklin dopadl sestřelený bombardér, ale ten sklouzl po palubě a spadl do moře. Hůře dopadl australský těžký křižník Canberra, který byl zasažen torpédem. Loď byla zasažena mezi kotelny a zastavila se. Halsey ovšem k překvapení mnohých odmítl loď potopit a nechal ji odvléct těžkým křižníkem Wichit. 15. října byl křižník vystřídán vlečnou lodí Munsee. Halsey pro bezpečnost Canberry prodloužil o den útoky na Formosu, ve kterých pomohly 38. operačnímu svazu Superfortressy z 20. letecké armády umístěné v Číně.²⁸

Zatímco byl křižník Canberra vlečen pryč, stejný osud potkal i lehký křižník Houston. V 18:45 byl zasažen na pravoboku doprostřed trupu, stroje byly zaplaveny a hrozilo rozlomení trupu. Byla snaha loď zachránit, ale v 19:33 kapitán W. W. Behrenson signalizoval viceadmirálovi Johnovi S. McCainovi, veliteli skupiny 38.1, žádost o opuštění lodi, která byla potvrzena. Ovšem ve 20:20 záchranné týmy dokázaly zlepšit situaci a Behrenson požádal o odvláčení lodi. Těžký křižník Boston měl

²⁶ HALSEY, William F., BRYAN, Joseph III., *Admiral Halsey's story*, Whitefish 1947, s 164.

²⁷ CANNON, Hamlin, *Leyte. The Return to the Philippines*, Washington 1954, s 69.

²⁸ SPECTOR, s 459.

problémy kvůli náklonu Houstonu a tmě natáhnout vlečné lano, což se povedlo až ve 23:30 a teprve ve tři hodiny ráno byl Houston natočen správným směrem. Tak byly dva křižníky zachráněny před potopením díky tvrdohlavosti Halseyho, který odmítl potopit vlastní, i když těžce poškozené lodě.²⁹

Přestože americké ztráty byly pouze dva poškozené křižníky, které byly odvečeny k opravě, nezkušení japonští piloti nadšeně hlásili mnoho potopených nepřátelských lodí, letadlové a bitevní lodě nevyjímaje. Většina z nich si pletla záblesky hlavní děl se zásahy, často navíc pro loď katastrofální, vlastní sestřelené letouny, které narážely na hladinu a potápěly se, zaměňovaly za potápějící se nepřátelské lodě. Císařský štáb ihned úspěchy svých pilotů sděloval světu. Halsey a jeho štáb tyto zprávy četli s úsměvem a admirál se rozhodl nastražit past. Skupiny 38.1 a 38.4 vyslal k Luzonu, zatímco 38.2 a 38.3 zůstaly na východ od Houstonu a Canberry, aby vylákal nepřítele. Japonci na návnadu zareagovali a admirál Soemu Tojoda nařídil Fukudomemu napadnout nepřítele všemi silami co má a viceadmirál Šima se měl s 2. úderným svazem křižníků připravit na plavbu, během které by zničil zbylé přeživší lodě.³⁰

Svaz 38.4 pod velením kontradmirála Ralpa E. Davisona byl napaden, když útočil na letiště v okolí Manily. Zaútočily japonské bombardéry a posádka letadlové lodi Frankin byla zastihnuta nepřipravena. Protiletadlová palba byla spuštěna na poslední chvíli a všechny tři bombardéry se podařilo sestřelit. Třetí z nich však dokázal svrhnout bombu, která poškodila letadlovou loď. O dvě hodiny později přiletěla další vlna japonských letounů, ovšem devatenáct jich bylo sestřeleno a ostatní ustoupily. Japonská propaganda přišla s příběhem kontradmirála Massaumiho Arimy, který dokázal nasměrovat svůj těžce poškozený bombardér Aiči D4Y Judy na letadlovou loď nepřítele a tím zažehl pochodeň, kterou převzali piloti kamikaze.³¹

16. října napadly letouny svaz kolem Houstonu a i když se povedlo sestřelit jednačtyřicet letounů, se podařilo tři prolétnout až k poškozené lodi a jednomu se povedl zásah torpédem na zád'. Houston přežil i tento zásah a tažná loď Pawnee pokračovala v tažení křižníku do bezpečí. Většina posádky následně přešla na ostatní lodě svazu, aby jejich životy nebyly ohroženy na těžce poškozené lodi. Japonský rozhlas ovšem ohlásil další americké ztráty a Šima byl vyslán dorazit nepřítele.

²⁹ HALSEY, s 165.

³⁰ MACARTHUR, Douglas, *Reports of General MacArthur. The Campaigns of MacArthur in the Pacific, Volume II, Part I*, New York 2016, s 358.

³¹ ZALOGA, Steven, *Kamikaze. Japanese Special Attack Weapons 1944-45*, Osprey 2011, s 6—7.

Američané zachytili japonskou komunikaci a nelíbila se jim funkce návnady. Halseyho plán by vyšel, kdyby Šima nebyl 16. října napaden dvěma průzkumnými letouny a uvědomil si, že nepřítel není zdaleka poražen a bude mnohem silnější a začal ustupovat. Když bylo odhaleno silné uskupení letadlových lodí na cestě k Filipínám, znejistěl i Tojoda a nařídil letounům z Okinawy, Formosy a Filipín zaútočit. Zároveň přikázal Šimovi se vrátit, protože věděl, že Šimův svaz by ve střetu s bitevními loděmi nepřítele neměl šanci a nechtěl o něj před operací ŠÓ přijít. Císařská letadla, buď nepřítele nenašla či byla sestřelena a nedocílila jediného zásahu. Operační skupina 38.4 mohla ničit japonská zařízení na Luzonu, zatímco zbylé tři čekali, jestli Japonci vplují do pastí.³²

Američané zasadili těžké údery Japoncům, přičemž největší byl ve zničení pět seti padesáti až šest seti letounů, včetně čtyřiceti z Ozawových letadlových lodí. Na palubách japonských letadlových lodí zbylo sto deset letounů a tedy 1. mobilní loďstvo bylo velmi oslabeno. Japonci sice ohlásili obří ztráty 3. flotily, ale Halsey a Nimitz na to reagovali zprávou: „*Admirál Nimitz obdržel od admirála Halseyho uklidňující ujištění, že po záchráněni všech lodí 3. loďstva nedávno označených tokijským rozhlasem za potopené ustupuje směrem k nepříteli.*“³³ Ve ztrátách na americké straně byly pouze dva poškozené křižníky, které se povedlo odtáhnout na atol Ulithi, odtud pokračovaly na Manus, kde byly provizorně opraveny a následně dopluly přes Pearl Harbor do loděnic na východním pobřeží Spojených států, kde prošly generální opravou.³⁴

2.6. Vylodění na ostrově Leyte

Plán Japonců na obranu ostrova spočíval v urputné obraně vnitrozemí a nasazení všech dostupných válečných lodí. Ty měly zničit vylodovací síly Spojenců jak na moři, tak na souši, vybojovat rozhodující bitvu, ve které Japonsko zvítězí a nastoupí na cestu k vítězství ve válce. Američané byli připraveni na japonský útok, ovšem měli jednu výraznou slabinu a to dvojí velení. Generál MacArthur velel nejen pozemním a leteckým silám armády, ale také již zmíněné 7. flotile, která se skládala z 6 starších bitevních lodí, 8 křižníků, 18 torpédoborců, eskortními torpédoborci a 18 eskortními letadlovými loděmi.³⁵ Druhé velení měl admirál Halsey, který velel mohutnému 3.

³² SPECTOR, s 460.

³³ HUBÁČEK, s 111.

³⁴ HUBÁČEK, s 108—111.

³⁵ HOYT, *Námořnictvo*, s 92—93.

lodstvu s 8 těžkými a 8 lehkými letadlovými loděmi, 6 moderními bitevními loděmi, 6 těžkými a 9 lehkými křižníky a 58 torpédoborců. Proti nim Japonci nasadili 1 těžkou a 3 lehké letadlové lodě, 2 hybridní lodě, 6 bitevních lodí, 9 těžkých, 7 lehkých křižníků a 37 torpédoborců. Převaha byla tedy na straně Spojenců.³⁶

Slabinou bylo zmíněné dvojí velení, protože ani armáda, ani námořnictvo nemohly přijmout, aby jejich velkým silám velel někdo z jiné ozbrojené složky. Proto bylo velení rozděleno a Halsey měl MacArthura podporovat, tedy mu zajistit podporu a ochranu při vylodění. Nebyl mu však podřízen a MacArthur mu nebude moc udílet rozkazy. Zároveň měl příkaz od Nimitze, že pokud se objeví nepřátelské letadlové lodě, tak jejich zničení je prvořadý úkol. A právě tato slabina málem způsobila katastrofu u ostrova Samar.³⁷

Vylodění začalo útokem minonosek 7. flotily na ostrovy u vstupu do leytského zálivu Dinigat, Suluan či Homonhon. Na Suluanu byl maják, který měl být zničen osmi torpédoborců a 500 muži. Posádku majáku se nepovedlo vyřadit dříve, než stihla poslat do Manily hlášení o nepřátelské flotile. V hlášení nezapomněli sdělit přítomnost bitevních a letadlových lodí. Když Tojoda dostal tuto informaci, ihned spustil plán ŠÓ—1. V devět hodin ráno zahájily lodě palbu na tyto ostrovy. Následně se tam vylodili rangeři a zajistili ostrovy. Následovalo vyčištění prostoru mezi Dinigatem a Honohonem od min. Byla to zdlouhavá práce a nebyla zdaleka dokončena, když kontradmirál Jesse Oldendorf nařídil vplout do zálivu a 18. října ve 14:00 mohlo začít plánované ostřelování vylodovacích pláží.³⁸

19. října se k Oldendorfově lodím přidaly i eskortní letadlové lodě kontradmirála Cliftona Spragueho. Halsey mezitím útočil na Luzon a doufal v šanci zničit hlavní námořní síly císařského námořnictva. Piloti měli snadnou práci, protože Japonci se snažili uchránit své letouny na operaci ŠÓ. 20. října v 9:30 skončilo ostřelování invazních pláží a výsadkové čluny zamířily ke břehu na pláže u Dulogu Oranžová 1, 2, Modrá 1, 2, Fialová 1, 2, a Žlutá 1, 2. U Tacoblanu se vylodili vojáci na plážích Bílá a Červená.³⁹

První vlny přistály bez problémů, až po tři čtvrtě hodině Japonci pochopili systém a dokázali zasahovat vylodovací plavidla. Ovšem ani toto nezabránilo

³⁶ VEGO, Kindle Ebook, lokace 2180—2235.

³⁷ HOYT, *Námořnictvo*, s 91—92.

³⁸ GARAND, George W., STORMBRIDGE, Truman R., *Western Pacific Operations: History of U. S. Marine Corps Operations in World War II*, Washington 1971, s 311—312.

³⁹ MORISON, Samuel, Edwin, *Leyte June 1944-January 1945*, Annapolis 2001, s 132—135.

MacArthurovi, který byl na palubě lehkého křižníku Nashville, aby se po poledni s doprovodem, který tvořili prezident Filipín Sergio Osmeňi, náčelník filipínského generálního štábu Basil Valdez a filipínský brigádní generál Carlos Romula, vydal na pláž. Jejich vyloďovací člun ovšem nabral příliš vody, z důvodu neklidné hladiny, takže nemohl přistát tak, aby spustil rampu na písek a osádka stanula suchou nohou na ostrově. Důstojníkovi zodpovědnému za vyloďení na pláži bylo vysílačkou oznámeno, aby pro MacArthura byl poslán jiný člun. Důstojník měl ovšem na starost celé vyloďení stovek plavidel a na požadavek neměl čas, jen odsekl: „*At' se projdou!*“.⁴⁰ Díky tomu mohla vzniknout fotka, jak se delegace generálů a vysokých státních představitelů Filipín, v čele s MacArthurem brodí vodou. Následně na pláži pronesl větu: „*Vrátil jsem se.*“⁴¹ a po necelých třech rocích splnil svůj slib, když opouštěl pevnost Corregidor.⁴²

⁴⁰ HUBÁČEK, s 127.

⁴¹ HOYT, *Námořnictvo*, s 107.

⁴² MORRISON, s 137.

3. Bitva v Leytském zálivu

3.1. Počátek bitvy

18. října vydal Tojoda rozkaz k zahájení operace ŠÓ—1 a určil 22. říjen, jako den napadení invazních jednotek u Leyte. Problém císařského námořnictva byl v rozptýlení jednotek, které se měly bitvy zúčastnit. Části jich, lodě admirálů Šimy a Ozawy, kotvila ve Vnitřním moři, zatímco většina těžkých lodí, včetně kolosů *Musaši* a *Jamato*, kotvila v Linggau, kde se těžila a zpracovávala ropa na palivo pro lodě. Kurita měl vyplout z Lingga k Bruneji, kde měl doplnit pohonné hmoty a jeho svaz se rozdělit na Střední pod jeho velením a Jižní s Nišimurou v čele.⁴³ Kurita měl plout na sever od ostrova Palawan, proplout mezi ostrovy Panay a Mindoro, Sibuyanským mořem, průlivem San Bernardino a připlout k Leyte ze severu, Nišimurou trasa vedla na jih od Palawanu, mezi Negrosem a Mindanem, úžinou Surigao a měl zaútočit z jihu. Šima měl plout Tchajwanský průlivem, západně od Luzonu a Panay a proplout jako Nišimura mezi Negrosem a Mindanaem a úžinou Suriago. Zde nastal problém, protože Nišimura a Šima měli spolupracovat, ale nebylo určeno, kdo z nich bude velitel, navíc mezi nimi panovaly osobní spory. Ozawa a jeho svaz letadlových lodí bez letadel, dostal roli návnady. Tojoda věděl, že Halsey nevynechá příležitost zničit nepřátelské letadlové lodě a tedy vyslal Severní svaz k Luzonu, aby se stal vábítkem pro Halseyho, který měl připlout s celou 3. flotilou a otevřít průliv San Bernardino pro Kuritu.⁴⁴

První zásah v bitvě si připsaly ponorky *Darter* a *Dace*, které hlídaly průliv Balaback a Palawackou úžinu. Krátce po půlnoci 22. října, ponorka *Darter* zachytila na radiolokátoru Kuritův svaz a obě ponorky se vydaly na lov. Byl připraven plán útoku, který zněl jednoduše, ovšem oblast, ve které měl být proveden, ho značně ztěžovala. Nebezpečné mělčiny si své jméno vysloužily kvůli nečekaným mělčinám, podvodním útesům či skalnatým hřebenům, které dosahují těsně pod hladinu či lehce nad ní. Ponorky obou stran se snažily této oblasti vyhýbat, ale *Darter* a *Dace* teď neměly jinou možnost.⁴⁵

Plán nakonec nebyl zmařen podmořskou překážkou, ale změnou kurzu Středního svazu. Obě ponorky se začaly připravovat k návratu na základnu, když obdržely zprávu od průzkumného letounu o nepřátelských lodních v jejich sektoru mířící na jih. O půlnoci z 22. na 23. říjen se obě ponorky setkaly a v 1:16 byly na radaru *Darteru*

⁴³ HOYT, *Námořnictvo*, s 111.

⁴⁴ HUBÁČEK, s 147—157.

⁴⁵ VEGO, Ebook, lokace 3435.

nalezeny neznámá plavidla ve vzdálenosti 30 kilometrů. Po snížení vzdálenosti bylo zjištěno, že jde o válečné lodě a informaci poslali kontradmirálovi Ralphovi W. Christiemu, veliteli ponorek, který ji předal Halseyovi.⁴⁶

V 5:25 byly obě ponorky před japonskou kolonou a čekaly na vhodnou pozici pro útok. Darter v 6:32 vyslal šest torpéd na těžký křižník Atago, Kuritovu vlajkovou loď. Když se ozvaly čtyři exploze, vypálila ponorka ze zadních torpédometů na další těžký křižník Takao a zapsala si další dva zásahy. Pro Atago byl útok Darteru smrtelný, Po pouhých osmnácti minutách, v 6:53, klesl pod hladinu. Torpédoborec Kišinami zachránil z vody Kuritu se štábem a přibližně 400 mužů z posádky, ovšem 360 námořníků kleslo s křižníkem na mořské dno. Kurita se znovu ujal vedení v 15:50 a na můstku bitevní lodi Jamato. Darter se ponořila do hloubky a unikla odvetnému útoku japonských torpédoborců. Takao byl poškozen, ale v doprovodu dvou torpédoborců, které během dne znemožnily ponorkám křižník potopit, začal ustupovat.⁴⁷

Dříve než se Darter a Dace vydaly pronásledovat Takao, dokázala Dace potopila křižník Maja, sesterskou loď Ataga a Takaa. Křižník byl torpédován krátce po jeho sesterských lodích a stejně jako u Ataga svůj cíl našla čtyři torpéda ze šesti. Obě ponorky citelně oslabily Střední svaz hned na počátku bitvy. Ovšem nechtěly Takao uniknout a sledovaly ho, ale japonský sonar dával možnost jen podvodnímu útoku. Zatímco v předchozích dnech se Darter a Dace dokázaly vyhnout nebezpečím pod mořskou hladinou, ale 24. října najel Darter na korálový útes, kde uvíznul. Posádka Dace se rozhodla upustit od pronásledování Takaa a zachránit Darter. I přes všechnu snahu obou posádek se to nepodařilo a bylo rozhodnuto ponorku zničit.⁴⁸

Posádka Darteru se přesunula na Dace a v uvízlé ponorce byly umístěny výbušniny, které ponorku nedokázaly zničit, stejně jako vypálená torpéda, která explodovala na útesu. Pokus zničit ji dělem překazil japonský letoun. Všichni muži obsluhující kanón se dokázali dostat včas dovnitř ponorky, než se ponořila, kde s ostatními čekali na útok letounu. Ten přišel, ovšem cílem se stal uvíznutý Darter, protože pilot zaútočil na ponorku, která se včas nedokázala skrýt pod hladinou před jeho náletem. Ponorka měla tuhý koříněk a přečkala i bombardování. 31. října byla vyslána

⁴⁶ SKŘIVAN 421—422.

⁴⁷ POTTER, s 332.

⁴⁸ DULL, s 316.

ponorka Nautilus, která vypálila 55 ran z palubního děla na uvíznuté plavidlo, které sice nadále setrvalo na útesu, ale už jen jako nepoužitelný šrot.⁴⁹

Téhož dne Halsey vzal velení do svých rukou a nařídil letounům pátrání po Kuritově svazu a tak se Mitscher, velitel 38. operačního svazu letadlových lodí, stal pouhým pasažérem na své vlajkové lodi. Po odhalení Středního svazu v 8:10 vydal Halsey v 8:34 rozkaz k útoku na nepřítele, čímž zahájil bitvu v Sibuyanském moři. Dříve než došlo k této bitvě, byly poškozeny bitevní loď Fusó a torpédoborec Šigure letouny z letadlových lodí Franklin a slavné Enterprise, přezdívané Šedý přízrak.⁵⁰

V době kdy se americké letouny připravovaly ke startu, aby zaútočily na Kuritovy lodě, přišel útok japonských letadel z pozemních základen na Filipínách. Cílem náletu se stala operační skupina letadlových lodí 38.3 kontradmirála Fredericka C. Shermana. V 8:33 přišel první japonský útok. Hellcaty, které proti nepříteli vzlétli, zahnali bombardéry na útek, zatímco Zera zaujala uzavřený kruh, ve kterém se navzájem kryla. Američané vyčkávali, až se formace rozpadne. Když se tak stalo, Zera se stala snadnou kořistí pro Hellcaty.⁵¹ Po sestřelení japonských letounů to vypadalo, že je situace bezpečná, ale v 9:38 se z mraků vynořil osamocený bombardér Judy a 275 kilogramovou pumou zasáhl letadlovou loď Princeton. Na lodi vzplál letecký benzín a následně se požár rozšířil na hangárovou palubu, kde stály torpédové bombardéry TBF Avenger s torpédy v otevřených pumovnicích. Brzy se stalo nejhorší a torpéda začala jedno po druhém explodovat. Přední a zadní výtah pro letouny byly vymrštny do vzduchu a loď byla zahalena kouřem. Loď opustili všichni muži, až na členy záchranných týmů. Pokus o záchranu lodi přerušily letouny ze Severního svazu krátce po třinácté hodině. Ovšem obě vlny japonských strojů byly napadeny daleko od amerického svazu a k útoku na letadlové lodě se dostalo jen šest strojů Judy. Bombardéry nedocílily zásahu a byly zničeny.⁵²

V 15:23 došlo ve skladišti pum na Princetonu k explozi. Ta poškodila lehký křižník Birmingham, který se přiblížil, aby vzal letadlovou loď do vleku. Křižník nebyl vážně poškozen, ale zahynulo na něm 233 mužů. Zád' Princetonu byla explozí zničena a pro loď už nebylo záchrany. V 16:00 nařídil kapitál William H. Buracker opustit loď a byl poslední, kdo ji v 16:38 opustil. Torpédoborec Irwin měl potopit letadlovou loď, ale

⁴⁹ NIMITZ, Chester W., POTTER, Elmer B., *Triumph in the Pacific: The Navy's Struggle Against Japan*, New Jersey 1963, s 106—107.

⁵⁰ EVANS, David C. *The Japanese Navy In World War II In the Words of Former Japanese Naval Officers*, Annapolis 2017, 363.

⁵¹ DULL, s 341.

⁵² VERGO, Kindle Ebook, lokace 5146.

během záchranných operací, byly poškozeny zaměřovače torpédometů a o přesném torpédování se nedalo mluvit. Obzvlášť, když se dvě torpéda otočila a mířila a loď, která je vypustila. Úkol potopit Princeton přešel na lehký křižník Reno. Prvním torpédem zasáhl nádrž leteckého benzínu, který explodoval a Princeton se stal první ztracenou letadlovou lodí od Bitvy u ostrovů Santa Cruz, kde byl potopen Hornet.⁵³

3.2. Bitva v Sibuyanském moři

V 10:30 první letouny z letadlových lodí Intrepid a Cabot našly v Sibuyanském moři Střední svaz admirála Kurity. Ten byl zformován do dvou kruhovitých formací, s bitevními loděmi Jamato a Kongo uprostřed. Na japonských lodích byl již od snídaně vyhlášen protiletadlový poplach, z toho důvodu byla většina mužů u zbraní několik hodin a to s prázdným žaludkem. V 10:40 se Američané dostali na dostřel japonské protiletadlové obrany, která spustila přehradnou palbu. Ani jedna strana nedosáhla výrazného úspěchu. Američané ztratili jen několik letounů a na druhé straně byly zasaženy Jamato a Musaši, které pokračovaly v plavbě bez snížení rychlosti. Jejich silné pancéřování je uchránilo před pumami a ani zásah torpédem jim neublížil. Musaši pouze přišla o synchronizátor palby hlavních děl.⁵⁴

Ve 12:45 se nad svazem objevila druhé vlna. A to zrovna ve chvíli, kdy se podával oběd, takže Japonci museli zapomenout na jídlo i podruhé. Hlavním cílem se stala bitevní loď Musaši. Kapitán lodi, Kenkichi Kató, po válce vypověděl, že tehdy byla jeho loď zasažena čtyřmi pumami a osmi torpédy. Boční pancíř již torpéda nezastavil a na přídi, kde byla ochrana slabší, pronikly pumy do podpalubí, kde explodovaly.⁵⁵ Bitevní loď začala nabírat vodu, zdeformovaný trup zvýšil hydrodynamický odpor a rychlost klesla na 22 uzlů za hodinu. Po konci náletu Kurita snížil rychlost svazu na 25 uzlů, ale i přesto začalo Musaši zaostávat. Těžký křižník Tone byl určen, aby zůstal v blízkosti poškozené lodi. Tojoda žádal Ónišiho o letecké krytí a útok na nepřátelské letadlové lodě, které se dle něj měly nacházet u východního pobřeží Luzonu. Ani jednoho se nedočkal.⁵⁶

Ve 13:30 přiletěla z letadlových lodí Lexington a Essex (Operační skupina 38.3) třetí vlna a ve 14:14 čtvrtá vlna z Operační skupiny 38.4. Letouny se zaměřily na

⁵³ POTTER, s 334.

⁵⁴ STEINBERG, Rafael, *Return to Philippines*, New York 1979, s 55.

⁵⁵ DULL, s 316.

⁵⁶ NIMITZ, s 108—109.

Musaši, které zaostávalo za ostatními loděmi o zhruba dvacet mil a bylo snazším cílem z důvodu slabší protiletadlové palby. Loď byla zasažena dalšími torpédy, které prorazily pancéřování a loď nabrala další tuny vody. Její rychlost klesla na 12 uzlů. Pátou vlnu tvořily letouny z Intrepidu, Cabotu, Essexu, Franklinu a Enterprise. Bylo třináct hodin a padesát minut, když zahájily útok na těžce poškozenou bitevní loď. Pumy dopadaly na palubu Musaši, však byla to torpéda, která způsobila největší škody. Minimálně deset jich zasáhlo svůj cíl, loď přišla o dva ze čtyř lodních šroubů a rychlost klesla na šest uzlů.⁵⁷

I ostatní lodě byly poškozeny, žádná jako Musaši. Na můstku Jamata se shromažďovaly zprávy o škodách. Bitevní lodě Jamato a Nagato byly zasaženy dvěma torpédy, Haranua byla poškozena pěti blízkými výbuchy. Poškozeny byly dva křižníky, těžký Mjókó a lehký Jahagi. Mjókó se musel pro poškození hřidelí vrátit na Borneo, zatímco Jagahi pokračoval rychlostí 22 uzlů. Kolos Musaši byl během náletů zasažen devatenácti torpédy a sedmnácti pumami. Příklad se nořila hlouběji do vody a loď se začala naklánět na pravobok, protože na ten byla vyslána většina torpéd. Křižník Tone byl v 16:30 nahrazen torpédoborcí Kijošimo a Hamakaze.⁵⁸ Poslední strojovna přestala pracovat krátce před devatenáctou hodinou. Bylo jasné, že loď je ztracena. Kontradmirál Tošihei Inoguči, který byl velitelem Musaši, si v půl osmé večer zavolal důstojníky. Kapitán Kató dostal kontradmirálovo poslední hlášení pro císaře a následně rozkaz provést opuštění lodi, zatímco Inoguči zůstal na můstku a v 19:35 klesl s lodí pod hladinu. Na Musaši zahynulo kromě kontradmirála Inogučiho 39 důstojníků a 984 námořníků. I když už skončily letecké útoky, posádky lodí byly stále nervóznější a to kvůli nebezpečí ponorek. Očekávalo se, že budou střežit průliv San Bernardino. V šestnáct hodin Kurita nařídil obrát od 180 stupňů a Střední svaz začal ustupovat, aby se vyhnul případným náletům. V 17:15 nařídil Kurita další obrát o 180 stupňů a zamířil k průlivu San Bernardino. Střední svaz sice přišel o čtyři křižníky a bitevní loď. Křižníky Atago a Maja byly potopeny, Mjókó a Takao poškozeny. Těžkou ztrátou bylo potopení bitevní lodě Musaši, ale Střední svaz stále představoval silné bojové uskupení a to i díky přítomnosti Jamata, sesterské lodě Musaši.⁵⁹

⁵⁷ MACARTHUR, Douglas, *Reports of General MacArthur. The Campaigns of MacArthur in the Pacific, Volume II, Part 2*, New York 2016, 389—390.

⁵⁸ DULL, s 317—318.

⁵⁹ MORISON, s 186—187.

3.3. Bitva v úžině Surigao

Američané, díky letadlovým lodím Enterprise a Franklin, věděli, že kromě Středního svazu, v oblasti operuje také Jižní svaz. Velitel bitevních lodí 7. flotily, Jesse Oldendorf, se začal připravovat na noční bitvu s Nišimurou, pro kterou si vybral úžinu Surigao mezi ostrovy Leyte a Dinagat. Bitevní lodě a křižníky nechal křižovat na sever od ostrova Hibusun, zatímco torpédoborce rozmístil k pobřeží Leyte a Dinagatu. Během příprav se ovšem zjistilo, že lodě mají málo střeliva. Jednak proto, že některé velitele bavilo ostřelování Leyte před invazí natolik, že spotřebovali většinu munice. Druhým nedostatek průbojných nábojů na bitevních lodích, jelikož se nečekával střet postarších bitevních lodí s Císařským námořnictvem. Ten se očekával od moderních lodí 3. flotily. A ani chybějící záložní torpéda u torpédoborců situaci nezlepšovala.⁶⁰

Nečekanou roli v bitvě dostaly malé torpédové čluny PT. Malá rychlá plavidla, která byla primárně určena k hlídkové činnosti a k útokům na obchodní plavidla nepřítele. Ovšem jejich torpéda byla stejně účinná jako ta na torpédoborcích a torpédových bombardérech. Jejich role v bitvě byla jasná. Podávat hlášení o nepřátelském postupu, a pokud se naskytne příležitost, tak i zaútočit na nepřátelské lodě. Podobnou roli dostali také torpédoborce.⁶¹

Křižníky a bitevní lodě měly vyčkat na dobu, kdy bude nepřítel na dostřel a pak svojí palbou zničit nepřátelské lodě, které unikly torpédům. Na druhé straně si Nišimura nedělal starosti s tím, že by měl narazit na nějaký odpor a pokud by se tak stalo, věřil, že bitevní lodě Jamaširo a Fusó, s těžkým křižníkem Mogami si s pomocí čtyř torpédoborců poradí. Vrásky mu dělala jen zpráva, o zpoždění Kurity. Ovšem Nišimurova sebedůvěra byla málo platná proti šesti bitevním lodím Oldendorfa, vybavených radarem, který Nišimurovi chyběl, takže plul naslepo přímo do pasti.⁶²

Nišimura uspořádal své lodě do formace, v jejímž čele byl Mogami se třemi torpédoborci, následován bitevnímí loděmi a posledním torpédoborcem. Předvoj z křižníku a torpédoborců měl za úkol zjistit, co je vpředu. V jedenáct hodin večer 24. října bitva začala útokem tří člunů PT u ostrova Bohol. Avšak byly rychle odhaleny hlídkou na torpédoborci Šigure. Posádky japonských lodí byly výborně vycvičeny k nočnímu boji a se zapnutými reflektory poškodily PT—131 a PT—152. Všechny tři čluny unikly a i když nepřítel nepoškodily a PT—152 předal ve vedlejším sektoru

⁶⁰ SPECTOR, 466—467.

⁶¹ DULL, s 319.

⁶² HERMAN, s 545.

informaci o postupu Japonců.⁶³ Druhá trojice člunů PT nenašla Jižní svaz a útok třetí skupiny byl opět odražen bez poškození. Když se situace opakovala i v dalších sektorech, Nišimura podal do Tokia hlášení o svém postupu. Nejspíše usoudil, že rychlé čluny PT je vše, co proti němu nepřítel může nasadit. Celkem třicet člunů PT zaútočilo na Jižní svaz, ovšem bez jediného úspěšného zásahu, při ztrátě dvou plavidel. Shodou okolností oba čluny patřily do šesté skupiny. PT—493 byl potopen a PT—490 musel najet na mělčinu, aby ho nepotkal stejný osud.⁶⁴

Další útok na Jižní svaz přinesl Nišimurovi překvapení. Tím, byly moderní torpédoborce z 54. eskadry. Jejich posádky se navíc od Oldendorfa dozvěděly, že kromě Nišimurova uskupení k nim plují další lodě. Šlo samozřejmě o svaz Šimy, který měl pomoci Nišimurovi a byl tvořen těžkými křižníky Nači a Ašigara, lehkým Abukamem a sedmi torpédoborci. Velitel 54. eskadry kapitán J. G. Coward dal pěti torpédoborcům rozkaz provést útok torpédy a poté se stáhnout pod kouřovou clonou, zatímco zbylé dva budou dál hlídkovat. 25. října ve 2:30 Nišimura uspořádal své lodě do formace vedené čtveřicí torpédoborců, které následovaly bitevní lodě a na konci plující křižník Mogami. Krátce nato zaútočily torpédoborce Melvin, McGowan a Remey.⁶⁵ Vypustili dvacet sedm torpéd a bez jediného obdrženého zásahu ustoupily k úžině Suriago. Osm minut později byla bitevní loď Fusó zasažena torpédem a ihned ztratila rychlost. Minutu nato zaútočily torpédoborce McDermut a Monnes z druhé strany. Japonci zpozorovali i tyto torpédoborce, ale manévr, kterým se chtěli vyhnout torpédům, je přivedl přímo do jejich drah. Zasaženy byly torpédoborce Jamagumo, Mičišio a Asagumo, spolu s druhou bitevní lodí Jamaširo. Jamagumo byl nejspíš zasažen do skladiště munice a explodoval, Mičišio přišel o před, dokázal se však otočit a dát se na ústup. Mičišio se zastavil na hladině a začal se potápět.⁶⁶

24. eskadra torpédoborců, složená z pěti amerických a jednoho australského torpédoborce, zaútočila v momentě, kdy Jamagumo explodoval, takže spojenecké torpédoborce, měli nepřítele osvíceného. Útok ovšem nebyl moc úspěšný, protože jen jedno torpédo zasáhlo Jamaširo. Torpédoborce neustoupily, naopak zahájily palbu na nepřítele z děl a další salva torpéd potopila nehybný Mičišio. Následně již musely torpédoborce ustoupit, aby uvolnily místo 56. eskadře, ale také, aby se dostaly z palby jak japonských lodí, tak amerických bitevních lodí, které zahájily palbu. První dvě

⁶³ MACARTHUR, Douglas, *Reminiscences*, Annapolis 2012, s 225.

⁶⁴ MORRISON, s 217—223.

⁶⁵ NIMITZ, *Triumph*, s 117.

⁶⁶ DULL, s 320.

skupiny torpédoborců z 56. eskadry se dostaly pod těžkou palbu Japonců a nezaznamenaly jediný zásah. Poslední trojici tvořili torpédoborce Leary, Newcomb a Albert W. Grant.⁶⁷ Newcomb zasáhl dvěma torpédy Jamaširo, ovšem Albert W. Grant se dostal do křížové palby, protože si ho američtí dělostřelci spletli s nepřátelským torpédoborcem a zaměřili se na něj, stejně jako Japonci. Po jedenácti zásazích od vlastních a sedmi od nepřítele se zastavil na hladině. Newcomb mu však připlul na pomoc a povedlo se mu těžce poškozeného spolubojovníka zachránit.⁶⁸

Z Jižního svazu zbývaly už jen tři lodě, Jamaširo, Mogami a torpédoborec Šigure, který si dříve, pod velením kapitána Tameičiho Hary, vysloužil přezdívku Nezničitelný torpédoborec.⁶⁹ Ze vzdálenosti šestadvaceti kilometrů zahájily americké bitevní lodě palbu na nepřítele a to z nejlepší možné pozice. Oldendorf položil Nišimurovi příčku na T. Zatímco Jižní svaz plul v kýlové linii na sever, tak americké bitevní lodě křížovaly z východu na západ, mohly tedy pálit plnou boční salvou na nepřítele, který mohl odpovídat pouze předními děly.⁷⁰ Pět z šesti amerických bitevních lodí bylo poškozeno či potopeno v Pearl Harboru a této noci zažilo odplatu.⁷¹ Ve čtyři hodiny ráno bylo Jamaširo zničeno, Mogami a Šigure těžce poškozeny a ustupovaly z bojiště. Když míjeli hořící Fusó, se tato druhá bitevní loď Jižního svazu potopila. Jižní svaz byl zničen, ovšem hodinu a půl za Nišimurou plul k místu bitvy Šima.⁷²

Šimova plavba skrz sektory rychlých člunů PT byla mnohem klidnější, protože jich bylo méně, ale přesto člun PT—137 dokázal torpédovat lehký křižník Abukumu, i když původně mířil na jeden z torpédoborců. Když v 4:30 Šima míjel vrak Fusó, rozhodl se ustoupit a vyčkat, jak se situace vyvine. Při ústupu se navíc srazily těžké křižníky Nači a Mogami, který se přidal k Šimovi. Dvě lodě Šimova svazu, Nači a Abukuma, utrpěly poškození, přestože do boje téměř nezasáhly. Oldendorf vybojoval poslední bitvu hladinových lodí v dějinách, kde proti sobě stanuly bitevní lodě. Oslavy ovšem netrvaly dlouho. Od ostrova Samar přicházely znepokojivé zprávy o útoku japonských bitevních lodí na americké eskortní letadlové lodě. Jelikož nebylo jasné, kde jsou moderní bitevní lodě 3. flotily, operačního svazu 38., o kterém se předpokládalo, že

⁶⁷ NIMITZ, *Triumph*, s 117.

⁶⁸ MACARTHUR, *Reminiscences*, s 225.

⁶⁹ HARA, Tameiči, *Nepotopitelný kapitán*, Neratovice 2013, s 173.

⁷⁰ MORISON, 224—226.

⁷¹ Bitevní lodě Pennsylvania, California, Tennessee, Maryland, West Virginia, šestá loď, Mississippi, byla v době útoku na Pearl Harbor na Islandu.

⁷² MORRISON, s 230—233.

stráží průliv San Bernardino, musel Oldendorf ihned vyplout na sever, aby se pokusil zachránit eskortní letadlové lodě a také ochránil vylodovací pláže.⁷³

3.4. Bitva u mysu Engaño

Spojenci nevěděli, že Severní svaz pod velením Ozawy vyplul 20. října z Hirošimského zálivu na plavbu k Filipínám, ne s cílem zničit 3. flotilu, protože na palubách letadlových lodí bylo jen 25 torpédových bombardérů Nakadžima B6N Jill, 52 Zer, 7 Judy a 6 torpédových bombardérů Nakadžima B5N Kate. Dohromady 116 letounů. To byla nepatrná síla, protože průměrná těžká letadlová loď 3. flotily nesla o dvacet letounů méně. V Severním svazu pluly těžká letadlová loď Zuikaku, lehké Zuihó, Čitose a Čijoda, dvě hybridní lodě Ise a Hjuga, přičemž ty nenesly žádné letouny, tři lehké křižníky Ojodo, Tama a Isuzu a pět torpédoborců. Nebyla to síla, která by mohla ohrozit vylodění na Leyte, ale měla se stát návnadou pro Halseyho, pro kterého bylo zničení nepřátelských letadlových lodí prioritou.⁷⁴

Situace mohla vypadat odlišně, kdyby americké ponorky, které hlídkovaly u průlivů Bungo a Kii Suido spojující Pacifik s Vnitřním moře, nedostaly 18. října povolení vypravit se na volné moře a útočit na japonské obchodní lodě, Díky tomu mohl Severní svaz vyplout, aniž by byl zpozorován. 24. října v 8:20 našly Ozawovy letouny 3. flotilu. V 11:45 vyslal Ózawa 76 letounů proti Operační skupině 38.3, které velel Sherman. Dvě vlny nedosáhly žádného úspěchu, jen vlastních ztrát a kvůli nezkušenosti pilotů většina přeživších letounů přistála na Luzonu, jen tři se vrátily na mateřské lodě a Ozawovi zbylo pouze 29 letounů, tedy počet, který nesla jedna eskortní letadlová loď 7. flotily.⁷⁵ Opakovala se také situace z bitvy u Formosy, kde nezkušení piloti byli přesvědčeni, že nepříteli zasadili těžké údery a celá 3. flotila byla zredukována na jednu letadlovou loď a dvě bitevní. Mladí piloti totiž netušili, že napadli pouze Operační skupinu 38.3 a mysleli si, že útočí na celou flotilu. Zkušený Ozawa jistě tušil, že výsledek náletů byl opačný, ale přesto ve 13:30 vyslal hybridní lodě Ise a Hjuga, s lehkým křižníkem Tama a čtveřicí torpédoborců pod velením kontradmirála Čiakimu Macudy, aby našly a zničily zbytek nepřátelského loďstva.⁷⁶

⁷³ HONE, Trent, *U.S. Navy Surface battle Doctrine and Victory in the Pacific*, In: *Naval War College Review*, Vol. 62, No. 1 (2009), s 67—106 [online]. [Cit. 2022—4—17]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/26396991>.

⁷⁴ HALSEY, s 171—173.

⁷⁵ DULL, s 328.

⁷⁶ MORISON, s 321—322.

Skutečný důvod byl jiný, než udaný v rozkazu. Blížila se doba, kdy měli Nišimura, Šima a Kurita doplout do Leytského zálivu a bylo jim třeba otevřít dveře tím, že na sebe naláká Halseyho. Macuda byl nalezen letouny ze Shermanovy skupiny v 15:40 a o hodinu později i Ozawa s letadlovými loděmi. Teď už Ozawa mohl jen čekat na Halseyho útok. Když se ve dvacet hodin dozvěděl, o ústupu Kurity na západ, obrátil se s tím, že operace ŠÓ—1 je u konce a nemá cenu ztratit letadlové lodě. Ve 21:10 obdržel zprávu od Tojody, že má pokračovat podle plánu, opět zamířil na jih. Halsey mezitím shromáždil síly 3. flotily, tedy Operační skupiny 38.2, 38.3 a 38.4. Operační skupina 38.1 McCaina, která se, před spatřením Severního svazu, plavila k atolu Ulithi a byla daleko na jihu, dostala rozkaz vrátit se zpět k Filipínám.⁷⁷ S letadlovými loděmi na sever plula i Operační skupina 34. viceadmirála Willise Leeho, která měla původně hlídkovat u průlivu San Bernardino, aby žádná japonská loď tamtudy neproplula a nenapadla oblast vylovení. Střet mezi Operační skupinou 34. a Středním svazem by jistě byl zajímavý, protože by proti sobě stanuly nejsilnější bitevní loď světa Jamato proti moderní třídě Iowa, kterou by zastupovaly Iowa a New Jersey.⁷⁸

Když se 24. října ve 23:45 všechny operační skupiny spojily, vyplulo proti Severnímu svazu mocné loďstvo. 5 těžkých a 5 lehkých letadlových lodí, 6 bitevních lodí, 2 těžké a 6 lehkých křižníků a 41 torpédoborců. V té době Halsey předal velení nad letadlovými loděmi Mitscherovi, který jim měl velet, ale v předchozích dnech ho Halsey vynechal, když se osobně ujal velení. V noci průzkumná letadla s radarem odhalila Severní svaz 210 mil severně od 3. flotily, tedy 205 mil východně od mysu Engaño.⁷⁹ Halsey, který sice předal velení nad Operačními skupinami 38 Mitscherovi, stále zůstával velitelem 3. flotily, ve 2:40 nařídil šestici bitevních lodí, sedmi křižníkům a sedmnácti torpédoborců vytvořit 34. operační skupinu a plout 10 mil před letadlovými loděmi, zatímco si Nimitz či Kinkaid mysleli, že svaz existuje již několik hodin a chrání San Bernardino.⁸⁰

Ve 4:30 Mitscher vydal rozkaz, připravit první útočnou vlnu. 180 letadel odstartovalo před šestou hodinou ranní. Hodinu strávily ve vzduchu, před operačním svazem, kdy koordinátor, fregatní kapitán David McCampbell z Essexu čekal na přesné

⁷⁷ DULL, s 330.

⁷⁸ CANNON, Hamlin, *Leyte. The Return to the Philippines*, Washington 1954, s129—130.

⁷⁹ Engaño ve španělštině význam podvod, trik či léčka. Příhodné jméno pro oblast, kam byla umístěna návnada v podobě Severního svazu, aby odlákal Halseyho.

⁸⁰ HONE, Trent, *U.S. Navy Surface battle Doctrine and Victory in the Pacific*, In: *Naval War College Review*, Vol. 62, No. 1 (2009), s 67—106 [online]. [Cit. 2022—4—17] Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/26396991>.

informace o lokaci nepřítele. Po hodině letu byly americké letouny nad Severním svazem. Z palub japonských letadlových lodí vzlétlo maximálně patnáct stíhaček, to bylo vše, co Ozawovi zbylo.⁸¹ Zera byla rychle zničena převahou Hellcatů a lodím zbyly k obraně jen protiletadlové zbraně. Zuihó se dokázala vyhnout torpédům, ovšem byla zasažena pumou, zřejmě bez vážnějších škod, když neztratila rychlost. V 9:37 byla potopena první loď Severního svazu a to Čitose po zásazích pumami. Letadlovou loď pod hladinu následoval torpédoborec Akicuki. Zuikaku byla zasažena torpédem, zaplavené prostory způsobily náklon 6 stupňů a ztratila podstatnou část manévrovatelnosti. Za takové situace se Ozawa rozhodl opustit svoji vlajkovou loď a přenesl svoji vlajku na lehký křižník Ojodo.⁸²

Ještě před návratem první vlny odstartovala druhá, která v 9:45 zaútočila na nepřítele. Cílem se stala Čijoda, dvě torpéda ji ochromila, způsobila náklon a následný zásah pumou zničil stroje. Bitevní loď Hjuga se pokusila, vzít letadlovou loď do vleku, ale další nálety jí v tom zabránily. Ze stejného důvodu zůstala na Čijodě posádka, protože křižník Isuzu a torpédoborec Maki se nemohly přiblížit k těžce poškozené letadlové lodi. Před polednem byla Čijoda nehybná a jeden torpédoborec se zaseknutým kormidlem kroužil kolem ní. Hjuga a křižník Tama byly těžce poškozeny. Útok třetí vlny trval hodinu a během něj, byla ve 14:14 potopena Zuikaku, poškozena Zuihó. Její posádce se podařilo škody opravit a zamířit na sever.⁸³ Bylo 14:45, když přiletěla čtvrtá vlna. Jejím cílem se stala Zuihó, která byla těžce poškozena a v 15:16 klesla pod hladinou. Následně se bombardéry zaměřily na Ise, ale díky výbornému manévrování vyvázla tato bitevní loď s minimálním poškozením. Potopeny byly při 326 vzletech bombardérů pouze tři letadlové lodě a jeden torpédoborec. Výkon jistě lepší než v Bitvě ve Filipínském moři, ale proti nepříteli bez letecké ochrany, který se mohl bránit jen protiletadlovým dělostřelectvem a úhybnými manévry, takže to nebyl velký úspěch.⁸⁴

V 8:22 ovšem přišla nečekaná zpráva od Kinkaida, že Taffy 3 je pod útokem nepřátelských bitevních lodí.⁸⁵ Halsey nebyl znepokojen, protože věřil, že Oldendorf tyto uskupení ochrání. Jen se podívoval, že velitel Taffy 3, kontradmirál Clifton A. F. Sprague, se nechal překvapit nepřítelem. V 8:30 přišla další Kinkaidova depeše, ve které požadoval neprodlený zásah Operační skupiny 34., ale Halsey neměl zájem jít na

⁸¹ NIMITZ, s 118.

⁸² CHUN, Clayton K.S., *Leyte 194: Return to the Philippines*, New York 2015, s 102.

⁸³ DULL, s 330.

⁸⁴ NIMITZ, s 118—120.

⁸⁵ Eskortní letadlové lodě 7. flotily byly rozděleny do tří skupin zvaných Taffy, kde je kryly torpédoborce a eskortní torpédoborce.

pomoc 7. flotile, když ji měl jen podporovat a ne chránit. Navíc chtěl zničit nejnebezpečnější nepřátelské lodě.⁸⁶ Ovšem nařídil McCainovi a Operační skupině 38.1, se kterou byl na jihu, aby zaútočil na nepřítele u ostrova Samar. Na třetí depeši požadující zásah 3. flotily proti bitevním lodím a křižníkům, které útočí na 7. flotilu, zareagoval Halsey nevrle, že poslal McCaina a víc udělat nemůže. Jen byl čím dál víc rozzlobený. Když se v 9:22 ze čtvrté dozvěděl, že Oldendorf nemá dost munice, byl vyveden z míry, že mu takovou důležitou informaci nesdělili dřív.⁸⁷

Ve skutečnosti depeše číslo čtyři byla odeslaná jako druhá. Halsey přiznal, že by jednal jinak, kdyby ji dostal o hodinu dříve, ale byl přesvědčen, že v půl desáté už bylo pozdě, aby vyslal pomoc, která by dorazila včas. V deset hodin přišly dvě zprávy naráz. Kinkaidova obsahovala krátký text. „*Kde je Lee? Pošlete Lee!*“⁸⁸. Jelikož všechny depeše zachytili i v Pearl Harboru, tak admirál Nimitz poslal dotaz, kde se nachází Operační svaz 34., jelikož se domníval, že má střežit průliv San Bernardino. Na té zprávě by nebylo nic divného, kdyby ji jeden z radistů neupravil do dnes již slavné podoby. „*Krocán běží k vodě. Kde je, opakuj, kde je 34. operační svaz. Celý svět se diví.*“⁸⁹ Halsey si zprávu přečetl a byl jako opařený. Větu „Celý svět se diví“ totiž radista na Halseyho vlajkové lodi, bitevní lodi New Jersey, považoval za součást Nimitzovy zprávy a nevynechal ji jako větu s krocánem.⁹⁰ Halsey to bral jako obří urážku a pravdu se dozvěděl až po několika týdnech. I přes tuto zprávu až v 10:55 vyslal operační svazy 34. a 38.2 k průlivu San Bernardino, zatímco svazy 38.3 a 38.4 měly pronásledovat Severní svaz. To v situaci, kdy byly Ozawovy lodě pouhých 42 mil od děl Leeovo bitevních lodí a později si to vyčítal jako svoji největší chybu, proti které viděl nestřežený průliv San Bernardino jako něco nevýznamného. Halsey místo bitevních lodí vyslal pouze křižníky pod velením kontradmirál Laurence T. DuBose, aby pronásledovaly Severní svaz, Tomu se povedlo potopit Čijodu, torpédoborec Hacuzuki, čímž byla bitva u mysu Engaño dobojována.⁹¹

⁸⁶ NIMITZ, s 120.

⁸⁷ HALSEY, s 174—175.

⁸⁸ HARRIS, Brayton, *Admiral Nimitz: The Commander of the Pacific Ocean Theater*, New York 2012, s 170.

⁸⁹ Tamtéž, s 287.

⁹⁰ NIMITZ, s 120.

⁹¹ MORISON 329—332.

3.5. Bitva u ostrova Samar

Tou dobou ovšem bojovala Taffy 3 o holé přežití za pomoci Taffy 1 a Taffy 2 proti Střednímu svazu. Byl to opravdový souboj Davida s Goliášem. Všechny tři Taffy tvořilo 18 eskortních letadlových lodí a 21 torpédoborců. Eskortní letadlové lodě měly palubách 444 letounů, což byl dvojnásobek, než měli k dispozici Japonci na Filipínách. Taffy 1 se nacházela u ostrova Mindanao a její letouny se snažily najít ustupujícího Šimu, Taffy 2 byla u vstupu do zálivu Leyte a Taffy 3 u ostrova Samar. Rozstup mezi skupinami byl 90 kilometrů.

Proti nim ze severu plul Kurita, který měl k dispozici 4 bitevní lodě, 6 těžkých a 2 lehké křižníky a 11 torpédoborců. Kurita 24. října v 17:15 zastavil ústup na západ a 25. října v půl jedné ráno proplul nestřeženým San Bernardinským průlivem. Kurita byl překvapen, že na něj nečekaly bitevní lodě 3. flotily, protože se obával útoku v okamžiku, kdy bude Střední svaz vyplouvat z průlivu. Ovšem v oblasti nebyl nikdo, kdo by mu položil příčku na T a mohl své lodě zformovat do čtyř kolon a vydat se na jih.⁹² V 5:30 dorazila zpráva o zničení Jižního svazu a ústupu Šimy, ale Kuritu informace, že velí poslednímu svazu, nezastavila. O hodinu později byl vytvořen ochranný kruh kolem Jamata a zároveň byla spatřena nepřátelská plavidla. Na velkou vzdálenost nikdo nepoznal, že nejde o část 3. loďstva, ale o Taffy 3. Byly ovšem spatřeny letadlové lodě a to znamenalo nebezpečná letadla, která předchozí den potopila Musaši.⁹³

V 6:45 Američané zpozorovali pagodovité tvary na severu, což byly nástavby japonských lodí, přišlo hlášení pilota z protiponorkového letounu, že útočí na nepřátelské válečné lodě, zachycena komunikace v japonštině na kanálu vyhrazeném pilotům a kolem letadlové lodi Gambier Bay začaly dopadat různobarevné projektily.⁹⁴ Sprague, když pochopil, že je pod útokem japonských válečných lodí, vydal rozkaz zamířit plnou parou na jih a vyslal nekódované volání o pomoc. Jenže nebyl nikdo, kdo by mu mohl přijít na pomoc, jen letouny z Taffy 1 a Taffy 2. Halsey pronásledoval návnadu na severu a depeším o pomoc nevěnoval moc pozornosti a Oldendorf se teprve

⁹² DULL, s 323.

⁹³ EVANS, s 367.

⁹⁴ Každá japonská loď měla jinak barevné granáty, aby dělostřelci snáze poznali, jak dobře či špatně zamířili a mohli tak korigovat vlastní palbu. Navíc tím odpadlo riziko, že palba jiné lodi bude zaměněna za vlastní.

vracel z úžiny Suriago, to s nedostatkem munice a ani on nemohl doufat, že se k Spraugemu dostane včas.⁹⁵

Clifton Sprague nařídil odstartovat všechny letouny a zakrýt pomalé letadlové lodě kouřovou clonou. Eskortní letadlová loď měla maximální rychlost 18 uzlů, zatímco japonské bitevní lodě pluly rychlostí 30 uzlů. Svě piloty vyslali na pomoc velitelé Taffy 2 kontradmirál Felix Stump a Taffy 1 Thomas L. Sprague.⁹⁶ Taffy 3 tvořilo 6 eskortních letadlových lodí Fanshaw Bay, St—Lo, White Plains, Kalinin Bay, Kitkun Bay a Gambier By. Torpédoborce Hoel, Heermann a Johnston a eskortní torpédoborce Dennis, John C. Butler, Raymond a Samuel B. Roberts.⁹⁷

I když se povedlo dostat do vzduchu letouny, které útočily na japonské lodě, bylo tedy jasné, že ty Taffy 3 nezachrání. Letadlové lodě utvořily kruhovou formaci, kolem které pluly torpédoborce a eskortní torpédoborce. Nejbližší ke Střednímu svazu byl Johnston. Dělo je asi osmnáct kilometrů. Mezitím se v 7:06 dosáhla Taffy 3 dešťové přeháňky, která lodě na patnáct minut skryla. V tu dobu vyslal Kurita čtyři křižníky, Čikumu, Tona, Haguro a Čókai na zteč proti Taffy 3. První, kdo obrátil svoji loď proti křižníkům, byl kapitán Ernest E. Evans, který velel Johnstonovi. Ze vzdálenosti 9 kilometrů vypustil deset torpéd, následně se otočil a začal ustupovat ve vlastní kouřové cloně. Námořníci uslyšeli dvě, ne-li tři exploze a poté co Johnston opustil kouřovou clonu, uviděli Kumano hořet a zpomalovat.⁹⁸

Nebyl to první úspěšný zásah proti Střednímu svazu. Ten si připsal jeden z pilotů, který pumou zasáhl křižník Suzuja, který zpomalil na dvacet uzlů. Jak Kumano, tak Suzuja byly těžce poškozeny a musely začít ustupovat na sever. Johnston za odvážný útok zaplatil třemi zásahy ráže 356 milimetrů a třemi 152 milimetrovými. Větší škodu napáchaly projektily menší ráže, které zničily zadní kotelnou a vyřadily přívod elektřiny k dělům ráže 127 milimetrů. Johnston zpomalil na sedmnáct uzlů, ale nebyl vyřazen a deset minut v dešťové přeháňce stačilo k uvedení lodi do provozuschopného stavu. Hoel následoval příklad Johnstona a zaútočil na bitevní loď Kongo.⁹⁹ Ani jedno z torpéd cíl nezasáhlo, ale i přes zásahy z japonských děl provedl torpédoborec útok na Haguro. Zde se nedá říci, jestli některé z pěti torpéd křižník zasáhlo, ale posádka Hoelu prý viděla u trupu Hagura sloupky vody vymrštěné po

⁹⁵ STEINBERG, s 60.

⁹⁶ Přestože velitelé Taffy 1 a Taffy 3 měli stejná příjmení, tak nebyli příbuzní.

⁹⁷ HOYT, *Námořnictvo*, 132—133.

⁹⁸ DULL, s 325.

⁹⁹ MORISON, s 258.

zásazích torpéd. Jelikož se křižník z bitvy nestáhl, dá se předpokládat, že zasažen nebyl. Hoel tou dobou byl již několikrát zasažen a pokusil se s jednou vyřazenou strojovnou ustoupit. Torpédoborec zasáhlo přes 40 střel, ale protože byly průbojné, tak jím jen prolétávaly a neexplodovaly. I přesto způsobovaly torpédoborci vážné poškození a v 8:30 došlo k nevyhnutelnému. Granát ráže 203 milimetrů zasáhl druhou strojovnu a Hoel se zastavil, O pět minut se převrátil a klesl ke dnu s 253 členy své posádky.¹⁰⁰

Jako další se na Haguro zaměřil Heermann. Palba byla nepřesná z obou stran, protože jak torpéda Heermanna, tak granáty Hagura svůj cíl nezasáhly. Poté torpédoborec zamířil k linii bitevních lodí a dle posádky kolem osmé hodiny jedním torpédem zasáhl bitevní loď Haruana. O šest minut dříve se do velice nebezpečné situace dostal kolos Jamato. Nacházel se mezi dvěma vějíři torpéd, a aby nebyla zasažena, největší bitevní loď světa, musela plout deset minut na sever, než torpédům došlo palivo.¹⁰¹ Křižníky Čikuma a Tone několikrát zasáhly Heermanna, který palbu opětoval a snažil se kouřovou clonou zakrýt letadlové lodě. Tone byl zahnán letouny, ale ostatní křižníky dál pronásledovaly letadlové lodě. Poškozený Johnston se vynořil z kouřové clony, aby zablokoval útok křižníků, ovšem Haguro uvolnil místo vlastním torpédoborcům, které vypluly proti americkému. Johnston bojoval o čas pro letadlové lodě, ale souboj s přesilou nemohl vyhrát, v 9:45 byl vydán rozkaz opustit loď a za hodinu se nad torpédoborcem zavřela voda.¹⁰²

Ani eskortní torpédoborce, které obvykle doprovázely konvoje, a jejich úkolem bylo ničit ponorky, nezůstaly pozadu a připojily se k torpédoborcům. Samuel B. Roberts se pokusil z pěti kilometrů torpédovat japonské křižníky, ale neuspěl. Se stejným výsledkem dopadly pokusy křižníků a torpédoborců Středního svazu zasáhnout torpédy letadlové lodě. John C. Butler a Raymond vyslali torpéda na Haguro, ale Japonci se jim vyhnuli manévrováním a podobně dopadl pokus Dennisu proti Čókaji. Po desáté hodině se Dennis kvůli poškození stáhnul a Samuel B. Roberts byl potopen.¹⁰³

Zatímco torpédoborce, křižníky a bitevní lodě, které byly v předních liniích a bojovaly s americkými torpédoborci, Jamato s Nagatem a několika křižníky zaměřilo svá děla na eskortní letadlové lodě. Kalinin Bay byla několikrát zasažena po osmé hodině. Spolu s Kalinin Bay měli Japonci nejbližší Gambier Bay a soustředili na ně svou palbu. Zasaženy byly i Franshaw Bay a White Plains. Kalinin Bay byla jednou zasažena

¹⁰⁰ EVANS, s 367—368.

¹⁰¹ DULL, s 326.

¹⁰² MORISON, s 282—284.

¹⁰³ HOYT, *Námořnictvo*, s 137—138.

bitevní lodi a třináctkrát ji zasáhly křižníky. Eskortní letadlová loď však nezpomalila a držela se ve formaci.¹⁰⁴ Největší koncentrace palby byla na Gambier Bay, nacházející se nejbližší japonským dělům. Těžký křižník Čikuma se zaměřil na tuto eskortní letadlovou loď, zasáhl ji zhruba dvaceti granáty ráže 203 milimetrů. Od letadlových lodí, obzvláště eskortních, se nečekalo, že by byly vystaveny takovéto palebné síle a v 8:30 již byla vrakem, který se jen stěží držel na hladině. Dělostřelci Čikumy však dál stříleli po této letadlové lodi a ignorovali v té době ještě bojeschopný Johnston a později i Heermanna. V 8:50 přišel rozkaz opustit loď a v 9:07 se Gambier Bay potopila.¹⁰⁵

Torpédové bombardéry z Taffy 2 v 8:53 provedly úspěšný útok na Čikumu, která se po deseti minutách potopila. V 9:10 byl Tone po několika zásazích donucen opustit místo, které převzal po Čikumě a stáhnout se z bitvy. V 9:30 se po devíti zásazích pumami svrženými z letadel potopil. Torpédoborce Taffy 2 vypluly na sever, aby zablokovaly cestu lodím Středního svazu k vlastním letadlovým lodím. V 9:10 s Kongo a Haruna zamířily k Taffy 2 a v 9:24 už posádky letadlových lodí viděly jejich stožáry a čekaly, že brzy budou bojovat o život.¹⁰⁶ Jenže zasáhl Kurita, který v 9:11 vydal rozkaz shromáždit se a rychlostí 20 uzlů plout na sever. Tam zjišťoval, jaké škody Střední svaz utrpěl a zvažoval možnosti. V 12:05 ohlásil Tokiu, že se probije do zálivu Leyte a zničí předmostí. Ve 12:36 signalizoval, že místo zničení jednotek na plážích se vydá Střední svaz vyhledat 3. flotilu, potopit ji a následně ustoupit průlivem San Bernardino. To se však nestalo a ve 21:40 odplul průlivem San Bernardino.¹⁰⁷

Japonci sice potopili Gambier Bay spolu s Johnstonem, Hoelem a Samuelem B. Robertsem, avšak sami zaznamenali mnohem větší ztráty. Těžké křižníky Čókai a Čikuma byly potopeny, další tři křižníky a jeden torpédoborec poškozeny. Taffy 3 dokázala s pomocí letadel zbylých dvou Taffy odrazit mohutný Střední svaz. Kurita a další důstojníci si však celou dobu mysleli, že bojují s částí třetího loďstva a v jejich očích se z eskortních letadlových lodí staly těžké letadlové lodě a z torpédoborců bitevní lodě a těžké křižníky. Když spatřili Taffy 2, tak ji pokládali za druhou skupinu 3. flotily s bitevními loděmi a křižníky. Kurita nechtěl riskovat souboj s celou 3. flotilou a zvolil ústup.¹⁰⁸

¹⁰⁴ NIMITZ, s 124.

¹⁰⁵ POTTER, s 340—342.

¹⁰⁶ SPECTOR, s 475.

¹⁰⁷ MORISON, s 287—288.

¹⁰⁸ HUBÁČEK, s 256—258.

Mnoho lidí kritizovalo Halseyho za jeho rozhodnutí ohledně 34. operační skupiny. Od novinářů, přes důstojníky až po historiky. Dalo by se čekat, že mezi nimi bude i MacArthur, který byl v Leytském zálivu na palubě lehkého křižníku Nashville. Ten však Halseyho nikdy nekritizoval, naopak admirála s přezdívkou Býk bránil. Jednou při večeři zaslechl důstojníka kritizovat Halseyho kvůli průlivu San Bernardino. „*That’s enough! Leave the Bull alone! He’s still a fighting admiral in my book.*“¹⁰⁹ Tím generál zareagoval na kritiku velitele 3. flotily.¹¹⁰

¹⁰⁹ „*A dost! Nech Býka na pokoji. Pro mne je stále skvělým admirálem.*“ MANCHESTER, s 333.

¹¹⁰ Tamtéž, s 332—333.

4. Leyte a Mindoro

4.1. Kamikaze

Již 7. července 1944 bylo v Tokiu rozhodnuto vytvořit sebevražedné zbraně. Byly to pilotované bomby Óka (třešňový květ) a říditelné torpédo Kaiten (ten, kdo otřeše nebesy). Kapitán Motoharu Okamura, byl jedním z propagátorů myšlenky sebevražedných leteckých útoků. V červnu se setkal s důležitými osobnostmi jako viceadmirálem Šigeru Fukudomem, fregatním kapitánem Minorem Gendou, generálporučíkem Saburem Endopem a admirálem Takidžióem Ónišim. Óniši se stal velkým propagátorem této nové zbraně a snažil se dosáhnout audience u císaře. Když to lidé z paláce zmařili, předal deníku Jomiruri Šimbun informace o plánu sebevražedných akcí. Fukudome seznámil s plánem náčelníka generálního štábu námořnictva admirála Šigetaró Šimadu. 21. července seznámil Šimada s plánem Tojodu, následující den byl plán představen admirálu Micumasovi Jónaiovi a generálu Kuniakovi Koisóvi. Během léta námořnictvo připravovalo sebevražedné zbraně a v říjnu měly jak loďstvo, tak armáda vlastní sebevražedné oddíly.¹¹¹

5. října se Óniši setkal s admirálem Koširó Oikawou a požádal ho o souhlas se vznikem jednotek kamikaze, které by mohly být hned nasazeny. Dostal povolení je vyzkoušet s podmínkou, že účast bude čistě dobrovolná a nikdo nebude nucen k účasti. Následně se setkal s Gendou, aby společně probrali vznik Zvláštního úderného oddílu kamikaze. Dříve než bude jednotka vyzkoušena na Filipínách, neměla být její existence oznámena, spolu se zařazením jednotky do ozbrojených složek Země vycházejícího slunce. 17. října přistál Óniši v Manile, kde převzal velení 1. flotily námořního letectva, Fukudome velel na Filipínách 2. flotile námořního letectva a společně zhodnotili situaci po útocích Halseyho 3. flotily.¹¹² Protože jejich flotily měly těžké ztráty, shodli se na spojení obou útvarů do jednoho a Fukudome se stal velitelem uskupení, protože byl služebně starší než Óniši. Dohromady měli zhruba 300 bojeschopných letadel. 19. října, na letišti Mabalacat, se Óniši potkal s kapitánem Sakaem Jamamotem, který velel 201. letecké skupině. Óniši ji vybral jako první jednotku, která dá Japonsku piloty kamikaze.¹¹³

25. října se stala Taffy 1 cílem útoku japonských letadel. Eskortní letadlová loď Santee se stala první lodí na světě, která byla zasažena letounem kamikaze. Druhou byla

¹¹¹ HOYT, *Námořnictvo*, s 83—84.

¹¹² ZALOGA, s 7.

¹¹³ Tamtéž, s 6.

eskortní letadlová loď Suwannee . Obě lodě poškozeny, ale nevyřazeny z boje. Santee byla zasažena i torpédem z ponorky I—56. Dalšími poškozenou lodí se stala St—Lo, Santee byla zasažena znovu, přičemž došlo na její palubě k sedmi explozím, ale loď se podařilo zachránit.¹¹⁴

26. října probíhal lov na japonské lodě, které bojovaly v Bitvě v Leytském zálivu. Bitevní loď Nagato a těžký křižník Tone byly poškozeny, křižníky Noširo a Kumano potopeny, stejně jako torpédoborec Širanui. Torpédoborec Hajašimo byl poškozen a najel na mělčinu, aby se nepotopil. Torpédoborec Fudžinami a ponorky I—45 a I—46 byly potopeny 27. října. Na přelomu října a listopadu piloti kamikaze poškodili letadlové lodě Intrepid, Frankin, Belleau Wood a Lexington, torpédoborce Claxton a Ammen a lehký křižník Reno. Torpédoborec Abner Read se po útoku kamikaze potopil a torpédoborce Killen a Anderson byly konvenčně bombardovány.¹¹⁵

Letecká válka přijala novou podobu. Japonci shromáždili letouny a piloti kamikaze zaútočili na Američany. Ti v reakci provedli sérii útoků na japonská letiště. V listopadu chtěl Halsey zaútočit s 3. flotilou na Japonsko, ale útoky kamikaze a nezprovozněná letiště na Leyte ho donutily zůstat u Filipín, aby pomáhal 7. flotile v boji proti sebevražedným pilotům. 16. listopadu spustil Óniši novou ofenzívu, během které byly poškozen křižník St. Luis, torpédoborce Aluick, Saufley, Drayton, Mugford, bitevní loď Maryland a transportní lodě James O'Hara a Alpine. 7. prosince byl potopen torpédoborec Mahan a Ward, zatímco Liddle a Lamson, plavidla stejné kategorie, byly poškozeny.¹¹⁶

4.2. Pozemní operace na Leyte

Již 21. října byla obsazena letiště u Taclobanu a Dulagu a spojenečtí ženisté se spolu s Filipínci pustili do jejich obnovy, aby byla co nejdříve provozuschopná a nebylo třeba 3. flotily pro stíhací ochranu a bombardovací útoky na japonské pozice. 25. října byla obě letiště provizorně opravena a mohla na nich přistávat letadla. 21. října 1. jezdecká divize obsadila město Tacloban a spolu s 24. pěší divizí zastavovala útoky Japonců.¹¹⁷ 23. října 1. jezdecká divize překročila úžinu San Juanico a vstoupila na ostrov Samar. 24. pěší divize ve stejný den ovládla výšiny u města Palo a otevřela cestu

¹¹⁴ ZALOGA, s 6.

¹¹⁵ Tamtéž, s 7.

¹¹⁶ VEGO, Kindle Ebook lokace 6229—6236.

¹¹⁷ PREFER, Nathan N., *Leyte 1944. The Soldiers' Battle*, Philadelphia 2012, s 412.

do Leytského údolí. Na jihu ostrova operovaly 96. a 7. divize XXUV armádního sboru. Jejich postup byl pomalejší než u divizí X. armádního sboru na severu, avšak stále rychlejší, než bylo v Tichomoří zvykem. 7. divize obsadila 21. října Dulag s tamním letištěm a pokračovala na západ podél řeky Marabang. 24. října byla divizí osvobozena města San Pablo a Buranuen, stejně jako letiště u San Pabla. 96. divize zamířila na sever k 24. divizi X. armádního sboru a na západ, proti Catmonskému vrchu, kde se soustředily japonské jednotky. Nejprve vrch obešla a mezi 26. a 29. říjnem vytlačila Japonce, kteří ustoupili do vnitrozemí.¹¹⁸

Obranu ostrova Leyte vedl velitel 35. armády generálporučík Sosaku Suzuki. Během vylodění měl k dispozici jen 20 000 mužů z 16. divize a to včetně pomocných sil. Jamašita chtěl vést hlavní obranné boje až na Luzonu. Polní maršál, hrabě Hisaiči Terauchi, se svým štábem však rozhodli, že hlavní boj o archipelag bude sveden na Leyte, protože kdyby nepřítel získal tamní letiště, byla by obrana Luzonu mnohem obtížnější. Do Ormocké zátoky začaly připlouvat japonské posily z okolních ostrovů. 16. divize byla posílena 30. a 102. divizí, ze Šanghaje připlul konvoj s 12 000 muži 1. divize, která byla jednou z elitních japonské armády. 26. divize dorazila na Leyte krátce po 1. divizi, Suzuki přesunul své velitelství z Cebu na Leyte na začátku listopadu a ihned začal plánovat protiofenzívu.¹¹⁹

Na východní straně ostrova postupovaly X. a XXIV. sbory 6. armády pod velením generálporučíka Waltera Kruegera, který byl vrchním velitelem jednotek Spojenců na ostrově. Cílem bylo město Carigara, které by Japonci mohli využít jako odrazový můstek proti Američanům. Ti však město 2. listopadu obsadili a 24. divize se vydala po silnici číslo 2 k Ormocku. Po několika kilometrech však narazili na japonské obranné pozice v kopcích. Japonské pozice byly prolomeny až 14. listopadu a 16. listopadu byla 24. divize nahrazena 32. divizí, která dál pokračovala v bojích v Ormockém koridoru, jak se začalo silnici číslo 2 přezdívat. 97. divize postupovala na sever ostrova k jednotkám X. sboru. 7. divize postupovala po silnici číslo 1. na jih k městu Abuyog, odkud zamířila do města Baybay na západním pobřeží. Díky postupu na jihu i severu se Japonci ocitli pod tlakem ze tří stran. Suzuki zareagoval útokem na

¹¹⁸ MORISON, s 139—140.

¹¹⁹ HUBÁČEK, s 312.

vesnici Jaro, aby se dostal Američanům do boku, ale Krueger nařídil protiútok a Japonce odrazil.¹²⁰

Japonci se pokusili vyřadit letiště v Dulagu a Taclobanu obsadit parašutisty a vyřadit z provozu letiště u Buri, Bayagu a San Pabla, čímž by ochromili nepřátelské letectvo. Následovat měl útok 16. a 26. divize, které měly vybojovat rozhodující bitvu a ovládnout ostrov. 27. listopadu byla operace zahájena, ovšem většina letadel havarovala a japonský pokus ovládnout letiště vyšel naprázdno. Američané to považovali za malý sebevražedný útok, takže 6. prosince jednotky u letiště v Buri byly překvapeny japonským pozemním útokem 16. divize a mnoho mužů bylo zabito granáty a bajonety ve stanech. Američanům se nakonec podařilo zkonsolidovat obranu a 16. divizi odrazit.¹²¹ Dost jim pomohlo rozhodnutí japonského velení útok odložit o dvanáct hodin a neinformovaná 16. divize zaútočila bez součinnosti s 26. divizí a výsadkem parašutistů. I přes útok 16. divize byli Američané zaskočení 26. divizí a parašutisty, ovšem 7. prosince dorazily dva prapory námořní pěchoty a s jejich pomocí byli Japonci zatlačeni do džungle.¹²²

1. prosince už Suzuki ovládal jen okolí města Ormoc a poloostrov San Isidro, avšak stále měl 35 000 mužů, což bylo výrazně méně než u americké 6. armády (183 000 mužů), avšak hornatý terén a urputná japonská obrana výrazně zpomalovaly postup Kruegerovo vojáků. Japoncům pomáhalo i počasí. Neustávající déšť proměnil cesty v bahno a to, v kombinaci s nerovným terénem, učinilo zásobování jednotek velmi složitým. 23. listopadu přistála na východním pobřeží Leyte 77. pěší divize Spojených států, aby se připravila k vyloštění v Ormocké zátocě 7. prosince, která se nachází na západním pobřeží ostrova. Stanoveného dne v 7:07 začalo vyloštění a v 9:00 bylo úspěšně dokončeno. Japonská reakce na ohrožení zásobovací linie pro Suzukiho vojáky spočívala v útoku letounů z Visayských ostrovů. I přes urputnou obranu protiletadlového dělostřelectva a stíhaček P-38 Lightning, byly piloty kamikaze poškozeny torpédoborce Liddle a Lamson a potopeny torpédoborce Mahan a Ward.¹²³

77. divize osvobodila 10. prosince Ormoc a o den později se spojila se 7. divizí. Suzukimu nezbylo než se uchýlit do hor ve vnitrozemí. Jeho hlavním opěrným bodem se stalo město Valencia, které 18. prosince padlo. 22. prosince se 1. jezdecká divize

¹²⁰ KRUEGER, Walter, *From Down Under To Nippon: The Story Of Six Army In World War II*, Auckland 2015, s 180—185.

¹²¹ PREFER, s 85.

¹²² MACARTHUR, *Reports, Part 2*, s 242—243.

¹²³ STAINBERG, s 90—91.

setkala se 77. pěší divizí a Američané ovládli Ormocký koridor. Japonci byli rozděleni do izolovaných bodů odporu na hřebenech či poloostrově San Isidro. 77. divize se vylodila v přístavu Palompon na západním pobřeží poloostrova 25. prosince a Japonci ztratili poslední přístav, kudy byli zásobováni.¹²⁴ Tentýž den MacArthur prohlásil Leyte a Samar za oblasti, kde byl organizovaný odpor nepřítele zničen a už tam probíhají jen vyčišťovací práce. Na Samaru operovala 1. jezdecká divize od 24. října a 8. prosince bylo dobyté město Wright na západním pobřeží. 19. prosince s pomocí partyzánů osvobodili hlavní město provincie Calbalogan a zlomili japonský odpor. Japonští vojáci se, kromě odporu v opevněných pozicích, snažili přeplout na ostrov Cebu, vzdálený od Leyte dvacet mil. Suzukimu, s částí štábu, se tato riskantní plavba povedla 24. března 1945, ovšem když se pokusil takto přeplout na Mindanao, zahynul při útoku amerických bombardérů.¹²⁵

I když MacArthur ohlásil vítězství na obou ostrovech, na Leyte stále zůstalo 15 000 bojeschopných Japonců z původních 65 000, kteří kladli odpor i poté, co 5. května 1945 provedla 8. armáda poslední vyčišťovací akci.¹²⁶ Filipínci ještě dlouho pořádali hony na izolované jednotky Japonců, kteří odmítli kapitulovat. Američané na Leyte přišli o 19 000 mužů, přičemž jich 5 000 padlo a 14 000 bylo raněno. Japonské ztráty byly mnohem horší. Většina letectva byla zničena, přišli o čtyři divize, brigádu a šestadvacet lodí v bitvě v leytském zálivu, včetně bitevní lodi Musaši.¹²⁷ Zatímco probíhaly boje o Leyte, zbytky Císařského námořnictva přišly o další velkou loď. 29. listopadu ponorka Archerfish potopila letadlovou loď Šinano. Původně to měla být třetí bitevní loď třídy Jamato, ale po ztrátách letadlových lodí u Midwaye a Guadalcanalu, bylo rozhodnuto ji přestavit na letadlovou loď. Během plavby z Jokosuky do Kure, kde měla být dokončena její výzbroj, byla napadena ponorkou Archerfish, které stačily čtyři torpéda, aby potopila největší letadlovou loď druhé světové války.¹²⁸

4.3. Mindoro

Dalším ostrovem, na kterém se Američané vylodili, byl ostrov Mindoro. Ten měl pro letectvo strategickou pozici. Bombardéry mohly z Mindora snadno podporovat

¹²⁴ PREFER, s 408.

¹²⁵ PREFER, s 436—455.

¹²⁶ 6. armáda byla 26. prosince 1944 vystřídána 8. armádou, aby se mohla připravit na vylodění na Luzonu.

¹²⁷ CANNON, s 507—520.

¹²⁸ HUBÁČEK, s 232—331.

jednotky, které se měly vylodit na Luzonu. MacArthur stanovil 15. prosinec jako den vylodění na ostrově, tedy pouhé tři týdny před vyloděním v zálivu Lingayen na Luzonu. Jamašita se štábem očekával, že Spojenci se pokusí získat další ostrov, s příznivějšími meteorologickými podmínkami než jaké panovaly na Leyte. Očekávali vylodění na Panay či Negrosu, ale ne hornaté Mindoro, protože byli limitováni nedostatkem buldozerů a materiálu nebyli schopni tam postavit funkční letiště. Jamašita z toho důvodu nechal na Mindoru pouhých pět set mužů.¹²⁹

Vylodění měl provést svaz čítající 3 bitevní lodě, 1 těžký a 6 lehkých křižníků, 37 torpédoborců, 6 eskortních letadlových lodí, 23 torpédových člunů, 17 minolovek, 8 transportních torpédoborců, 30 výsadkových tankových lodí, 12 středních výsadkových lodí, 31 výsadkových člunů a 14 meších plavidel. Tyto lodě převážely a chránily 11 878 mužů z 24. pěší divize a 503. výsadkového pluku. Proti předpokládaným útokům pilotů kamikaze byla připravena mohutná letecká síla, kterou tvořila 5. letecká armáda, eskortní letadlové lodě 7. flotily a 38. operační svaz 3. flotily. Zatímco první dvě složky měly chránit lodě a vylodění, tak piloti 3. flotily měli zaútočit na Luzonská letiště. 12. prosince piloti kamikaze zasáhli lehký křižník Nashville a jeden torpédoborec.¹³⁰

15. prosince bylo zahájeno ostřelování vyloděvacích pláží a v 7:30 zaměřila první vlna ke břehu. Vojáci narazili pouze na slabý odpor a rychle postupovali do vnitrozemí. V poledne bylo osvobozeno San José, vzdálené 7 kilometrů od místa vylodění. Američtí a australské ženisté se pustili do práce na tamním letišti, které za osm dní uvedli do provozu.¹³¹ Polní maršál, hrabě Hisaiči Terauchi, považoval invazi za velké riziko a vydal rozkaz, ve kterém měl Jamašita vyslat na ostrov posily a ubránit ho. Malajskému tygrovi se to nelíbilo a chtěl své jednotky uchránit pro obranu Luzonu. Když se i Císařský generální hlavní štáb rozhodl, že je třeba Mindoro udržet, Jamašita vymyslel plán na obranu ostrova. 2. úderný svaz, kterému v bitvě v zálivu Leyte velel Šima, měl pod velením kontradmirál Masatomi Kimura, ostřelovat spojenecké předmostí, následované výsadkem posil, které získají zpět San José s tamním letištěm.¹³²

Kimura velel poslední ofenzivní akci Císařského námořnictva s početnějším počtem plavidel. Ze zátoky Camranh v Indočíně vyplul s těžkým křižníkem Ašigara, lehkým Ojodo a pěticí torpédoborců. 26. prosince byl svaz zpozorován hlídkovými

¹²⁹ SMITH, Robert R., *Triumph in the Philippines. The War in the Pacific*. Honolulu 2005, s 54—55.

¹³⁰ HUBÁČEK, s 334—335.

¹³¹ HERMAN, s 556.

¹³² STEINBERG, s 107.

letouny a ze San José odstartovaly letouny k útoku na nepřátelské lodě. Kinkaid mezitím zformoval skupinu lodí tvořenou 2 těžkými a 2 lehkými křižníky s 8 torpédoborci. Jenže toto uskupení bylo příliš daleko od Mindora, aby mohlo 2. úderný svaz zastavit. Jediná plavidla, která se mohla Kimurovi postavit, byly torpédové čluny korvetního kapitána Bruta Davise. Ten měl k dispozici 23 člunů. Čtyři čluny hlídkovaly deset mil od pobřeží a musely se vyhýbat jak nepřátelské palbě, tak vlastním letounům, které nerozlišovaly, na koho útočí. Ve 22:15 se Kimura přiblížil k Mindoru na pět mil a ve 22:40 zahájil ostřelování, které bylo nepřesné a způsobilo, zanedbané škody. Ve 23:20 ukončil a nařídil ústup na sever. Sice se snažil uniknout letounům, ale přitom se setkal s dvěma torpédovými čluny. Jeden Japonci zpozorovali a zaměřili světlometem, takže se musel dát na ústup, ovšem druhý torpédem potopil moderní torpédoborec Kijošimo.¹³³

Po tomto neúspěchu i Císařský generální štáb přestal trvat na znovu ovládnutí Mindora a jediné nebezpečí hrozilo zásobovacím lodím od pilotů kamikaze, kteří na ně útočili do 4. ledna, kdy přesunuli svoji pozornost na konvoje mířící k zálivu Lingayen. 1. ledna převzala Mindoro 8. armáda, aby 6. armáda mohla být reorganizována a připravena k nasazení na Luzonu. 31. prosince však Japonci podnikli poslední pokus zvrátit průběh bojů na ostrově vysláním 400 mužů. Postupovali od severu a ovládli města Calapan a Pinamalayan, ovšem 11. ledna byly rozprášeny americkou pěchotou, přičemž jejich likvidace byla ponechána filipínským partyzánům.¹³⁴ 26. ledna byla na letišti v San José zprovozněna třetí ranvej, které tou dobou mělo silnou obrannou linii, aby obránci letiště dokázali odražit jakýkoliv překvapivý útok Japonců. 2. ledna byl obsazen malý ostrov Marinduque, který neměl strategický význam.¹³⁵ Jediný účel této operace bylo vyvolat obavu, že vylodění přijde na jihu Luzonu a ne v lingayenském zálivu a Jamašita opravdu očekával vylodění na poloostrově Batangas. Obsazení Mindora mělo dvojí význam, jednak poskytlo letecké plochy blízko Luzonu, takže stíhačky a bombardéry mohly snadno chránit konvoje směřující k Luzonu a napadat opěrné body Japonců na tomto ostrově. Ovládnutím ostrovů Samar, Leyte a Mindoro navíc Spojenci oddělili Luzon od jižních ostrovů archipelagu, takže posádkám na jihu nemohly být z Luzonu poslány zásoby či posily.¹³⁶

¹³³ DULL, s 332.

¹³⁴ SMITH, *Triumph*, S 677.

¹³⁵ MANCHESTER, s 339.

¹³⁶ HUBÁČEK, s 338—340.

4.4. Tajfun

Když plula 3. flotila na atol Ulithi k doplnění zásob, Halsey a, nový velitel 38. operačního svazu, viceadmirál John S. MacCain provedli reorganizaci svazu letadlových lodí, s cílem zvýšení jeho obranyschopnost proti útokům kamikaze. Místo čtyř operačních skupin byly letadlové lodě rozděleny do tří. To znamenalo, že každá letadlová loď byla chráněna více doprovodnými loděmi, takže protiletadlová palba byla silnější. Druhou změnou bylo navýšení počtu stíhacích letounů na úkor bombardérů. Stíhačky Hellcat a F4U Corsair po úpravě mohly nést tunu pum, takže dokázaly zastoupit bombardéry a jejich větší počet zvyšoval šanci na sestřelení všech letounů kamikaze dřív, než budou schopny ohrozit některou z lodí. Pokud byly samy napadeny, tak odhodily pumy a mohly se samy bránit bez potřeby doprovodných stíhaček. Posledními ochrannými kroky bylo vyslání torpédoborců s radary šedesát mil od letadlových lodí, ve směru předpokládaného přiletu pilotů kamikaze. Vlastním letounům byly vyhrazeny určité přiletové koridory a piloti museli provádět rozpoznávací manévry, aby se odhalila nepřátelská letadla, která sledovala vracející se Američany.¹³⁷

Admirálu Halseymu je, kromě rozhodnutí nechat průliv San Bernardino nestřežený, vyčítáno i tankování nařízené na 1. prosinec. 3. flotila odplula na souřadnice 14 stupňů a 50 minut severní šířky a 129 stupňů a 57 minut východní délky. Ze severovýchodu vanul vítr o rychlosti 55 kilometrů za hodinu, který v kombinaci s vysokými vlnami značně komplikoval tankování. Mezi desátou a třináctou hodinou došlo k mnoha neúspěšným pokusům dotankovat z cisternových lodí či vrátit zachráněné piloty na mateřské lodě. Flotila se měla přesunout na 17. stupeň severní šířky a 128. stupeň východní délky. Fregatní kapitán George F. Kosco, který byl hlavním aerologem 3. loďstva se domníval, že cyklónové poruchy, ve který se 38. operační svaz nacházel, budou postupovat opačným směrem. Jenže tato domněnka byla mylná, stejně jako odhad vzdálenosti centra poruchy. Místo odhadovaných 450 mil to bylo jen 120 mil a jak letadlové lodě s doprovodem, tak porucha směřovaly na stejné místo.¹³⁸

Ke cti Koscovi je třeba říci, že ani aerologické středisko Tichomořského loďstva v Pearl Harboru nedokázalo ze svých informací odhadnout směr meteorologické poruchy a že se z ní stane tajfun. Jiní důstojníci na palubách lodí 3. loďstva však

¹³⁷ HUBÁČEK, s 341—342.

¹³⁸ HALSEY, s 190—191.

z dostupných informací přesně určili, že místo určené Halseym je přímo na trase bouře. Ovšem nikdo Kosca nevaroval a ten později posunul centrum bouře ještě více na jih. 38. operační svaz tedy plul ve směru postupu rodícího se tajfunu a díky vyšší rychlosti lodí vznikl mylný dojem, že bouři nechávají za sebou. Když po setmění hladina zůstávala stejně neklidná, Halsey nechal snížit rychlost, změnil čas tankování a po jedenácté hodině večerní nastavil jižní kurz, s pozdějším návratem na severozápadní.¹³⁹

Ráno 18. prosince vítr dosahoval rychlosti 66 až 77 kilometrů za hodinu a tankování bylo stále nemožné. V deset hodin bylo zpozorováno točení větru, tedy známka tajfunu. V poledne Halsey nařídil, aby se rozpustila formace a každý kapitán vedl loď směrem a rychlostí dle vlastního uvážení. Bitevní lodě a těžké letadlové lodě měly problémy, ale díky své velikosti je zvládaly. To se však nedalo říci o lehkých eskortních letadlových lodích a torpédoborcích. Jižní kurz se však ukázal jako správně zvolený, protože lodě zavedl mimo dosah hlavního náporu tajfunu a pohroma byla menší, než kdyby pokračovaly západním směrem.¹⁴⁰ Řada lodí se ocitla blízko oka živlu a letadlová loď Wasp byla zřejmě první lodí, která na radaru zachytila oko. Cisternová loď Mascoma se dokonce dostala do něj. Posádka viděla modré nebe a vzápětí byla loď vystavena vlnobití ze všech stran. Mascoma jim i větru o rychlosti 180 kilometrů za hodinu odolala. Velké letadlové lodě neztratily žádná letadla, zatímco na lehkých a eskortních letadlových lodí ke ztrátám letounů došlo. Žádná z letadlových lodí našťástí nebyla ztracena. Ovšem tři torpédoborce soubor s tajfunem prohrály. Byly to Hull, Monaghan a Spence. Několik torpédoborcům, lehkým a eskortním letadlovým lodím hrozilo, že se stejně jako trojice zmíněných torpédoborců převrátí, například lehká letadlová loď Langley měla v jeden okamžik náklon 70 stupňů.¹⁴¹

Rychlost větru tajfunu v nárazech dosáhl až 260 kilometrů za hodinu. Největší intenzity dosáhl mezi polednem a druhou hodinou. V půl třetí rychlost větru klesla pod 140 kilometrů za hodinu a ve čtyři hodiny odpoledne na 65. Byly spuštěny záchranné práce, během kterých se pátralo po námořnících, které bouře smetla do moře a těch kteří přežili potopení tří torpédoborců. Nejvíce se vyznamenal torpédoborec Tabberer, jehož posádka zachránila 55 trosečníků. Až z výpovědí přeživších se zjistilo potopení Hullu, Monaghanu a Spence.¹⁴² Předtím se nemohl určit jejich osud, protože mnoho lodí mělo poškozené radiostanice a tedy nemohly hlásit svoji pozici. Celkem během tajfunu

¹³⁹ HUBÁČEK, s 343—344.

¹⁴⁰ VEGO, s 458.

¹⁴¹ HALSEY, 191—194.

¹⁴² POTTER, s 349.

zahynulo 790 mužů a 80 jich bylo vážně zraněno. Ztraceno bylo 146 letadel a tři torpédoborce. Mnoho lodí, včetně letadlových bylo těžce poškozeno.¹⁴³

Halsey chtěl i přes mnohá poškození splnit svoji povinnost a zaútočit na Luzon, ale nakonec od toho záměru upustil, když se zjistilo, že tajfun míří na Luzon a 24. prosince přistála 3. flotila na atolu Ulithi. Z Pearl Harboru přiletěl Nimitz, aby v čele vyšetřovacího soudu objasnil ztrátu torpédoborců. Bylo vyslechnuto na padesát svědků včetně Halseyho, MacCaina, Koscy a velitelů různých lodí. Halsey odpovědnost odmítl, s tím že nebyl varován a zkritizoval meteorologickou službu v Tichomoří.¹⁴⁴ Halseymu byla přiřknuta zodpovědnost, protože během zhoršující situace trval na dotankování, místo toho aby nechal velitele lodí soustředit se na záchranu svých lodí. K dobru mu byla přičtena snaha plnit rozkazy o útoku na luzonská letiště a že nemohl zjistit, kde se nacházelo centrum tajfunu. Výsledkem bylo zkvalitnění organizace meteorologické služby v Pacifiku a opatření, která měly vést k zvýšení bezpečnosti lodí. Tajfun byl nazván Kobra, ale dnes je znám i jako Halseyho tajfun.¹⁴⁵

¹⁴³ Tamtéž, s 349.

¹⁴⁴ POTTER, s 349.

¹⁴⁵ HARRIS, s 171—172.

5. Luzon

5.1. Lingayenský záliv

Organizačně bylo vylovení na Luzonu stejné jako na Leyte. Pozemním jednotkám, o síle 200 000 mužů, velel generálporučík Krueger, 7. flotile viceadmirál Kinkaid, jehož úkolem bylo dopravit vojáky do zálivu Lingayen. Od 8. prosince měl viceadmirál Oldendorf, a jeho těžké válečné lodě, provést ostřelování pláží a případně chránit transportní lodě spolu s lehkými křižníky a torpédoborci kontraadmirála Russela S. Berkeyho. Jedna organizační změna proběhla a to z důvodu ztrát eskortních letadlových lodí u Leyte, za které mohli piloti kamikaze.¹⁴⁶ Místo trojice uskupení Taffy, byl z bojeschopných eskortních letadlových lodí byl vytvořen 77.4. operační svaz pod velením kontraadmirála Calvina T. Durigina. Durigin velel 17 eskortním letadlovým lodím a 26 torpédoborců. Nechybělo 3. loďstvo admirála Halseyho, který měl provádět strategickou podporu, tím že vyřadí z provozu letiště na severu Luzonu a Formose. Dálnovýchodní letectvo generálporučíka George F. Kenneyho, operovalo z Leyte a Mindora. Kenneyho letci chránili konvoje před útoky japonských letounů a po zisku a zprovoznění letišť na Luzonu, se část pilotů přesunula na ně, aby mohli takticky podporovat postupující jednotky.¹⁴⁷

Velitel armády 14. oblasti, generál Tomojuki Jamašita měl na Luzonu k dispozici na 260 000 mužů v sedmi pěších divizích, jedné obrněné. To byly síly japonské armády na ostrově. Kromě nich se tam však nacházelo také 25 000 mužů z pozemních jednotek námořnictva. Ti také oficiálně podléhali Malajskému tygrovi, ale řevnivost mezi oběma složkami císařských ozbrojených sil byla dlouhodobá. Když měli námořníci uposlechnout rozkazy armádního generála, tak se jim to nezamlouvalo a generálovy rozkazy ignorovali. To vedlo k bitvě o Manilu, která město zničila. Jamašitu trápily mnohem více bezprostřední problémy, než otázka poslušnosti námořních jednotek. Většina jednotek měla velmi omezené zásoby.¹⁴⁸ Chyběly potraviny, munice, zdravotnický materiál, dopravní prostředky a palivo pro ně. Zatímco například základna Rabaul, na severu ostrova Nová Británie, měla dobře zásobené sklady a byla připravena na dlouhé boje, Luzon byl téměř nepřipraven a díky akcím spojeneckých letounů a ponorek, bylo zásobování loděmi velmi obtížné a rizikové. Císařský generální hlavní

¹⁴⁶ SPECTOR, s 126.

¹⁴⁷ HOYT, *Námořnictvo*, s 155—156.

¹⁴⁸ ANDRADÉ, Dale, *Luzon*, Ann Arbor 1996, s 7.

stan z nedostatku zásob obvinil generálporučíka Šigenriho Kurodu, ještě před invazí Spojenců na Leyte, generálporučíka Šigenriho Kurodu, který byl nahrazen Jamašitou.¹⁴⁹

Hlad doléhal nejen na vojáky, ale také na Filipínce, protože většina úrody z Luzonu byla poslána vojákům na Leyte. Armáda postupně snižovala přiděly jídla z 1,5 kilogramu na 0,5 kilogramu denně. Další nevýhodou byl nedostatek vozidel a paliva pro ně. Zatímco americká divize měla, dle tabulek, disponovat 2125 vozy, japonská jen 500 a kvůli nepřátelským náletům byly stavy vozidel ještě nižší. K dispozici měl Jamašita na 150 bojeschopných letounů. Japonci byli vyčerpaní boji na Leyte, které velitel Jižní skupiny armád, polní maršál, hrabě Hisaiči Teraučí, považoval za rozhodující. Když se, svým štábem, v prosinci 1944 přesunul z Manily do Saigonu, mohl Jamašita účinněji nasazovat své muže a připravit je na obranu Luzonu, kde se dle jeho názoru měla odehrát rozhodující bitva.¹⁵⁰

Japonská obrana byla rozdělena do tří oblastí. Skupina Šimbu generálporučíka Šizu Jokojamy, tvořená 80 000 muži, bránila jižní část ostrova, kam spadala i Manila či poloostrov Batangas. Ten se nachází naproti ostrovu Mindoro a právě na tamním poloostrově Jamašita očekával spojenecké vylodění. Nejmenší skupina Kembu, o síle 30 000 vojáků pod velením generálmajora Rikiči Cakudou měla na starost poloostrov Batan, Zambaleské pohoří a letiště Clark Field. Jamašita osobně velel skupině Šobu a 152 000 mužům na severu ostrova s Cagayanským údolím, Sieru Madre a Cordillera Central.¹⁵¹ Očekával, že MacArthur bude chtít nejdříve osvobodit Manilu a Centrální nížinu. Také se poučil z předchozích bitev a věděl, že v nížinách by jeho vojáci neměli šanci. Z toho důvodu se rozhodl nebránit tato místa a opevnit se v horách, kde každá ze tří skupin měla bojovat do posledního muže. V Manile zůstávali vojáci, aby dohlédli na odvoz zásob u města, ale díky filipínským partyzánům do 9. ledna 1945 odvezli jen 1300 tun místo předpokládaných 7000 tun.¹⁵²

2. ledna vyplula z leyského zálivu první skupina plavidel k lingayenskému zálivu. Ta se skládala z pěchotních výsadkových člunů, které byly pomalejší než válečné lodě Oldendorfa, které kotviště opustily o den později. I přes silnou leteckou ochranu stíhaček z eskortních letadlových lodí a letišť na Leyte a Mindoru si piloti kamikaze vybrali svoji daň. 3. ledna byla potopena eskortní letadlová loď Ommaney Bay. Většina útoků proběhla 5. ledna odpoledne, kdy byly poškozeny těžké křižník

¹⁴⁹ CHUN, Clayton K.S., *Luzon 1945: The final liberation of the Philippines*, New York 2017, s 32—36.

¹⁵⁰ HUBÁČEK, s 362—364.

¹⁵¹ CHUN, *Luzon*, s 18.

¹⁵² ANDRADÉ, s 7—9.

Louiseville, australský Australia, eskortní letadlovou loď Savo Island a eskortní torpédoborec Stafford. 6. ledna, v den zahájení ostřelování invazních pláží, byly zasaženy bitevní lodě New Mexiko a Californie, torpédoborce Walke a Allen M. Sumner, lehký křižníky Columbia, těžké křižníky Louiseville a Australia byly znovu zasaženy a minonoska Long byla potopena. Japoncům zbylo na Luzonu posledních 50 letadel, ta byla napadena 7. ledna na letištích piloty 38. operačního svazu a Dálnovýchodního letectva. I přes tato opatření v ten den piloti kamikaze potopili dvě minolovky.¹⁵³

Za rozbřesku 9. ledna byly útočné skupiny Lingayen a San Fabian, pojmenované podle měst, u kterých se měly vylodit, připraveny. Cílem mužů ze skupiny Lingayen byl pláž Zelená, Oranžová, Karmínová a Žlutá, kde se měli vylodit příslušníci 37. a 40. pěší divize. K San Fabianu na pláž Bílá 1, 2, 3 a Modrá 1, 2 zamířili vojáci 6. a 43. pěší divize. V 9:00 první vlna lingayenské skupiny zamířila k plážím a v 9:40 dosáhli míst vylodění a vojáci ihned zahájili postup do vnitrozemí, aniž by narazili na odpor nepřítel.¹⁵⁴ Situace byla stejná i u San Fabianu, kde kromě krátkého ostřelování lodí u pláží Bílá 1 a 2, kde byl poškozen torpédoborec a několik výsadkových lodí. Pokud vojáci narazili na nepřátelskou palbu, tak jen na sporadickou. Do večera se vylodilo 68 000 mužů, kteří měli v oblasti pláží 30 000 tun munice a zásob. Město Lingayen s tamním letištem byly v rukách Američanů v den vylodění. Do 16. ledna postoupili muži XIV sboru, 37. a 40. pěší divize, o 50 kilometrů při ztrátě pouhých 30 padlých.¹⁵⁵

Jediným problémem se stala zaplavená Centrální nížina, kde Japonci zničili většinu mostů. Útoky pilotů kamikaze řídly, ovšem Japonci nasadili novou zbran, sebevražedné motorové čluny. Ty zaútočily v noci z 9. na 10. ledna, kdy potopily jednu výsadkovou loď a devět poškodily, ovšem sami ztratili všech 70 člunů, které byly do akce nasazeny. Po tomto neúspěchu byly čluny nasazeny na Filipínách už jen jednu a to se stejným výsledkem.¹⁵⁶

Dokud vojáci postupovali v nížinách, byl odpor Japonců minimální, ale když se přiblížili k horám, zjistili, že se Japonci stáhli do hor, které proměnili v pevnost. Spojenečtí velitelé se přestali obávat, že je chce Jamašita zatáhnout do léčky, ovšem nemohli ignorovat jeho přítomnost na vlastním levém křídle. Kdyby skupina Šobu

¹⁵³ MIRANDA, Miguel, *Battle of Manila: Nadir of Japanese Barbarism, 3 February—3 March 1945*, Barnsley 2019, s 54—55.

¹⁵⁴ ANDRADÉ, s 11.

¹⁵⁵ MANCHESTER, s 347—348.

¹⁵⁶ HUBÁČEK, s 381—383.

zaútočila, mohlo hrozit odříznutí postupujících vojsk na Manilu od vyloďovacích pláží. I. armádní sbor, 6. a 43. pěší divize, dostal za úkol zatlačit nepřítele, aby tuto nebezpečí eliminovat. Krueger proto I. sbor posílili 25. pěší divizí a 158. plukovní skupinou. Uprostřed postupovala 25. divize s 6. a 43. divizí na křídlech. Jamašita měl dobře připravenou obranu a američtí ženisté museli, za neustálé palby nepřátelského dělostřelectva, uvolňovat cesty. Město Binalonan bylo dobyto po těžkých bojích, ale obrana města San Manuel byla ještě silnější. To díky tankovému pluku a dělostřelcům na pahorcích. Město padlo to tuhých bojích až 25. ledna a Japonci přišli o vhodné nástupiště na levé křídlo Američanů.¹⁵⁷

XIV. armádní sbor postupoval na jih k Manile a potkával pouze jásající Filipínce. Během postupu zažili vojáci pouze jednu speciální událost. MacArthur byl 12. ledna povýšen na pětihvězdičkového generála armády, který získal nejvyšší hodnost v armádě. To ho však neodradilo od cíle co nejdřív být v Manile. Důvodů měl několik. MacArthur chtěl, získal letiště Clark Field, odkud by mohl operovat bombardéry B-29, osvobodit Americké a Filipínské zajatce ve městě a oslavit tam 65. narozeniny.¹⁵⁸ Krueger se snažil mírnit cíle svého nadřízeného, protože na rozdíl od MacArthura měl přesnější informace o počtu Jamašitových vojáků, 234 000, zatímco on sám měl na ostrově 175 000 mužů. Krueger nechtěl postupovat co nejrychleji na Manilu, dokud nedostane posily v podobě XI. armádního sboru 8. armády a 32. pěší a 1. jezdecký pluk. Jelikož byl MacArthur stejně tvrdohlavý jako Halsey, takže nechtěl čekat a XIV. sbor od 18. ledna znovu postupoval.¹⁵⁹

23. ledna 40. divize narazila na pozice Cukady u Clark Fieldu a Zambaleského pohoří. Předsunuté pozice byly po několika hodinách prolomeny a byl otevřen postup na Clark Field. Během noci z 27. na 28. ledna byl zahájen útok na letiště jednotkami 40. a 37. divize. Letiště dosáhla 37. divize 29. ledna, zatímco postup 40. divize proti horským pozicím byl pomalý. Těžké ztráty utrpěl i Cakuda, který přišel do večera 29. prosince o 2500 mužů a musel ustoupit z letiště k hlavním silám skupiny Kembu v Zambaleském pohoří.¹⁶⁰ Během útoku na Clark Field se v lingayenském zálivu vyloďily 32. pěší a 1. jízdní divize a XI. armádní sbor se vyloďil na jih od Zambaleského pohoří. MacArthur nařídil, XI. sboru přehradit šíji na poloostrov Bataan, aby Japonci se na něj neuchýlili jako on, když musel v roce 1942 vyklidit Manilu. Také mu postup

¹⁵⁷ SMITH, *Triumph*, s 174—176.

¹⁵⁸ CHUN, *Luzon*, s 40—41.

¹⁵⁹ HERMAN, s 576—578.

¹⁶⁰ MACARTHUR, *Reports, Part II*, s 484.

XIV. sboru nepřišel MacArthurovi dost rychlý a Krueger musel vydat rozkaz o agresivním postupu na jih. Byly určeny nové cíle. I. armádní sbor měl s 32. pěší divizí dobýt město San José, XI sbor 8. armády přešel pod 6. armádu a 40. divize měla s XI sborem zneutralizovat Cukadovy vojáky v Zambaleském pohoří.¹⁶¹

31. ledna začal “závod“ mezi 1. jezdeckou a 37. pěší divizí o to, kdo první bude v Manile. Jezdci vytvořili dvě kolony automobilů, středních tanků a samohybných houfnic, aby co nejvíce zrychlili postup, které se staly předvojem 1. divize a rychle postupovali na jih.¹⁶² Jak 1., tak 37. divize byly nejvíce brzděny zničenými mosty než malými skupinami Japonců. Nejkurioznější situace se stala 5. koloně 1. divize, když 3. února dopoledne potkala japonskou kolonu přijíždějící po vedlejší cestě. Američané nepříteli signalizovali aby zastavil a sami mohli projet. Překvapení Japonci to skutečně udělali. Američané nezpomalili a využili situace, kdy nepříteli položili příčku na T a nepřátelská vozidla zničili.¹⁶³

Tentýž den 8. kolona překročila řeku Tuliajam, v osmnáct hodin projela městem Talipapa, následně dosáhla letiště Grace Park a byla dva kilometry od Manily. V 19:00 dosáhla města a směřovala, k Univerzitě Santo Tomas. V prostoru univerzity vytvořili Japonci tábor pro 4000 amerických zajatců.¹⁶⁴ Tentýž den shodil stíhací pilot vězňům zprávu, že do 48 hodin budou osvobozeni. Zprávu si vězni přečetli odpoledne a na záchranu nečekali dlouho, protože v 19:30 projel první tank zdi tábora a vězni byli zachráněni před možnou japonskou odplatou. Kolona chtěla pokračovat dál do města, ale muži zjistili, že Quenzonův bulvár mezi věznicí Old Bilibid a Dálnovýchodní univerzitou proměnili Japonci v silný obranný bod.¹⁶⁵

5.2. Bitva o Manilu

Bránit Manilu bylo v rozporu s plánem Jamašity, který nechtěl o město bojovat z několika důvodů. Ve městě žil milion Filipínců, které by museli Japonci živit, většina domů byla dřevěných, tedy snadno hořlavých a jelikož město leží v rovině, Jamašita by potřeboval k obraně více mužů, než měl k dispozici. Ve městě se však nacházelo 16 000 příslušníků císařského námořnictva z takzvaného Manilského námořního svazu. Jejich velitelem byl kontraadmirál Sandži Iwabuči, kterému velení svěřil viceadmirál Denšiči

¹⁶¹ SPECTOR, s 549—555.

¹⁶² Označené jako 5. a 8. kolona.

¹⁶³ HUBÁČEK, s 389.

¹⁶⁴ CHUN, Luzon, s 57.

¹⁶⁵ KRUEGER, s 347—349.

Okači, než město opustil, aby se připojil k Jamašitovi. Při odchodu Okači formálně podřídil Iwabučiho Jokojamovi, veliteli skupiny Šimbu. Jenže Iwabuči se odmítl podříditi Jokojamovi, s tím že musí splnit úkoly mu uložené Okačim. Iwabuči nechal, dle rozkazů Okačiho, zaminovat Manilskou zátoku, provádět z ní akce sebevražedných člunů, evakuovat plavidla v zátocce, provést demolici námořních zařízení v Manile a na základně Cavite.¹⁶⁶ Vyslal své muže bránit letiště Nichols Field na jihu Manily a námořní základnu Cavite na východě Manilské zátoky. Dle Iwabučiho by odchod Manilského námořního sboru zapříčinil nesplnění rozkazu. Kromě toho si důstojníci mysleli, že město je pevností, kterou budou snadno hájit a způsobí nepříteli těžké ztráty.¹⁶⁷

Američané měli ve městě obě kolony 1. jezdecké divize, ovšem v noci ze 3. února na 4. se povedlo Japoncům zničit most přes řeku Tuliajam, který použily obě kolony a tím je odřízli. 4. února se 5. kolona pokusila obsadit most přes řeku Pasig, který byl ještě nepoškozen. Postoupila o něco dál než 8. kolona den předtím, ale barikáda na Quenzonově bulváru, spolu s kulometnou palbou, Američany zastavila. Když ustupovali, uslyšeli výbuch, který zničil poslední post přes Pasig. V prostoru univerzity Santo Tomas se však setkali s příslušníky 37. pěší divize, kteří pronikli do města ze severozápadu.¹⁶⁸

Boje pokračovaly i v noci na 5. únor, během kterých byli objeveni ve věznicích Old Bilibid zajatí spojenečtí vojáci a filipínští civilisté. Ráno však bylo jasné, že město nepůjde snadno obsadit a bude třeba o něj svést bitvu. Krueger rozhodl, že útok bude veden ze dvou stran zároveň. Ze severu měly zaútočit 1. jezdecká a 37. pěší divize, zatímco na jih města zaútočí 11. vzdušná výsadková divize, která se vylodila 31. ledna u města Nasugbu, které leží 80 kilometrů jižně od Manilské zátoky.¹⁶⁹ Obojživelný výsadek podnikly 187. a 188. pluk, spolu s dvěma prapory 24. pěší divize. Třetí pluk 11. vzdušné výsadkové divize, 511. pluk, byl vysazen 3. února v 8:15 nad Tagayovským hřebenem z letounů Douglas C-47. Američané měli štěstí, protože v prostoru výsadku nebyly žádné japonské jednotky. V určeném prostoru přistálo jen 436 parašutistů,

¹⁶⁶ MIRANDA, s 120.

¹⁶⁷ HUBÁČEK, s 393—394.

¹⁶⁸ CONNAUGHTON, Richard, PIMLOTT, John, ANDERSON, Duncan, *Battle of Manila*, Londýn, 1997, s 94—95.

¹⁶⁹ MIRANDA, s 90.

zatímco zbylých 1325 mužů provedlo výsadek kilometry daleko a trvalo několik hodin, než se 511. pluk spojil.¹⁷⁰

4. února 511. pluk překročil řeku Imus, poté co vyřadili japonskou posádku chránící most. Velkou překážkou se stala řeka Paranaque a to z důvodu těžkého poškození mostu kvůli intenzivní minometné a dělostřelecké palbě. Za mostem se rozprostíralo letiště Nichols Field a jih Manily. Japonci se rozhodli využít této přírodní překážky v maximální míře. 511. pluk 5. února řeku překonal a další dva dny trvalo, než bylo dosaženo letiště, ovšem zároveň i hlavní japonské obrané linie. Obránci letiště využili vše, co na letišti po bombardování 3. flotilou zbylo, včetně protiletadlových zbraní. Američané měli k dispozici jen lehké zbraně, které bunkrům nemohly ublížit, takže museli používat plamenomety, nálože a 60 milimetrové granátomety.¹⁷¹ Do 10. února postoupili pouze o dva kilometry. Ten den však došlo k spojení 11. divize s XIV. sborem a od 12. února probíhaly koordinované útoky obou jednotek. XIV divize měla k dispozici 155 milimetrová děla a houfnice ráže 203 milimetrů. Podporu poskytl i letectvo námořní pěchoty z letišť v lingayenském zálivu. Od 11. února 511. pluk vystřídal 187. a 188. pluk, které při soumraku 12. února letiště dobyly. Jednotky 11. výsadkové divize se ten den setkaly s předvojem 1. jezdecké, která ovládla centrum města, 3,5 kilometru severně od Nichols Field.¹⁷²

Nejtěžší boje probíhaly na severu Manily, kde operovala 37. pěší divize. Poté co její vojáci překročili řeku Pasig, měli před sebou pevnost Intramuroso, kterou založili Španělé v 16. století. Tu mohli Japonci využít k jejímu účelu, ovšem pevnost také byla malou městskou čtvrtí, ve které bydleli civilisté. Důstojníci přemýšleli, jak se vyhnout ztrátám na jejich životech, ale bylo nevyhnutelné nasadit tanky a dělostřelectvo. Obránci byli vyzváni, aby se vzdali, či aspoň nechali odejít civilisty.¹⁷³ Reakcí bylo mlčení. 17. února začalo ostřelování Intramurosy, které skončilo až 23. února. Tehdy byl zahájen frontální útok, prováděný bojem o každý dům. Japonci si často vybírali sklepy, jako místo posledního odporu, ale i tam odmítli kapitulovat, takže museli být eliminováni. Odpoledne byl útok načas přerušeno, aby ženy a děti mohly uniknout ze

¹⁷⁰ KALPAKIAN, Laira, *The Battle of Manila*, In: *The Iowa Review*. Vol. 19, No. 2 (1989), s 1—24 [online]. [Cit. 2022—4—12] Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/20152843>.

¹⁷¹ CHUN, Luzon, s 59.

¹⁷² HOLM, Jeremy C., *When Angels Fall: From Toccoa to Tokyo: The 511th Parachute Infantry Regiment in World War II MacArthur's Secret Weapon & Heroes of Los Baños*, 2020, s 216—220.

¹⁷³ SPECTOR, s 559.

dvou kostelů, kde se skrývaly. Bylo mezi nimi jen pár mužů, většinu z nich totiž Japonci zavraždili. Pevnost byla dobyta 24. února večer.¹⁷⁴

Boje o město trvaly až do 3. března, kdy proběhl boj o vládní budovy. Jelikož byly ze železobetonu, staly se dalším opěrným bodem Manilského námořního sboru. Jehož příslušníci se tam zabarikádovávali a okna obsadili kulometry. V areálu se naštěstí nenacházeli civilisté, mohlo být tedy použito těžké dělostřelectvo, které srovnalo budovy se zemí. Poslední padlo ministerstvo financí. Američané při osvobozování města napočítali 1000 padlých a 5500 raněných. Japonci ztratili 16 000 mužů z Manilského námořního sboru a skupiny Šimbu. Nejtěžší ztráty však byly mezi civilisty. Zahynulo jich na 100 000, tedy desetina obyvatel a město bylo zničeno.¹⁷⁵

5.3. Bataan, Corregidor a akce proti skupinám Kembu a Šimbu

Poloostrov Bataan a ostrov Corregidor kontrolují vjezd do Manilské zátoky a Spojenci nemohli nechat tyto strategické pozice v rukách Japonců. Navíc měly i důležitý význam pro MacArthura, který na nich vedl vlastní poslední odpor, když v roce 1942 bránil Filipíny proti Japoncům. Na Bataanu bylo 1400 Japonců, zatímco Corregidor bránilo 5000 obránců. Poloostrov měly dobýt Východní skupina (1. plukovní skupina 6. divize) a Jižní skupina (151. plukovní skupina 38. divize).¹⁷⁶

12. února zahájila postup po východním pobřeží Východní skupina, která postupovala rychle a až v brzkých ranních hodinách 16. února se střetla s nepřítelem. Japonci padli v boji muže proti muži, když čelili mnohanásobné přesile. 17. února se dostal do smrtelného nebezpečí MacArthur, když jel na inspekci skupiny. Jeho kolonu zpozoroval pilot stíhačky P-38 a žádal o povolení k útoku. Důstojník si však uvědomil, že pilot chce zaútočit na vůz s MacArthurem a oznámil to pilotovi, který na vrchního velitele nezaútočil. 15. února se Jižní skupina vylodila Mariveleské zátoky na jihu poloostrova. Odpor Japonců byl i zde slabý, jen z noci 15. na 16. únor podnikli protiútok, který byl odražen. Obě americké skupiny se setkaly 18. února a zatlačily zbytek posádky do severní části poloostrova, kde se Japonci ukryli v jeskyních. Část

¹⁷⁴ MACARTHUR, *Reminiscences*, s 246—248.

¹⁷⁵ HUBÁČEK, s 398—399.

¹⁷⁶ SCOTT, James M., *Rampage. MacArthur, Yamashita, and the Battle of Manila*, New York 2018, s 326—327.

byla zabita v boji s Američany a partyzány, ovšem většina zahynula na nemoci a hlad.¹⁷⁷

Krueger rozhodl, že na obsazení Corregidoru postačí 3000 mužů, z nichž bude 2000 vysazeno letecky 16. února a zbylá tisícovka bude vysazena letecky či výsadkem ze člunů, podle situace. Z důvodu, že plánovači očekávali silnou obranu proti námořnímu výsadku a letecká nebude očekávána, kvůli tvaru ostrova. Místem výsadku měla být přistávací dráha Kindley Field, kam kde měla být vysazena 503. výsadková plukovní bojová skupina.¹⁷⁸ Krueger to zamítl s tím, že by se vojáci těžko dostávali ke strategickým pozicím a mohli být ostřelováni protilodním dělostřelectvem. Generálporučík vybral náhorní plošinu zvanou Horní strana. Od 22. ledna byl ostrov cílem těžkého ostřelování loděmi a letouny. Prostor pro výsadek byl tedy plný trosk ze zničené kasárna, stromy byly popadané a země rozryta krátery. Navíc poskokový prostor byl velmi malý, 300x225 metrů na bývalém cvičišti a 320x170metrů na golfovém hřišti.¹⁷⁹

Japonci měli na ostrově 5000 mužů, což bylo pětkrát víc, než spojenci důstojníci očekávali, avšak polovina jich byla u pobřežních postavení, takže proti leteckému výsadku byli neúčinní. Na Horní straně se nacházel pouze malý oddíl, takže způsob a místo výsadku byly vybrány správně. 16. února v 8:33 přistál na ostrově první parašutista.¹⁸⁰ Nicméně 25% výsadkářů bylo zraněno, či přistálo pod útesy na plážích nebo přímo v moři. Pro tyto případy byly připraveny motorové čluny, aby parašutisty vylovily. Čluny však zasáhly do bitvy více, než se čekalo. Velitel ostrovní posádky, kapitán Akira Itagaki se šel podívat na “flotilu invazních strojů“, ovšem kolem něj a jeho doprovodu přistálo 25 parašutistů, kteří postříleli všechny Japonce a velitel ostrova padl hned na počátku bojů.¹⁸¹

V 10:38 přistály čluny s vybavením u pláží a japonská palba byla pouze sporadická. Zaminování pláží se ukázalo jako větší problém. Ve 12:40 přistála druhá skupina parašutistů, která už přistála bez problémů. Cílů prvního dne se podařilo dosáhnout a bylo rozhodnuto, že třetí výsadek bude druhý den proveden po moři. 19. února provedli Japonci protiakci. Tou bylo odpálení muničního skladiště na jihu ostrova, který usmrtil dvacet Američanů a zároveň, 400 Japonců zaútočilo na Horní

¹⁷⁷ MACARTHUR, *Reports, Part 2*, s 135—137.

¹⁷⁸ HERMAN, s 559—560.

¹⁷⁹ MANCHESTER, s 349—351.

¹⁸⁰ MACARTHUR, *Reports, Part II*, s 500.

¹⁸¹ HUBÁČEK, s 403—404.

stranu, ale po několika hodinách boje byli všichni zabiti.¹⁸² Boje se přesunuli ze západní části poloostrova na počátek dlouhé šíje. Největší odpor byl kladen na Malinta hill. V 21:30 22. února se opakoval scénář z 19. února. Byl odpálen podzemní muniční sklad a 2000 Japonců mělo podniknout útok. Ovšem exploze byla mnohem silnější, než čekali, takže mnoho z nich při ní zahynulo a ostatní byli uvězněni v podzemí. Japonci poté už drželi jen východní výběžek ostrova. Podnikli několik výpadů a pokusů uniknout na Bataan či ostrov Caballo, ale většina jich byla pobita a jen málo Japonců se vzdalo. 26. února vybuchlo skladiště munice u výběžku Monkey Point a z pahorku se stal kráter. Tímto výbuchem skončil japonský odpor na ostrově Corregidor.¹⁸³

Během dobývání Manily bojovala 40. pěší divize se skupinou Kembu, aby ji vytlačila od letiště Clark Field. 20. února byl cíl splněn a Cukada ztratil třetinu z 30 000 mužů. Od 23. února 40. divize obnovila postup a 2. března byla vystřídána 43. divizí, jejíž dva pluky byly 12. března vystřídány 38. divizí. Situace se stala pro Kembu kritickou a Cukeda nařídil rozptýlení a boj ve stylu partyzánských skupin. 38. divize dokázala neutralizovat 8000 Japonců při ztrátě 600 mužů, přičemž 500 jich bylo raněno. Konce války se dožilo pouze 1500 příslušníků skupiny Kembu.¹⁸⁴

Jelikož 6. armáda neměla dostatek sil, aby porazil skupinu Šobu pod Jamašitovým velením, Krueger se zaměřil na skupinu Šimbu, která pod Jokojamovým velením představovala hrozbu pro Manilu. 20. února byl zahájen postup 6. pěší divize a 2. brigády 1. jezdecké k přehradám Ipo a Wawa, které zajišťovaly pitnou vodu pro Manilu. Očekával se odpor 20 000 mužů Jokojamy, ovšem oblast bránilo 30 000 mužů, kteří měli připravenou obranu v síti tunelů a jeskyň ve vápencových hřebenech. Dělostřelectvo a nálety nebyly schopny vyřadit dělostřelectvo nepřítele ukryté ve svazích a pěšáci museli likvidovat jeden opěrný bod za druhým pomocí granátů, výbušnin a plamenometů.¹⁸⁵ 7. března byly americké jednotky posíleny 1. brigádou 1. jízdní divize a s její pomocí se podařilo prolomit japonskou obrannou linii. Jokojama nařídil na 12. března protiútok, který byl komplikovaný a špatně říditelný. Ve stejný den zahájila útok 6. divize a americké letectvo a dělostřelectvo v rámci přípravy na útok zničily japonské dělostřelectvo, které mělo poskytnout vlastním jednotkám palebnou podporu. Protiútok Šimbu byl rozbit dříve než k němu došlo, protože byla zničena

¹⁸² KRUEGER, s 378.

¹⁸³ CHUN, *Luzon*, s 71—72.

¹⁸⁴ ANADARÉ, s 18—19.

¹⁸⁵ SPECTOR, s 562.

velitelská stanoviště a i seřadiště čtyř praporů. Japonská obrana se rozpadla na malé skupiny, které spolu neměly spojení.¹⁸⁶

5. března byl Krueger povýšen na generála a 15. března nařídil útok XI. sboru na východ Luzonu a XIV. sboru na jih. 26. března XI. sbor zničil levé křídlo skupiny Šimbu, která však stále bojovala. Intenzita bojů byla tak silná, že 30. dubna musela být 6. pěší nahrazena 38. pěší divizí. Přehrada Ipo byla obsazena 43. divizí 17. května a 38. divize 28. května získala pod kontrolu přehradu Wawa. Na konci května byla čtyři nejsilnější uskupení Šimbu zničena spoluprací XI. a XIV. sboru. 27. května nařídil Jokojama ústup a z původních 50 000 mužů už měl jen 13 000 bojeschopných, 3000 raněných a nemocných a 8000 mužů bylo rozptýleno do malých skupin, nad kterými ztratil kontrolu.¹⁸⁷ Zbytek skupiny Šimbu byl od června decimován nedostatkem léků a potravin. Poslední organizované jednotky se rozpadaly a cílem mužů bylo zajistit si potraviny. Celkově ze skupiny Šimbu bylo zajato 8300 vojáků, přičemž 6300 až po kapitulaci Japonska. Zbylých 41 700 mužů padlo či zahynulo na nemoci či hladu.¹⁸⁸

Jokojama ustupoval na východ Luzonu, avšak poloostrovy na jihu, Bicol a Batangas, bránil svaz Fudži plukovníka Masatošiho Fudžišigeho. Tuto jednotku vyčlenil Jokojama ze skupiny Šimbu, aby držela zmíněné poloostrovy. Fudžišige měl k dispozici přibližně 13 000 mužů. Na eliminaci svazu Fudži byly vyčleněny 1. jezdecká a 11. vzdušná výsadková divize. 19. března zahájily postup a po měsíci odřízli Bicol. 27. dubna 1. jízdní a 1000 Filipínců prolomilo linie Fudži a Fudžišige ustoupil do hor poloostrova Batangas porostlých džunglí, kde s 2000 muži zůstal neodhalen do konce války, kdy sestoupili a kapitulovali. 1. dubna se 158. samostatná bojová plukovní skupina vylodila na jihu Bicolského poloostrova a 2. května se setkala s 1. jízdní. Poloostrov byl 16. května pod kontrolou Spojenců.¹⁸⁹

5.4. Severní Luzon

Boje se skupinou Šobu pod velením Jamašity, se odehrály v severní části ostrova. Jamašita svých 152 000 mužů soustředil u cest do Cagayanského údolí a městu Baguio, kde se nacházelo jeho velitelství. Krueger chtěl provést útok na Jamašitu, ale MacArthur mu postupně sděloval, které jednotky jsou přesouvány na jih souostroví a až

¹⁸⁶ MIRANDA, s 131—134.

¹⁸⁷ MACARTHUR, *Reports, Part II*, s 512.

¹⁸⁸ ANADARÉ, s 32—34.

¹⁸⁹ HUBÁČEK, s 413—414.

30. února dostal I. sbor posilu v podobě 33. divize. Kromě ní měl k dispozici 25. a 32. divizi a Filipínce z hnutí odporu proti Japoncům a kolaborační vládě prezidenta Josého P. Laurelem. 25. a 32. divize měly postupovat k městu Bambang a Cagayanského údolí, zatímco 33. divize k Baguiu.¹⁹⁰ 33. divize si musela v hustě zarostlém terénu vytvářet nové cesty a probíjovat se skrz nepřátelská kulometná postavení, která se zároveň kryla. Postup se zrychlil 26. března, když se připojil 1. pluk 37. divize a 19. března byla japonská linie proražena, díky posílení o zbytek 37. divize. 10 000 Japonců, s Jamašitou, opustilo město a 26. dubna vojáci z 33. a 37. divize město osvobodili. Následně byla 37. divize poslána podpořit 25. divizi.¹⁹¹

Cagayanské údolí se stalo zásobárnou potravin pro skupinu Šobu. Jamašita postavil silnou posádku do průsmyků Baletsk a Salacsac. Nejprve museli vojáci I. sboru dobýt město Muñoz, které bránily 2. tanková a 10. pěší divize. Zatímco americká 6. divize bojovala o město, 25. divize ho obešla a dobyla 4. února San José. Díky tomu bylo Muñoz obklíčeno a padlo 7. února. Boj o průsmyky byl jedním z nejtěžších na tichomořském válčišti. K urputné japonské obraně o každou jeskyni se přidalo počasí. Vysoké teploty způsobily extrémní sucho, takže se snadno zvedal prach a v kombinaci s horkem způsoboval velkou žízeň, která byla umocněna nedostatkem pitné vody. Průsmyku Salacsac dosáhla 32. divize v polovině dubna, ale dobyla ho až 27. května. 25. divize, postupující k průsmyku Baletsk, musela navíc zdolávat útesy a hřebeny. Když po polovině dubna ustaly vysoké teploty, nastal opačný extrém. Vytrvalé srážky proměnily stezky v džungli v bláto. Až s pomocí letectva ovládla 25. divize průsmyk 13. května.¹⁹²

Následně se 25. a 32. divize spojily a postupovaly na město Santa Fé. Na konci května byla 25. nahrazena 37. divizí a postup byl rychlý, protože Japonci utrpěli těžké ztráty v bojích o průsmyky. 6. divize obsadila 6. června město Bambang a 9. června město Bagabag. Z Bagabagu postupovali Američané po sinici číslo 4., díky které odřízli Jamašitovi ústup do Cordillera Central a ten se musel s většinou skupiny Šogu soustředit do oblasti Kiangan. Po silnici 4. dosáhli muži 6. divize města Bontoc a po 5. směřovali příslušníci 37. divize na sever k městu Aparri, cestou narazili na Japonce. Ti nedokázali ustoupit do Kianganu a pět dní bojovali s Američany.¹⁹³ V Aparri byl 23.

¹⁹⁰ MANCHESTER, s 342.

¹⁹¹ HERMAN, s 325—327.

¹⁹² KENWORTHY, Aubrey S., *The Tiger Of Malaya. The Story Of General Tomoyuki Yamashita and "Death March" General Masaharu Homma*. New York 1953, s 13—15.

¹⁹³ CHUN, *Luzon*, s 86.

června proveden letecký výsadek parašutistů praporu 511. pluku 11. výsadkové divize. Jeho příslušníci zažili překvapení. Očekávali japonskou palbu, ale byli přivítáni muži ze speciální bojové skupiny 33. divize, kteří města dosáhli o dva dny dříve. Výsadkáři se vydali na jih, 26. června se setkali s 37. divizí a to byl poslední den s organizovaným odporem v údolí.¹⁹⁴

Jamašita však stále nebyl poražen a až na léky, byl dobře zásoben. Proti němu byly vyslány 6. a 33. divize, které přišlo na pomoc 21 000 dobře vyzbrojených Filipínců. V té době provedl MacArthur reorganizaci. XIV. sbor dostal 6., 32. a 37. divizi I. soboru a 38. divizi XI. sboru. XIV. sbor zůstal jako jediný z 6. armádní skupiny na Luzonu a přešel pod 8. armádní skupinu, která přebrala kontrolu americko-filipínských vojsk.¹⁹⁵ Ostatní složky 6. armády začaly přípravu na vylodění v Japonsku. Jamašitovi stále zbývalo, i přes vysoké ztráty, 65 000 mužů, přičemž 52 000 bylo pod jeho velením v Kianganské kapse a 13 000 v pohoří Sierra Madre. 6. divize byla určena k rozhodujícímu úderu proti Kianganské kapse, kde Američané očekávali mnohem méně nepřátel. Jamašita město nechal evakuovat 23. června, kvůli postupu nepřítel. Přestože Kiangan padl až 12. července, Japonci zanechal ve městě vysoké množství munice a zásob, které nestihli odvézt. Jamašita ustoupil do vsi Jabangan, odkud odešel v den osvobození Kainganu.¹⁹⁶

20. července Američané a Filipínci rozdělili kapsu na dvě části. Jamašita s většinou organizovaných jednotek obsadil hory kolem řeky Asin, kde se při postupu 6. divize rozhořely urputné boje, které Američané znali z dobývání jiných horských pozic na ostrově. Jamašita měl zřejmě plán se bránit do poloviny září, kdy mu měly dojít potraviny a posléze se s bojeschopnými muži přesunout na severozápad, kde doufal v nalezení nových. Aby se to povedlo, měli ostatní vojáci odpoutat pozornost sebevražedným útokem. Japonci v pohoří Sierra Mare měli tehdy na starost své vlastní přežití, než aby se snažili bojovat s nepřitelem.¹⁹⁷ Pod tlakem 37. divize ustupovali na východ, přičemž jich mnoho zahynulo hlady a tisíc mužů padlo v boji. Když Japonsko 2. září kapitulovalo, na severu Luzonu se vzdalo 50 500 Japonců, přičemž 40 000 se nacházelo v Kianganské kapse. Američané na Luzonu zaznamenali 8 297 padlých a nezvěstných, spolu s 29 557 raněných. Námořnictvo ztratilo 2000 námořníků. Ztráty na

¹⁹⁴ SMITH, *Triumph*, s 709—712.

¹⁹⁵ KENWORTHY, s 13.

¹⁹⁶ HUBÁČEK, s 421—422.

¹⁹⁷ MACARTHUR, *Reports, Part II*, s 526.

straně Japonska byly mnohonásobně větší, z 260 000 mužů jich padlo v boji či zahynulo hlady či nemocemi na 200 000.¹⁹⁸

Jamašita byl po válce postaven před válečný soud, který se konal od 29. října do 7. prosince 1945 ,v Manile. Byl obviněn z válečných zločinů proti civilistům. Nejvíce mu byla dávána vina za smrt civilistů v Manile. To ovšem bylo obvinění za něco, co nespáchal, protože Manilu opustil a za jejich smrt byl zodpovědný především Iwabuči, který odmítl město opustit. Jamašita však byl shledán vinným a odsouzen k trestu smrti oběšením. Popraven byl 23. února 1946 v táboře Los Banos, 48 kilometrů jižně od Manily.¹⁹⁹

¹⁹⁸ SPECTOR, s 560—562.

¹⁹⁹ HART, Frankin A., *Yamashita, Nuremberg and Veitnam. Command Responsibility Reappraised*. In: *Naval War College Review*, Vol. 25, No 1 (1972), s 19—36[online]. [Cit. 2022—04—21]Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/44641351>.

6. Jižní Filipíny a Onoda

6.1. Palawan a Zamboangský poloostrov

Od vylodění na Luzonu uplynul pouze měsíc, ale MacArthur byl rozhodnut, že je čas osvobodit jižní část souostroví a posléze i Borneo, Jávu a ostrovy Nizozemské východní Indie. Námořní přepravu a ostřelování před vyloděním mělo za úkol 7. loďstvo admirála Kinkaida, ovšem už bez eskortních letadlových lodí, které byly přiděleny Nimitzovi, který je plánoval využít při vylodění na Iwodžimě a Okinawě. Letecké krytí přešlo na Dálnovýchodní letectvo generála Kenneyho, které již mělo na filipínském souostroví dostatek pozemních základen. Ovládnout ostrovy měla 8. armáda generálporučíka Roberta L. Eichelbergera. Prvním cílem se stal ostrov Palawan, nejzápadnější z filipínských ostrovů.²⁰⁰

Z letišť na Palawanu se dá kontrolovat Jihočínské moře, tedy letectvo mohlo napadat lodě plující se surovinami z jihovýchodní Asie do Japonska. Také má výhodnou pozici jako nástupní bod pro útok na zbývající jižní filipínské ostrovy. 28. února proběhlo ostřelování ostrova a v 8:50 se 186. plukovní bojová skupina vylodila na východě ostrova. Japonští obránci se nesnažili se s 8150 muži střetnout a ustoupili do hor. Při opravě letiště našli zmasakrovaných 150 Američanů, kteří byli zajati v roce 1942. Když některá japonská skupina vojáků byla zahnána do kouta a nemohla již ustupovat, tak se obrátila a bojovala. Američané nebrali kvůli masakru žádné zajatce a Japonci většinou neměli zájem se vzdát. Na konci března byl ostrov obsazen.²⁰¹

Další vylodění mělo proběhnout na poloostrově Zamboanga, který je západní částí ostrova Mindanaa, jenže nastal problém. Nepodařilo se zprovoznit letiště na Palawanu včas, aby tamní piloti mohli poskytnout leteckou podporu vyloděním se jednotkám. Ovšem Mindanao bylo zvláštním úkazem. Japonci se spokojili s obsazením velkých měst a pobřeží, zatímco vnitrozemí si nevšímalí. Ve vnitrozemí se zformovala silná partyzánská jednotka, které velel plukovník Wendell W. Fertig, který po kapitulaci v roce 1942 uprchl z Bataanu na Mindanao.²⁰² S podporou Američanů a filipínské exilové vlády dokonce v témže roce zformoval i civilní správu. Před vyloděním na Leyte jeho partyzáni obdrželi velké zásilky zbraní, munice a zásob, protože MacArthur zvažoval Mindanao spolu s Leyte jako místo prvního vylodění. V lednu měl Fertig k dispozici 16 500 mužů v šesti partyzánských divizích a další 21 500 k dispozici.

²⁰⁰ HOYT, *Námořnictvo*, s 168.

²⁰¹ SMITH, *Triumph*, s 730—734.

²⁰² SPECTOR, s 501.

Navíc ovládal i čtyři letiště včetně letiště v Dipolgu na severu poloostrova Zamboanga. Tam již na konci roku přistávaly letouny se zásobami pro partyzány. Bylo rozhodnuto, že letiště v Dipolgu bude základnou stíhacích letounů 13. letecké armády. 8. března tam přistály dvě roty pěchoty Corsairů, čítající šestnáct strojů, takže vojáci měli letecké krytí z ostrova, na kterém se právě vylodovali.²⁰³

Tentýž den začalo ostřelování pláží u města Zamboanga. 10. března se na ostrově vylodil 1. pluk 41. divize. Vylodění proběhlo bez potíží, ozvala se jen sporadická palba a město bylo brzy obsazeno. Japonský velitel v oblasti generálporučík Tókičio Hódžó a jeho muži z 54. samostatné smíšené brigády se stáhli do hor, kde vybudovali obrannou linii. Postup byl pomalý nejen kvůli systému zákopů, ale také husté vegetaci, která znemožňovala pohyb těžké techniky. Nejtěžší boje proběhly mezi 15. a 23. březnem, kdy Američané zaútočili na střed japonské linie. Místní letiště brzy změnilo majitele, a protože útok narušil komunikaci obránců, Hódžó se rozhodl začít stahovat své muže na východ.²⁰⁴ Po 25. března 162. pluk 41. divize zdolal poslední silné postavení Japonců a o den později z Palawanu dorazil 186. pluk. 31. března nařídil Hódžó ústup, ale ten vedl přímo přes linii partyzánů, kteří Japoncům způsobili těžké ztráty. Ti se tedy stáhli do nejsevernější oblasti poloostrova a na konci války jich 1400 kapitulovalo. Z 8500 Japonců přežilo 2500 mužů, protože 1100 jich bylo 15. srpna zajato.²⁰⁵

6.2. Sululské ostrovy, Panay, Negros a Cebu

Prvním osvobozeným ze Sululských ostrovů se stal ostrov Basilan. 16. března se tam vylodil oddíl 162. plukovní bojové skupiny, který pátral po Japoncích, ti ovšem na ostrově nebyli. 2. dubna přistál posílený prapor 163. plukovní bojové skupiny na ostrově Sanga Sanga, kde se situace opakovala a 6. dubna obsadili Bangao, odkud pálil kulomet na vojáky na Sanga Sanga. Tawitawi osvobodili tamní partyzáni, a Američané zamířili k ostrovu Jolo, kde bylo na 3750 Japonců od armády, letectva a námořnictva. Vylodění proběhlo 9. dubna a odpor nepřítele byl slabý, Japonci se opět stáhli do hor. Tam utvořili dvě skupiny odporu, které byly 22. a 25. dubna zničeny americkou pěchotou a partyzány.²⁰⁶

²⁰³ HUBÁČEK, s 426—427.

²⁰⁴ MACARTHUR, *Reports, Part II*, s 526.

²⁰⁵ Tamtéž, s 538-541.

²⁰⁶ SMITH, *Triumph*, s 757—758.

Na ostrově Panay se vylodila posílená 40. divize 18. března. Předinvazní palbu zajistil jeden torpédoborec několika salvami. Když se vojáci vylodili, byli uvítáni davy Filipínců, přičemž tamní partyzáni vyslali čestnou jednotku, aby Američany uvítala. Většinu ostrova kontroloval plukovník filipínské armády Macario Peralta s 22 500 muži. To díky přesunu většiny japonských jednotek z Panaye na Leyte.²⁰⁷ Od Američanů dostával zásoby, a když přišla informace kde a kdy bude vylodění, tak se postaral o vyčištění oblastí kolem pláží. Zároveň také ovládl devět letišť a začal s opravou mostů. Japonský podplukovník Rjoiči Tocuka měl k dispozici 1500 mužů armády a 1250 pomocných sil. Rozhodl se bránit hlavní město ostrova Iloilu. To mu dlouho nevydrželo a před setměním se rozhodl ustoupit do hor. V tom se mu pokusili zabránit partyzáni, ovšem neúspěšně. Když Američané a Filipínci v dubnu a květnu zaútočili na Japonce v horách, ti se po krátkých bojích vždy stáhli. Po válce z hor sestoupilo 1500 Japonců.²⁰⁸

Cílem dalšího postupu se stal ostrov Negros. První četa se vylodila již 29. března večer s úkolem obsadit důležitý most na řece Bago. To se jim podařilo, most byl obsazen a ubráněn před Japonci, než se další den vylodila 185. plukovní bojová skupina, kterou 31. března následovala 160. skupina. Američané se brzy setkali s partyzány plukovníka Salvadora Abceda, kteří ovládali dvě třetiny ostrova. Na severu se však nacházelo 13 500 Japonců, kteří byli na ostrově pod velením generálporučíka Takešiho Konóa.²⁰⁹ Dalších 1300 císařských vojáků bylo na jihu, ti spadali pod velitelství na Cebu. Kondó měl nedostatek většiny zásob, jídlo měl na dva měsíce, ovšem ručních zbraní a munice do nich bylo málo. Díky 2. letecké divizi však měli dostatek protiletadlových zbraní a automatických zbraní z letounů. Jeho obranná strategie se nelišila od těch předchozích. Nechal pláže nechráněné a obranu připravil kolem letiště, odkud se plánoval stáhnout do hor.²¹⁰

Ve druhé polovině března se však začal přesouvat do hor a u letiště nechal jen zdržovací jednotky, které měly zničit mosty a zásoby a co nejdéle zpomalovat Spojence. 8. dubna pronikli Američané předsunutou obranou Japonců a ten den byli posíleni 530. výsadkovou plukovní bojovou skupinou. O den později byl zahájen útok na hlavní obrannou linii, která se jako obvykle vyznačovala kulometnými hnízdy a dělovými pozicemi v jeskyních, zákopy a minovými poli. 2. června byla linie proražena a Kondó

²⁰⁷ MANCHASTER, s 363.

²⁰⁸ STAINBERG, s 153.

²⁰⁹ MACARTHUR, *Reports, Part II*, s 543.

²¹⁰ SMITH, *Triumph*, s 762—764.

nařídil další ústup. Japonci ztratili přes 4000 mužů v boji, na hlad a nemoci dalších 3500. Po konci války se jich vzdalo necelých 6500.²¹¹

Na Cebu se nacházelo 15 000 Japonců. 12 500 jich bylo u Cebu City a 2000 na severu ostrova, Ovšem pouze 2250 mužů patřilo k bojovým útvarům, zatímco zbytek tvořilo 1500 civilistů a ostatní byli z pomocných jednotek. Navíc nebyla vyřešena otázka velitele. Nejvyšší hodnost v Cebu City měl generálporučík Šimpei Fukure, velitel 102. divize, který však byl zbaven velení velitelem 35. armády generálporučíkem Sosaku Suzukim, poté co Fukure opustil bez povolení Leyte.²¹² Velitelem měl být kontraadmirál Kakui Harada, který však přenechal pravomoci veliteli 102. divize generálporučíkovi Takeovo Mandžomovi. Na Mandžomovi byl na severu nezávislý generálporučík Tadasu Kataoka. Pořádek do velení zanesl Suzuki, který se na ostrov přesunul po porážce na Leyte 24. března. Ten potvrdil velení Mandžovi v okolí Cebu City a Kataokovi na severu ostrova, Boholu a jižním Negrosu. Suzuki se pak pokusil přeplout na Mondanao, ale při plavbě byl zabit.²¹³

Jako mnozí velitelé, ani Mandžome neměl zájem bránit pláže. První obrannou linii ustanovil v podhůří horských hřebenů. Hlavní se pak nacházela dva kilometry za první a tam se měly stáhnout na závěr bojů. Stejně jako na severu Negrosu měli i obránci k dispozici protiletadlové zbraně a palubní zbraně z nefunkčních letounů. Jejich obranné pozice byly vybudovány před několika měsíci, takže navíc byly maskovány vegetací. 26. března se vylodily pluky 132. a 182. divize Americal.²¹⁴ Ostřelování křižníků sice vyčistilo pláže od Japonců, ovšem proti minám bylo neúčinné. A i přes přítomnost ženistů, kteří měli pláže odminovat, bylo vylodění zastaveno na kraji moře. Osm vln čekalo od 8:30 do 10 hodin, než byl odminován široký pruh, kterým projely obojživelné traktory.²¹⁵

Večer bylo dosaženo Cebu City, které ovšem Japonci před odchodem zničili. 28. března proběhl první kontakt s nepřítelem při obsazení letiště. Útok proti japonské linii začal 1. dubna a po deseti dnech, kdy 132. a 182. pluky byly podpořeny 164. plukem, který se vylodil 9. dubna, prorazily obrannou linii. Mandžome chtěl 17. dubna uniknout na Negros, ale zjistil, že na to nemá prostředky a ani plán spojit se na severu s Kataokou nebyl proveditelný. Následně byli Japonci pronásledováni partyzány a jednotkami

²¹¹ STAINBERG, s 153.

²¹² MANCHASTER, 363.

²¹³ SPECTOR, s 560.

²¹⁴ SMITH, *Triumph*, s 742.

²¹⁵ HOYT, *Námořnictvo*, s 167—169.

divize American, které do konce války likvidovali osamocené jednotky nepřítele. Na Cebu padlo 5500 Japonců a 8500 se jich v září vzdalo, včetně admirála a tří generálů.²¹⁶

11. dubna se vylodil jeden prapor 164. pluku na ostrově Bohol, kde je přivítali partyzáni. Ti Američany informovali o 330 Japoncích, kteří se skryli v horách. Při společné akci jich 100 eliminovali a zbytek se schoval mezi horskými hřebeny. 26. dubna se zbytek 164. pluku vylodil na jihu Negrosu. V den vylodění se pluk setkal s oddílem 40. divize, který postupoval ze severu s průzkumným úkolem. 1300 mužů plukovníka Oieho se stáhlo do horských postavení. 28. dubna proběhl první útok jednoho praporu, ale obrana donutila Američany ustoupit. Do 6. května probíhala dělostřelecká příprava a ten den 164. pluk zaútočil znovu, tentokrát s podporou pluku partyzánů. Nejsilnější pozice byly dobyty 17. května, ale až 27. byl organizovaný odpor Japonců zlomen. Poslední skupina, která ještě vzdorovala, byla zničena mezi 7. a 12. červnem. Eliminace zbytku zbyla na partyzány a po válce z hor sestoupilo 800 mužů.²¹⁷

6.3. Mindanao

Střed a východ Mindanaa se stal posledním územím, které nebylo osvobozeno. Japonci měli na ostrově 53 000 mužů, kteří byli hlavně ve 100. divizi generálporučíka Džiró Harady, 30. divizi generálporučíka Gojsaku Morozumiho, 32. speciální námořního útvaru kontradmirála Naodžiho Doi a leteckého útvaru Hosono. Morálka Japonců byla nízká a skutečnost, že většinu východního Mindana ovládalo 25 000 partyzánů plukovníka Wendela F. Fertiga. Během března zvýšili svoji aktivitu a dobyli město Malabang i tamní letiště, které bylo 5. dubna uvedeno zpět do provozu. 17. dubna v devět hodin ráno, se u města Parangu vylodili příslušníci 24. divize.²¹⁸ Jednotky měly postupovat po silnici číslo 1., ale ta byla ve velmi špatném stavu a Japonci zničili mosty, přes které vedla. Z toho důvodu byl postup části jednotek k pevnosti Fort Pikiu po řece Mindanao. Japonci měli kolem pevnosti obranné pozice. 21. března v 15:21 začala bitva o pevnost. Když obránci uviděli jednotky ve vnitrozemí, které připluly po řece spolu se třemi stíhači ponorek, rychle vyklidili své pozice. Po půl hodině pronikl k pevnosti první oddíl. Američané zjistili, že pevnost je prázdná.²¹⁹

²¹⁶ HUBÁČEK, s 437—439.

²¹⁷ STAINBERG, s 155.

²¹⁸ SMITH, *Triumph*, s 795.

²¹⁹ HUBÁČEK, s 444—445.

22. dubna padlo město Kabacon, které bylo bráněno jen malou jednotkou Japonců. Při postupu Sayreskou dálnicí byly 100. a 30. japonské divize od sebe odděleny. Tentýž den se v Illanské zátocce vylodila americká 31. divize. 24. divize postupovala na západ k Davaoskému zálivu, zatímco 31. na sever ke městu Kibawe. 24. divize dosáhla města Digbs na okraji zálivu 27. dubna a po jeho ovládnutí postupovala na město Davau. Město bylo dobyto 3. května.²²⁰ Tím se 24. divizi otevřela cesta k útoku na 100. divizi a 32. námořní speciální útvar. Aby na to měla dost sil, tak byla posílena 162. plukovní bojovou skupinou 41. divize. Od 30. dubna do 15. května sváděla 24. divize tuhé boje s oběma nepřátelskými uskupeními. 17. dubna se přeskupila a potonu postupu se spojila se 107. divizí partyzánů. 28. května byla proražena hlavní obranná linie Japonců a Harada začal se 100. divizí ustupovat do hor. 15. června byl zlomen organizovaný odpor 32. námořního speciálního útvaru.²²¹

Mezitím americká 31. divize útočila na pozice japonské 30. divize v centrální části ostrova. 3. května Američané obsadili město Kibawe a získali kontrolu nad tamním letištěm. Japonci se snažili zdržet nepřítele, aby jejich většina měla čas ustoupit do města Malaybalay. Mezi Kibawe a Malaybalay leží Maramag, kterého dosáhla 31. divize 10. května a 15. května musela ubránit město před sebevražedným japonským útokem. V den, kdy bylo město dosaženo, MacArthur nechal na severu ostrova vylodit 108. plukovní bojovou skupinu 40. divize, která se rychle spojila s partyzány a zamířila na jih k 31. divizi.²²² Japonská 30. divize se ocitla pod tlakem z obou stran a ustoupila do hor. Malaynalay bylo dosaženo 21. května a 23. května se 31. divize setkala se 108. plukovní skupinou. Pod tlakem 124. pluku 31. divize musel Morozumi ustupovat na východ. Neustále byl napadán partyzány a 31. plukem. I přesto ustoupili Japonci do Agusanského údolí, ovšem 155. pluk jim přehradil cestu do města Waloe a japonská 30. divize zůstala do konce války mezi městy Waloe a Silae, kde se její vojáci ukrývali před partyzány a Američany až do konce války.²²³

6.4. Hiró Onoda

Již bylo řečeno, že mnoho Japonců se vzdalo po konci války. Ovšem našli se i tací, kteří odmítali uznat zprávy o japonské kapitulaci za pravdivé a považovali je za nepřátelské

²²⁰ MACARTHUR, *Reports, Part II*, s 549.

²²¹ SMITH, *Triumph*, s 800—802.

²²² MACARTHUR, *Reports, Part II*, s 551.

²²³ HUBÁČEK, s 448—450.

dezinformace. Nejznámější z nich byl podporučík Hiró Onoda, který odmítl kapitulovat až do roku 1974. Onoda byl v roce 1944 vyslán na ostrov Lubang v západní části Filipín, odkud měl pozorovat námořní pohyb. 3. ledna 1945 z ostrova zpozoroval spojenecké lodě mířící na Luzon a předal zprávu o pohybu nepřítele na Luzon. Když viděli, že Američané 1. února dosáhli jižní části ostrova, tak se snažil donutit ostatní k přesunu zásob do hor, ale jeho spolubojovníci neměli zájem, protože doufali, že buď pro ně pošlou lodě, aby je odvezli, či Japonsko zahájí protiútok, který vyžene Američany z ostrovů.²²⁴

28. února se Spojenci vylodili na Lubangu. Během čtyř dnů byli Japonci poraženi a rozprášeni po ostrově. Onoda se svojí skupinou dvaceti mužů ustoupil do hor. Na počátku dubna se rozdělili do skupin po třech, aby snížilo riziko odhalení. S Onodou zůstali vojín Kinšiči Kozuka a desátník Šoiči Šimada. Američané prohledávali ostrov a zabíjeli každého, kdo se ihned nevzdal. Na počátku října si přečetl první vzkaz, že válka skončila, aby sešli z hor a vzdali se. Jelikož Filipínci stále vysílali pátrací skupiny, které měly dopadnout japonské vojáky, kteří se nevzdali, tak to Onoda považoval za dezinformaci a dál se skrýval. V prosinci se situace opakovala, když bombardér Boeing B-17 shodil letáky s “Přímým císařským rozkazem“ od Jamašity, aby se vzdali. Ovšem kvůli gramatickým chybám a tomu, že nikdy neslyšeli Přímý císařský rozkaz, se dál schovávali.²²⁵

Na počátku února 1946 se k jeho tříčlenné skupině přidal vojín Júiči Akacu. Během března se začaly množit výzvy, aby opustili hory, ale Onoda je stále považoval za podvrh. Akacu byl první, kdo se nechal zviklat a to na začátku dubna. Nicméně se svými druhy zůstal. Na ostrově bylo ještě dalších 41 Japonců, ale ti postupně sestoupili a vzdali se. V září 1949 Akacu opustil své společníky. Ti předpokládali, že se vzdal. Ovšem to se stalo až půl roku po útěku. V červenci našli jeho zprávu, jak se k němu zachovali Filipínci a aby také sešli. V červnu 1953 byl Šimada postřelen a 7. května 1954 byl zastřelen členy filipínské armády, která na ostrově cvičila proti levicovým silám Hukbalahap.²²⁶

V roce 1959 přijela z Japonska pátrací skupina, která chtěla Onodu a Kozuku přesvědčit o konci války a odvést je domů. Ale ani to na ně neplatilo. A to přestože přijeli i bratři obou vojáků, ale i ty považovali za imitátory. Problém u Onady byl ten, že

²²⁴ ONODA, Hiroo, *No Surrender: My Thirty—Year War*, New York 1974, s 41—46.

²²⁵ WEBB, William, *No Surrender!: Seven Japanese WWII Soldiers Who Refused to Surrender After the War*, 2014 Scotts Valley 2014. Kindle Ebook, lokace 461—477.

²²⁶ ONODA, s 62—84.

jako vycvičený příslušník rozvědky viděl lest, kterou na něj nepřítel nastražil. Lubangu se navíc stal místem, nad kterým cvičily letecké jednotky Filipínců, což považoval za důkaz, že po nich stále nepřítel jde.²²⁷

19. října 1972 byl zastřelen Kozuka a to při pálení úrody vesničanů. To dělali celou dobu. Kradli jim potraviny, aby sami měli co jíst a zbytek v rámci diverzní akce podpálili. Krátce na to proběhla další pátrací akce, do které se zapojili i Onodův otec a bratr, ale ani to či výměna vzkazů ho nepřesvědčily.²²⁸

19. února 1974 se setkal s Noriem Sukuzkim který se vydal Onodu vypátrat. Jenže Onoda odmítl, se Suzukim odjet, dokud nedostane rozkaz od velitele, aby ostrov opustil. Na místě, kde měl se Suzukim smluvenou schránku, našel 5. března Onoda vzkaz, že si pro něj přijeli a že dostane ústní rozkaz. Rozkaz, který byl ochoten přijmout jen od majora Tanigučiho. Ten přijel a 9. března 1974 zbavil ho jeho služby. Na jednu stranu Onoda zažil úlevu, že je konec, na druhou stranu na něj dolehlo, že Japonsko válku opravdu prohrálo.²²⁹

²²⁷ Tamtéž, s 92—98.

²²⁸ Tamtéž, s 139—151.

²²⁹ WEBB, Kindle Ebook, lokace 523—584.

7. Závěr

Osvobození Filipín Spojenci v letech 1944 a 1945 bylo jednou z největších válečných operací druhé světové války. Porážka Japonců na tomto archipelagu nebylo podmínkou nutnou pro porážku ostrovního císařství ve válce. Země vycházejícího slunce byla na podzim roku 1944 již vyčerpána. Chyběly jí suroviny na vedení války i kvalitně vycvičení muži, zatímco její nepřítelé, vedené Spojenými státy americkými, měly všeho dostatek a výcvik byl výrazně kvalitnější. Japonští důstojníci si byli vědomi závažnosti situace a věděli, že šance na vítězství ve válce byly nízké. Jejich čest a odmítání kapitulace jim neumožňovalo jinou možnost, než se snažit o vybojování rozhodující bitvy, která by otočila vývoj války na stranu Japonska. Pravděpodobně doufali ve vlastní bitvu o atol Midway, kde slabší americké uskupení porazilo japonské letadlové lodě pod velením admirála Čúičiho Naguma.

Situace před bitvou v zálivu Leyte diametrálně odlišná. Američané byli připraveni na protiakci nepřítele v oblasti bojů a jejich strategie byla jednoduchá. Byli to opět Japonci, kteří se rozhodli pro komplikovaný plán, jehož úspěch závisel na spolupráci několika oddělených námořních uskupení. Plán byl úspěšný pouze z jedné třetiny, kdy byl Severní svaz, tvořený prázdnými letadlovými loděmi, obětován, aby odlákaly Williama Halseyho se 3. flotilou z místa hlavních bojů a Střední a Jižní svaz mohly zničit spojenecké vylodění. Plány pro tato uskupení nevyšly. Jižní svaz byl potopen válečnými loděmi americké 7. flotily. Střední svaz, pod velením admirála Takeo Kurity, se sice dokázal dostat na dostřel k eskortním letadlovým lodím z uskupení Taffy 2 a blízko k vyloděvacím plážím. Avšak odvaha osádek amerických torpédoborců a letounů z eskortních letadlových lodí dokázala zahnat Japonce na ústup.

Pokud by se císařským lodím, ve spolupráci s pozemním útokem armády, podařilo zničit předmostí a vyloděvací plavidla, tak by se museli Spojenci stáhnout a vylodění zopakovat. Takové vítězství by však bylo vykoupeno těžkými ztrátami na lodích Středního svazu. Útoky letounů ze všech tří Taffy by neustávaly, navíc se k zálivu Leyte stahovaly letadlové lodě 3. flotily spolu s Operačním svazem 34. Kdyby bylo vylodění Spojenců odraženo, dalo by se předpokládat, že by bylo zopakováno. V takovém případě by na japonské straně byl pouze Střední svaz, který by sám musel čelit spojeným silám 3. a 7. flotily nepřítele. Vystaven takové převaze by byl Střední svaz zničen spolupracujícími letouny a bitevními loděmi Spojených států amerických.

Japonsko vsadilo na obranu souostroví vše a z toho důvodu byly na ostrovy přesunuty nejlepší jednoty armády. Jejich velitelem byl jmenován Tomojuki Jamašita, který si vydobyl slávu na počátku války, kdy dobyl “nedobytný“ Singapur. Jamašita chtěl vést hlavní obranné boje na největším ostrově archipelagu, Luzonu, kde věřil, že bude moci co nejdéle a nejefektivněji poutat spojenecké jednotky. Jeho plány byly překaženy velitelem Jihovýchodní oblasti, polním maršálem Hisaiči Teraučí, který vydával rozkazy k posílení posádky na Leyte. Při obraně zmíněného ostrova byly nejlepší japonské jednotky na souostroví a většina z nich bojovala do posledního muže. Obrana Luzony tím byla velmi oslabena. To napomohlo Spojencům, kteří místo jednoho silného nepřítele, čelili dvěma slabším.

Boj o Filipíny trval od 20. října roku 1944 do 15. srpna 1945, kdy císař Hirohito v rozhlase oznámil, že přijal bezpodmínečnou kapitulaci. Američané v průběhu osvobozování 17 milionů Filipínců utrpěli ztráty v počtu 15 500 mrtvých a přes 50 000 raněných. Země vycházejícího slunce ztratila jen při pozemních operacích zhruba 450 000 vojáků, námořníků a letců.²³⁰ Ztráty filipínského civilního obyvatelstva a partyzánů jsem neznámé, za celou válku jich mělo zahynout na 57 000.

Ovládnutí souostroví otevřelo MacArthurovi do Nizozemské východní Indie, zatímco 3. flotila zamířila k Iwodžimě a následně k Okinawě. Zisk letišť na filipínských ostrovech umožnilo americké útoky na japonské konvoje směřující z Nizozemské východní Indie do Japonska. Kromě toho mohly letouny z ostrovních základen útočit na japonské jednoty v Číně a Indočíně či doprovázet bombardéry B—29, operující z Marian, k útokům v Indočíně.

Japonská obrana archipelagu byla značně oslabena nedostatkem zásob. Japonci měli nedostatek všeho, od zbraní, munice, potravin až ke zdravotnickému materiálu. Sice se snažili ostrovy před vypuknutím bojů maximálně zásobit, ovšem bombardéry a ponorky nepřítele zásobování výrazně ztěžovaly. Pokud byl spojenecký voják raněn a evakuován z frontové linie, tak dostal maximální možnou zdravotní péči a následně byl poslán mimo oblast bojů. Japonský voják mohl pouze doufat, že v případě zranění bude mít jeho jednotka dostatek zdravotnického materiálu, aby byl ošetřen. Rozhodně nemohl doufat o stažení z oblasti bojů, natož o návrat do Japonska, kde by se mohl plně zotavit. Pokud jeho zranění nebyla vážná, tak byl opět nasazen do obranných bojů.

²³⁰ HOYT, *Námořnictvo*, s 452.

Šance Japonska ubránit Filipíny byla nízká z mnoha důvodů. Kdyby císařští vojáci měli na Filipínách více zásob a možnost přivážet posily a zásoby, mohli by souostroví bránit mnohem déle a účinněji. To by však nesměli Američané a jejich spojenci ovládat moře a vzduch, což by znamenalo, že by nikdo neměl nadvládu a probíhal boj o ní, jako u Guadalcanalu. Jelikož v letech 1944 a 1945 byly japonské námořnictvo a letectvo pouhým odleskem bývalé slávy, takže taková situace nenastala. Japonsko totiž nedokázalo přejít z předválečného a velmi krutého výcviku, viz Zera na Pacifikem od Sabura Sakaie či Nepotopitelný kapitán Tameičiho Hary, na masový válečný výcvik. Když v bitvách u atolu Midway či v okolí Guadalcanalu utrpěli Japonci těžké ztráty, při kterých zahynuli před válkou vycvičení muži, nedokázali je nahradit dostatečně vycvičenými muži, kteří by se vyrovnali nepříteli. Důkazem může být nasazení letadlových lodí v Severním svazu, kdy na jejich palubách bylo jen 116 letounů na palubě čtyř letadlových lodí a dvou hybridních. Za takové situace byli obránci odkázáni jen na zásoby shromážděné před začátkem bojů.

Pokud pomíneme scénář, ve kterém by Kurita zničili vylodění a Spojenci by byli nuceni ustoupit, tak nejlepší možností pro Japonce by byla koncentrace co největšího množství vojáků na Luzonu a co nejděší obrana největšího filipínského ostrova. Silný odpor by zpomalil postup Spojenců a ti by se nejspíš museli spokojit s obsazením nížin s důležitou infrastrukturou, kterou byly hlavní komunikace, letiště či přístavy na pobřeží. Silná obrana Luzonu by mohla způsobit situaci, kdy by Spojenci byli vázáni na Filipínách v době atomového bombardování Hirošimy a Nagasaki. Pokud by v té době byl nepřítel Japonska takto vzdálený a ne na ostrovech, které po staletí patřily císařství (Iwodžima či Okinawa), tak by se císař Hirohito neodhodlal k ukončení války. To by pro Japonsko znamenalo hrozbu nejen dalšího bombardování atomovými zbraněmi, ale i riziko útoku Rudé armády na japonské ostrovy, protože 9. srpna 1945 vyhlásil Sovětský svaz válku Japonsku.

Obě válčící strany se mohly rozhodnout nebojovat od Filipíny. Spojenci je mohli obejít, stejně jako obešli Rabaul či Truk, a zaútočit na Formosu, Iwodžimu či Okinawu. Japonci mohli svojí poslední obrannou linii před obranou hlavních ostrovů ustanovit i na Formose či Okinawě. Pokud by tak určitě přišli by suroviny z dnešní Malajsie či Indonésie a to téměř bez boje, ale také by museli stáhnout hlavní síly Spojeného námořnictva do Vnitřního moře, protože nechat je v Brunei, by značně zkomplikovalo a snížilo možnost jejich nasazení do rozhodující bitvy, ve které Japonci doufali ve zvrát války. Tím by byla schopnost Japonska výrazně snížena. Na Straně Spojenců šlo dost o

prestiž generála MacArthura, protože získáním Formosy či Okinawy by takto byli schopni narušovat lodní dopravu mezi Nizozemskou východní Indií a Japonskem.

Vyhlídky pro císařství tedy nebyly dobré, ať už se jednalo o obranu Filipín či o vedení střetu u Formosy nebo japonských ostrovů. Generální štáb v Tokiu tedy určil Filipíny, jako místo, kde se svede rozhodující bitva, ve které námořnictvo, letectvo a armáda zvrátí průběh války zpět na stranu Japonska. Operace Šó—Gó byla velmi komplikovaná a vyžadovala maximální spolupráci všech ozbrojených složek císařství. Jelikož letectvo neposkytlo krytí žádnému ze tří svazů, a tak byly válečné lodě vystaveny útokům nepřátelského letectva, které jim způsobilo těžké ztráty. Letouny, které nebyly zničeny při útocích Spojenců na filipínská letiště, byly ušetřeny jen několik dní, protože posléze byly nasazeny při útocích kamikaze, které sice zaznamenaly větší úspěchy než konvenční bombardování, ale samy nemohly ovlivnit vývoj bojů.

Operace Šó—Gó byla odsouzena k nezdaru již od začátku, kdy mohla způsobit Spojencům ztráty, které by válku mohly prodloužit, kdyby Spojené státy nevyvinuly atomovou zbraň, kterou bombardovaly Hirošimu a Nagasaki. Pokud by v době atomového bombardování stále probíhaly boje o Filipíny, možná by se císař Hirohito neodhodlal k ukončení války. To by pro Japonsko znamenalo hrozbu nejen dalšího bombardování atomovými zbraněmi, ale i riziko útoku Rudé armády na japonské ostrovy, protože 9. srpna 1945 vyhlásil Sovětský svaz válku Japonsku. Pokud by v době kapitulace Japonska panovala situace, kdy by byly Spojené státy na Filipínách a Sovětský svaz ovládal Hokkaidó, mohl by si Josef Stalin nárokovat okupační zónu na severu císařství a dodnes by mohlo být rozděleno na Severní Japonsko, kde by byl komunistický režim a demokratické Jižní Japonsko. Navíc existence Severního Japonska by měla velký vliv na průběh Korejské války, protože střet Jižní Koreje podporované Spojenými státy a Severní Koreje s pomocí Číny a Sovětského svazu by se mohla rozšířit i do Japonska a díky tomu by dnes byla Korea jednotná, ale komunistická. To z důvodu, že by se Američané rozhodli bojovat v Japonsku, kde by komunisté měli horší zásobování než v Koreji, kde do Severní Koreje proudila pomoc přes hranici s Čínou.

8. Zdroje

1. ANDRADÉ, Dale, *Luzon*, Ann Arbor 1996.
2. CANNON, Hamlin, *Leyte. The Return to the Philippines*, Washington 1954.
3. CHUN, Clayton K.S., *Leyte 1944: Return to the Philippines*, New York 2015.
4. CHUN, Clayton K.S., *Luzon 1945: The final liberation of the Philippines*, New York 2017.
5. CONNAUGHTON, Richard, PIMLOTT, John, ANDERSON, Duncan, *Battle of Manila*, Londýn, 1997.
6. DULL, Paul S., *A Battle History of the Imperial Japanese Navy (1941-1945)*, Annapolis 2007.
7. EVANS, David C. *The Japanese Navy In World War II In the Words of Former Japanese Naval Officers*, Annapolis 2017
8. GARAND, George W., STORMBRIDGE, Truman R., *Western Pacific Operations: History of U. S. Marine Corps Operations in World War II*, Washington 1971.
9. GREENFIELD, Kent R., *Command Decision*, Washington 2000.
10. HALSEY, William F., BRYAN, Joseph III., *Admiral Halsey's story*, Whitefish 1947.
11. HARA, Tameiči, *Nepotopitelný kapitán*, Neratovice 2013.
12. HARRIS, Brayton, *Admiral Nimitz: The Commander of the Pacific Ocean Theater*, New York 2012.
13. HERMAN, Arthur, *Douglas MacArthur, American Warrior*, New York 2016.
14. HOLM, Jeremy C., *When Angels Fall: From Toccoa to Tokyo: The 511th Parachute Infantry Regiment in World War II MacArthur's Secret Weapon & Heroes of Los Baños*, 2020.²³¹
15. HOYT, Edwin P., *Japan's War: The Great Pacific Conflict*, Lanham 2001.
16. HOYT, Edwin P., *MacArthurovo námořnictvo*, Praha 2004.
17. HUBÁČEK, Miloš, *Boj o Filipíny*, Praha 2005.
18. KENWORTHY, Aubrey S., *The Tiger Of Malaya. The Story Of General Tomoyuki Yamashita and "Death March" General Masaharu Homma*. New York 1953.
19. KRUEGER, Walter, *From Down Under To Nippon: The Story Of Six Army In World War II*, Auckland 2015.
20. MACARTHUR, Douglas, *Reminiscences*, Annapolis 2012.
21. MACARTHUR, Douglas, *Reports of General MacArthur. The Campaigns of MacArthur in the Pacific, Volume II, Part 1*, New York 2016.

²³¹ Nezávislá publikace, místo vydání nedohledáno.

22. MACARTHUR, Douglas, *Reports of General MacArthur. The Campaigns of MacArthur in the Pacific, Volume II, Part 2*, New York 2016.
23. MANCHESTER, William, *American Caesar. Douglas MacArthur 1880-1964*, New York 2008.
24. MIRANDA, Miguel, *Battle of Manila: Nadir of Japanese Barbarism, 3 February – 3 March 1945*, Barnsley 2019.
25. MORISON, Samuel E., *Leyte: June 1944-January 1945*, Annapolis 2011.
26. NIMITZ, Chester W., POTTER, Elmer B., *Triumph in the Pacific: The Navy's Struggle Against Japan*, New Jersey 1963.
27. ONODA, Hiroo, *No Surrender: My Thirty-Year War*, New York 1974.
28. POTTER, Elmer B., *Nimitz*, Annapolis 2008.
29. PREFER, Nathan N., *Leyte 1944. The Soldiers' Battle*, Philadelphia 2012.
30. SCOTT, James M., *Rampage. MacArthur, Yamashita, and the Battle of Manila*, New York 2018.
31. SKŘIVAN, Aleš, *Japonská válka. Vzestup a pád říše vycházejícího slunce 1931-1945*, Praha 2021.
32. SMITH, Robert R., *The Approach to the Philippines (United States Army in World War II: The War in the Pacific)*, Scotts Valley 2015.
33. SMITH, Robert R., *Triumph in the Philippines. The War in the Pacific*. Honolulu 2005.
34. SPECTOR, Ronald H., *Eagle against the Sun*, New York 2020.
35. STEINBERG, Rafael, *Return to Philippines*, New York 1979.
36. TOLL, Ian W, *The Conquering Tide: War in the Pacific Islands, 1942-1944*, New York 2015.
37. VEGO, Milan N., *The Battle for Leyte, 1944: Allied and Japanese Plans, Preparations, and Execution*, Annapolis 2014.
38. WEBB, William, *No Surrender!: Seven Japanese WWII Soldiers Who Refused to Surrender After the War*, 2014 Scotts Valley 2014.
39. Y'BLOOD, William T., *Red Sun Setting: The Battle of the Philippine Sea*, Annapolis 1981.
40. ZALOGA, Steven, *Kamikaze. Japanese Special Attack Weapons 1944-45*, Osprey 2011.

články

41. HART, Frankin A., *Yamashita, Nuremberg and Veitnam. Command Responsibility Reappraised*. In: *Naval War College Review*, Vol. 25, No 1 (1972), s 19-36[online]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/44641351>.
42. HONE, Trent, *U.S. Navy Surface battle Doctrine and Victory in the Pacific*, In: *Naval War College Review*, Vol. 62, No. 1 (2009), s 67-106 [online]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/26396991>.
43. KALPAKIAN, Laira, *The Battle of Manial*, In: *The Iowa Review*. Vol. 19, No. 2 (1989), s 1-24) [online]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/20152843>.

9. Resumé

The Philippine campaign of 1944 and 1945 was one of the largest military events of World War II. During campaign at least October, Imperial Japanese Navy and 3rd and 7th fleets of Pacific Navy, clashed in the biggest naval battle in history. In the Battle of Leyte Gulf was sunk one of two biggest battleships ever made, Musashi. Japanese aircraft carriers of Northern forces were eliminated as unit, that could be a threat to the Allies. Most significant moment was during the Battle of Samar, where small escort carriers, guarded only by destroyers and escort destroyers of 7th fleet made Japanese Central forces with Yamato flee from the battle field.

At land, fate of the archipelago, was decided at island Leyte, where Japanese commanders send the best units, but they lost battle and were destroyed by Americans. After Leyte was liberated Mindoro, where were only small groups of Japanese. Then Allies landed on the largest island of Philippines, Luzon. At Luzon were two places that general Douglas MacArthur wanted to get as soon as possible. Manila, the capital city of Philippines and island Corregidor. General Yamashita did not want defend city and leave with his men to mountains at north, but land personal of Imperial Japanese Navy refused and city was destroyed during battle. Then Americans conquered peninsula Bataan and island Corregidor, places where Americans and Philippines made their last stand during the Japanese offensive in 1942.

When MacArthur had Manila and Corregidor under control was time to defeat Yamashita at north. After that task was done Americans turned their attention to islands of archipelago. Then islands Palawan, Basilan, Bongao, Sanga Sanga, Panay, Negros, Cebu and Mindanao were liberated often with great help of Philippines guerrillas.

Could Philippine campaign end in other way? Probably not. It would depend to result of The Battle of Leyte Gulf. If Kurita would not retreat when he had landing ships in range of his gun and would destroyed ships and everything at beach than soldiers at Leyte would have chance to seal victory for Japan. That victory could be bittersweet for Japan because Allies will return, stronger and their enemy would be only Central force, probably weaker because planes from both 3rd and 7th Fleets would sunk some Kurita's ships and Lee's battleships would be also dangerous for Imperial Navy.

Yamashita tried to prolong fights at archipelago as he could. His problem were orders from higher command that order him to send men to Leyte so it would hold longer. That weakened forces at Luzon but not made soldiers at Leyte strong enough. It has opposite effect when Americas fought with two weaker enemies instead one strong.

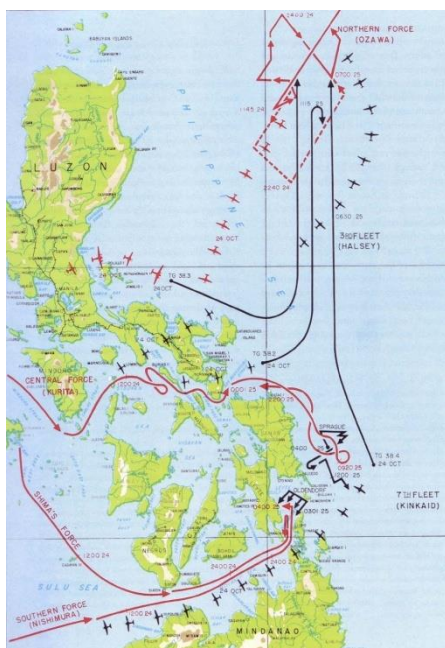
The Allies had an advantage in resources. Not only they could replace lost soldiers or equip way easier than Japan, but also supplies for every combat unit were way higher than at the side of their enemy. If American was injured, than medics and doctors take care of him and he could stay outside of battle and even send to base that was far from frontline. Japanese soldiers could not hope for that because their resources were limited and there was no chance they would be transported from battle zone to a safe place where they could recover. Liberation of Philippines was important for Allies because it allowed to them use ports and airports at islands to control sea between archipelago and Asia. That contained shipping lines between Malaysia and Japan. Because for Japan was crucial to import materials from former Dutch East Indies to continue in war, than sea and air control of that shipping lines by their enemies was hard hit to their effort to continue in the war.

Even if imperial soldiers would hold Philippines to the end of war or Kurita would destroy 7th Fleet that would not stop Allies with a lot stronger economy to defeat Japan. And there would be danger from Soviet Union because the 9th of August 1945 Soviet Union declared war on Japan. If in time after capitulation would be US soldiers still at the Philippines and not at Okinawa or some of four main islands of Japan than Stalin could require Hokkaidó and north part of Honshu as occupation zone for USSR. That would change situation during Korean war and maybe even result.

10. Přílohy

Příloha číslo 1., mapa Filipín (zdroj: <https://www.nationsonline.org/maps/philippines-map.jpg>)

Příloha č. 2., Bitva v Leytském zálivu (zdroj:
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/f7/Map_of_Battle_of_Leyte_Gulf.jpg)

Příloha č. 3. generál Douglas MacArthur (zdroj:
<https://www.lovepokladu.cz/img/2020/pilotk/General-Douglas-MacArthur.jpg>)

Příloha č. 4. admirála William F. Halsey (zdroj:
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/c/cd/W_Halsey.jpg)

Příloha č. 5. generál Walter Krueger (zdroj:
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/8/83/General_Walter_Krueger.jpg)

Příloha č. 6, generál Tomojuki Jamašita (zdroj:
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/f5/Yamashita_Tomoyuki.jpg)